

Од петка у Републици Српској

Преко четири моста у Хрватску

Званичном пуштању моста претходило потписивање Анекса уговора о одређивању граничних прелаза између БиХ и Хрватске у складу са одредбама Дејтонског споразума • Министар Недељко Клајн није потписао овај документ, јер у његовом заглављу није назначено име Републике Српске

ГРАДИШКА, 26. септембра - Данас је Жак Пол Клајн, први заменик високог представника међународне заједнице пресецањем врпце пустио у саобраћај мост преко реке Саве између Градишке и Старе Градишке и тиме озваничио отварање граничног прелаза између Републике Хрватске и Босне и Херцеговине и Републике Српске.

Званичном пуштању моста претходило је потписивање Анекса уговора о одређивању граничних прелаза између БиХ и Хрватске у складу са одредбама Дејтонског споразума. Анекс уговора су потписали заменик високог представника Жак Клајн и име међународне заједнице, Спасоје Албијанић, министар за цивилне послове и комуникације у Савету министара БиХ и Жељко Лужавац, министар поморства, промета и веза Републике Хрватске.

Представник Републике Српске министар саобраћаја и веза Недељко Клајн није потписао овај документ, јер су у његовом заглављу назначена само Република Хрватска и БиХ, а не и Република Српска, што би било нормално.

На конференцији за новинаре Клајн је рекао да је мост по уставу званично отворен, без обзира што је на Анексу уговора о граничним прелима изостао потпис представника РС, додајући да би саобраћај, промет роба и слободе кретања грађана требало да профункционише у року од месец дана. На решавању одређених питања треба да ради и заједничка комисија за гранична питања.

Церемонија пуштања моста у Градишци

(Снимко М. ШУКАЛО)

Након отварања моста, састали су се представници Хрватске, БиХ и Републике Српске ради договора о што бржем решавању одређених питања и отклањања несугласица како би и овај мост на Сави постао место спајања а не раздвајања људи и послужио да се процес развоја привреде и осталих области живота на просторима оба ентитета. Међународна заједница ће са своје стране помоћи у свему где је то потребно, али, према речима господина Клајна, за решавање одређених питања потребна је, пре свега, сарадња између руководства држава којима свет настоји да помогне у стварању трајног мира и отварања путева сарадње са које треба уклонити бирократске препреке и конкретно се окренути раду.

Клајн је данас рекао да се за-

лаже да грађани из једне и друге земље могу комуницирати без виза, уз одговарајућа друга документа, која треба заједнички да се усвоје на нивоу БиХ. За сада ће за прелаз преко моста са леве на десну обалу Саве и обратно требати сва документа као и за путовања у друге земље.

Жак Клајн је обавестио новинаре и друге присутне да су данас у промет пуштени и мостови преко Саве између Српског и Славонског Брода и код Шамца, те преко Уне између Козарске Дубице и Дубице, а у наредном периоду радиће се на отварању других граничних прелаза, те успостављању железничког и путничког саобраћаја на саобраћајницама које још нису прорадиле на територији БиХ и Хрватске.

Г. ШЕРБУЛА

Председник Владе РС Гојко Кличковић у Херцеговини

Почели радови на „Горњим хоризонтима“

БИЛЕЋА, 26. септембра - У оквиру радне посете општинама српске Херцеговине, председник Владе РС Гојко Кличковић данас је присуствовао почетку радова на тунелу Фатница - Билећа дугом 16 километара, чиме су званично започели радови на пројекту „Горњи хоризонти“.

Вредност радова на пробијању тунела, чијих је 10 километара урађено учи рата, а сада треба прокопати око шест километара, као и пратећих радова, износи око 20 милиона долара, а само припремни радови на пробијању тунела проценују се на око 4,5 милиона динара. Инвеститор су Хидроелектране на Требишњици, чији пројекат „Горњи хоризонти“ предвиђа изградњу три хидроелектране: „Дабар“, „Билећа“ и

„Невесње“, што би, уз постојеће ХЕ „Требиње I“ и „Требиње II“ значило електроенергетско врело РС.

После обиласка тунела, где „кртице“ већ рију земљу, премијер Кличковић је рекао да је Влада РС изградњу система „Горњи хоризонти“ узела као приоритет и да ће истрајати на реализацији овог пројекта, који би удахнуо нови живот читавој регији Херцеговине.

Он је додао да се мора затворити финансијска конструкција пројекта, јер и поред исказаног интереса и потписаних преговора са страним партнерима, они у „Горње хоризонти“ још нису уложили ни динар.

Иначе, реализацијом пројекта „Горњи хоризонти“ добиће се нових 140 милиона киловатчасова струје

годишње, а бројне оранице у Дабарском, Фатничком и Невесњском пољу биће приведене култури за интензивну пољопривредну производњу. На тај начин запослиће се грађевинска оператива у Херцеговини, као и многе услужне и пратеће делатности.

Сазнајемо да је премијер Српске данас поподне стигао у Требиње, где ће са својим домаћинима водити разговоре о актуелним проблемима привредног опоравка највећег херцеговачког града.

Највише пажње у разговорима биће посвећено изградњи пута Требиње - Херцег Нови, од 36 километара, на коме су у току радови са херцеговачке стране.

М. БЕШТИЋ

данас у „Гласу српском“

Интервју „Гласа српског“

генерал Ђубиша Боровчанин

Безбедност је недељива

Борба за јединствен и јак МУП борба је за јединствену Републику Српску

Колико је МУП зрео и изграђен као институција показате крајњи резултат, његов опстанак или нестанак лично сам убеђен да ћемо успети да сачувамо МУП као јединствену и ефикасну институцију јер немамо право на било шта друго

2. и 3. страна „Пулса Гласа српског“

Наш саговорник

Небојша Рагмановић

Локални избори крупан демократски корак

Бања Лука као најразвијенији град у Републици Српској мора бити окосница развоја државе у целисти

4. и 5. страна „Пулса Гласа српског“

У ЖИЖИ

Вашингтон и Босна

Америчка политика према Босни налази се на прекретници, што потврђују различите изјаве и оцене овдашњих званичника, који готово свакодневно говоре о Босни и будућем војном ангажовању САД.

У овдашњим угледним листовима су такође све учесталији увидници у којима се јасно поставља дилема: да ли званични Вашингтон води исправну политику у Босни?

Ту дилему поставља и бивши амерички државни секретар Хенри Кисинџер у опширној анализи коју је протеклих дана објавио „Вашингтон пост“. Према Кисинџеру, који је овде угледна и уважавана личност, Американци нису на свеобухватан начин сагледали Босну и праве узроке избијања рата, као и узроке садашње напете ситуације.

Он указује на погубност таквог прилаза босанском проблему, у којем се делује са две различите стратегије - док су на војном плану Американци и НАТО раздвојили зараћене стране и надгледају линију раздвајања, док на политичком плану покушавају да ураде нешто сасвим супротно, да споје ентитете као мултиетничку државу, што је у првом реду и био узрок избијања рата.

САД, очигледно, покушавају да третирају босанску ситуацију као политички проблем, који може да се разреши уставним путем и успостављањем механизма за превазилажење конфликта, каже Кисинџер. Он затим подсећа да је реална слика потпуно другачија и да је она бременита тешким историјским сећањима трију етничких група у Босни.

Уз приказ историјских чињеница о идентитету Срба, Хрвата и муслимана у Босни, Кисинџер истиче да у сржи нетрпељивости трију страна лежи вековна идентификација ентитета са религијом. Он притом, међутим, указује на спољни фактор као пресудан чинилац у покретању грађанског рата у Босни.

„Где год су различите етничке групе живеле заједно у релативној хармонији, утицај неке спољне силе допринео је да се распале страсти“, наглашава Кисинџер у анализи босанске ситуације и улози САД.

Он затим подсећа на трагични тренутак када су САД, заједно са другим чланицама НАТО-а, као независне државе признале „административне делове“ бивше Југославије. Кисинџер указује на то да босанска држава никада није постојала на територији која се сада назива независна држава Босна и Херцеговина.

У покушају да покаже како је ситуација на терену сасвим другачија од онога што се предвиђа мировним споразумом, Кисинџер наводи, на пример, и то да је напетост унутар муслиманско-хрватске федерације велика и да НАТО- снаге морају да се ангажују на линији раздвајања између Хрвата и муслимана, иако они формално припадају једном ентитету.

„Босански рат је запаљен због неразумевана Запада и покушаја да се експериментира са мултиетничком државом насељеном живљем које је верски подељено и које страхује од доминације друге етничке групе“, каже Кисинџер.

Зато стварање мултиетничке државе у Босни треба да буде препуштено договору трију страна, каже Кисинџер уз оцену да САД не треба да се мешају између страна тако што ће наметати политичко решење, засновано на америчком, у највећој мери, секуларном искуству.

Истицхуи право на самоопредељење као један од принципа које САД поштују и које не би требало да се прекрши у случају Босне, Кисинџер каже да Америка не би требало да дозволи да буде увучена у кризу са последицама које потпуно могу да измакну њиховој контроли.

САД сада треба да буду задовољне што су успеле да зауставе рат, док циљ као што је брисање мржње међу етничким групама једне заједнице не би могао да буде оправдан војним ангажовањем, каже на крају Кисинџер у тексту који је објавио „Вашингтон пост“.

Сличне оцене о погрешној политици САД у Босни објављује и увидник „Њујорк тајмса“ од петка. У том тексту се критикују најаве америчке администрације да се продужи војно присуство у Босни.

„САД у Босни имају само ограничени интерес“, каже се у увиднику уз подсећање да је улога Вашингтона морала да остане на циљу заустављања рата и спречавања убијања цивила.

Изградња мирне и јединствене Босне је првенствени задатак народа који тамо живе, каже се у увиднику, уз наглашавање да Европљани, више од Американца, треба да воде рачуна о ситуацији у земљама као што је Босна, у којој сада више нема рата. (Танјуг)

рекли су • рекли су • рекли су • рекли су

Момчило Крајишник

Споразум ће бити испоштован

Гаранција да ће споразум из Београда да успе су потписи који су на њега ставили председник Републике Српске Биљана Плавшић, председник СР Југославије Слободан Милошевић и ја, изјавио је председник из РС у Председништву Босне и Херцеговине Момчило Крајишник.

Он је у информативно-политичкој емисији „Видик“ Српске телевизије рекао да ће са дељалима београдског споразума упознати Владу РС и Народну скупштину, преноси Танјуг.

Уколико споразум не би био испоштован, то би била катастрофа, казао је Крајишник и изразио спремност да учини све да споразум успе.

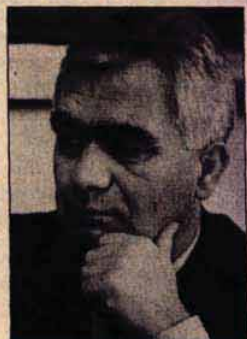
Он је изразио уверење да ће тако поступити и Биљана Плавшић, те да ће Контакт-група поштовати договор и датуме одржавања избора, како би народ одлучио о превазилажењу кризе у РС.

Споразум је потписан, знају се датуми избора и када нека страна не би прихватила да се избори одрже, та личност изгубила би кредибилитет народа, истакао је Крајишник.

Он је навео да за њега постоји Народна скупштина и да она мора донети одлуку о самораспуштању да би били одржани парламентарни избори.

„Од Биљане Плавшић зависи да ли ће бити избора за председника РС, а од мене да ли ће се избори провести за председника из РС у Председништву БиХ, јер уколико хоћемо да се ти избори одрже, обоје морамо поднети оставку“, објаснио је Крајишник.

Према његовим речима, нови избори решиће питање полиције, владе и размимолажења која сада постоје, јер се не сме дозволити да потраје стање, које, уз помоћ неких снага, води РС ка подели.

„Уколико буде проблема до избора, Биљана Плавшић и ја смо се договорили да се чујемо и не дозволимо да проблеми ескалирају.“

Избори ће донети чисто стање и бољу будућност РС и народу“, казао је Крајишник у четврттак у емисији Српске телевизије.

Војислав Станимировић

Закон о амнестији не функционише

Председник Самосталне демократске српске странке и посланик у хрватском Сабору Војислав Станимировић оценио је да се Закон о амнестији не проводи и да масовније повратак Срба и Хрвата у њихове куће у источној Славонији не може бити док се свима не омогући смештај.

„Закон о амнестији не функционише, у школама има проблема, пензионери нису добили пензије, са запосленима има тешкоћа колико хоће. Истина је да је преспор повратак Хрвата и да је много више повратака Срба, али они се враћају у нејасну околину“, изјавио је Станимировић у интервјуу загребачком листу „Тједник“, преноси Бета.

Он је оценио да масовније повратак Срба и Хрвата у њихове куће не може бити док се свима не омогући смештај.

„Хрватска влада декларативно помаже и Србима, али до сада, на пример у пројекту обнове Кусоња, ниједном Србину није обновљена кућа“, рекао је Станимировић и истакао да постоји притисак у јавности против обнављања српских кућа.

Он је додао да мандат УНТАЕС-а неће бити продужен у садашњем облику и оценио да ће међународна заједница задржати много посматрача у неком другом виду.

„У овом подручју морају да на дужи рок остану међународна заједница и снаге УН, што би свима користило“, рекао је Станимировић.

Према његовим речима, осим листе од 25 Срба осумњичених за ратне злочине, не постоји ниједна друга листа и истакао да су то потврдили и председник Хрватске Франо Туђман и министар обнове и развоја Јуре Радич.

„И за тих 25 људи процес се мора обновити“, рекао је Станимировић.

На питање где се тренутно налази напредни председник Сремско-баранске области Горан Хаџић, он је рекао да има информације да се Хаџић налази у Војводини, али да се с њим не виђа.

„Он, иначе, није међу тих 25 личности“, додао је Станимировић.

Владо Вркеш

Здрав политички компромис

Директор Дирекције СДС-а Владо Вркеш оценио је у петак на Палама да је Споразум из Београда здрав политички компромис који би требало да стабилизује делове на политичке прилике у Републици Српској.

„Мислим да је тим споразумом стављена тачка на политичку праксу која се ни у једној демократској држави не може поднети, у смислу да се на локалним и државним нивоима преузимају институције власти које нису у складу с изборним резултатима“, објаснио је Вркеш.

Директор Дирекције СДС-а сматра да „ниједна власт не може да дође на мала врата и са улице, него свој легитимитет звуче од изборних резултата, према којим се уређује и усклађује политички живот у демократском државама“.

Вркеш је изразио уверење да ће „споразум бити испоштован на задовољење народа у РС, јер су га потписале политичке личности на одговорним функцијама у РС и СР Југославији.“

ГЛАС српски

Гордан МАТРАК Главни и одговорни уредник

Оснивач листа је Народна скупштина Републике Српске. Први број „Глас“ изашао је као орган НОП-а за Босанску крајину у Жупији код Дрвара 31. јула 1943. године. Од 8. фебруара 1983. године „Глас“ излази као дневни лист.

Од 15. септембра 1992. године излази као дневни лист Републике Српске.

Немад НОВАКОВИЋ Генерални директор

Указом Председника Републике Српске од 9. јануара 1994. године лист „Глас српски“ одликован је Орденом Његовог првог рада. Издање је у Улици Веселина Миславца 26. Телефон: 12-844, 12-843, 12-832, телефакс 11-759. Телефон Јавног предузећа „Глас српски“: централна (078) 12-414, директор предузећа 11-669, 12-263; телефакс 12-283, директор ЦДП/марше 12-326.

У поткозарском селу Машићима

Отворена аутоматска телефонска централа

Централа са 650 прикључака вредна више од шест милиона динара • Свечаности у Машићима присуствовали бројни гости а централу је отворио професор Драгољуб Мирјанић, потпредседник РС

МАШИЋИ, 26. септембра - У поткозарском селу Машићима у градишкој општини данас је било изузетно свечано. Разлог за то је отварање аутоматске телефонске централе са 650 прикључака.

Прву везу преко новоотворене централе успоставио је Драгољуб Мирјанић, потпредседник РС, и тако означио почетак рада овог важног телефонског уређаја у Поткозарју.

Гледано финансијски овај капацитет је вредан више од шест милиона динара од чега је учешће грађана 45, а „Телекома“ 55 одсто. Свакодневно је протеклих дана на овом подручју, а реч је о Машићима те деловима села Доња Јурковица, Јазовац, Романовци, Вилуси и Миљевићи, телефоне добијало у просеку 130 домаћинстава, а наредних дана добиће и преостала домаћинства.

На свечаности је говорио и Милорад Вицановић, директор радне јединице „Телекомуникација“ Бања Лука, који је поред осталог нагласио да је ова радна јединица ове године изградила и обновила телекомуникационе системе на подручју општине Бања Лука, Лакташи, Србац, Шипово, Мркоњић Град, Челинац и Котор Варош са укупно 3.200 нових прет-

платничких прикључака, а до краја ове године у функцији ће се ставити још 2.000 телефонских прикључака на подручју Градишке, Пњаваца и Теслића.

Свечаности у Машићима присуствовали су бројни гости, међу којима и генерал Момир Талић, Недељко Лајић, министар саобраћаја и веза, Небојша Иваштанин, председник Скупштине општине Градишка, представници општина и државних органа из Бање Луке, Приједора, Лакташа, Српца и Дубице, те представници Српске православне цркве и генерални директор пошта Републике Српске Здравко Дакић и председник Управног одбора „Телекомуникација“ РС Остоја Кнежевић.

За све госте, а има их око седам стотина, мештани Машића, и околних села и извођачи радова, по овдашњим народним обичајима, припремили су ручак. Културно-уметнички програм извело је Културно-уметничко друштво „Коловит“ из Градишке које је ове године добило Повељу општине са златним грбом, а бројним грађанима који су дошли на ову свечаност представила се и изворна женска група из Нове Тополе.

Бројни гости на отварању

Г.Ш. После сврга - васаље

Игор Пантелић о пресуди Николи Јоргићу у Дизелдорфу

Срамна одлука немачког суда

Одбрана оптуженог тражила саслушање више десетина сведока и презентовала одређени број докумената, али Виши покрајински суд је све то глатко одбио очигледно мотивисан политичким разлозима, прецизирао је Пантелић и додао да је „Суд блокирао одбрану да да своје предлоге, саслуша сведоке и на основу тога донесе одлуку“

БЕОГРАД, 26. септембра (Ср-на) - Пресуда Вишег покрајинског суда у Дизелдорфу којом је Србин Никола Јоргић (50) осуђен на доживотну робију због, како је речено, извршења кривичног дела геноцида крајње је срамно и непримерно било каквом правном принципу, изјавио је данас за Срну адвокат из Београда и један од Јоргићевих бранилаца Игор Пантелић.

„Колико је ова пресуда непримерна и противна свим међународним конвенцијама о људским правима показује и чињеница да је Суд у току поступка одбио све предлоге одбране.“

Одбрана оптуженог је тражила саслушање више десетина сведока и презентовала одређени број докумената, али Виши покрајински суд је све то глатко одбио очигледно мотивисан политичким разлозима, предизвао је Пантелић и додао да је „Суд блокирао одбрану да да своје предлоге, саслуша сведоке и на основу тога донесе одлуку“.

Дизелдорфски суд је прогласио Јоргића кривим за наводно извршење 11 дела геноцида, 30 убистава, низ киднаповања и тежих повреда, а према оптужби он је наводно одговоран и за два масakra над муслиманским становништвом у селима Грапска и Шварлије.

„Посебно иронично и тужно било је када је Суд, образлажући своју пресуду, практично препричао оптужницу, због чега је свима у судници било јасно да је то сасвим далеко до правде“, истакао је београдски адвокат и додао:

„Немачка на крају 20. века жели да скине са себе хипотеку прошлости и пронађе новог кривца у међународним релацијама“.

Говорећи о наредним корацима које ће предузети Јоргићева одбрана, Пантелић је објаснио да ће у року од седам дана бити поднесена жалба, а на пресуду по жалби чека се неколико месеци.

„По завршетку процеса одбрана ће покренути адекватне поступке пред Судом за људска права у Стразбуру и пред Судом правде у Луксембургу.“

Одбрана има јаке доказе да је у региону Добоја постојала још једна особа са истим именом, што значи да је вероватно дошло до замене идентитета, а имамо и службене доказе и изјаве сведока да је Јоргић у то време био у затвору“, нагласио је његов бранилац.

„Сам тај моменат је толико јак да у овом тренутку не треба ни разговарати да ли је Јоргић крив или није, да ли је у том региону било злочина или не, него је питање да ли је Суд испоштовао основни правни принцип да се одбрани оптуженог мора пружити могућност да презентира своје доказе“, што је скандалозан преседан“, подвукао је Пантелић.

Према његовим речима, одбрана ће у овом тренутку ићи ре-

уларним токовима за жалбу, али ће, без обзира на то, захтевати да одговарајући органи у Републици Српској и заједнички органи БиХ предузму мере у складу са међудржавним конвенцијама да се изврши екстрадиција људи из немачких затвора.

Говорећи о могућности да Јоргићев случај преузме Међународни суд за ратне злочине у Хагу, Пантелић је рекао да се Трибунал одавно изјаснио да не жели да преузме овај случај.

„Хашки трибунал је на тај начин још једном доказао да је политички селективан и да га занимају само случајеви који привлаче медијску пажњу“, рекао је Пантелић, наводећи да је то противно Статуту Трибунала и принципима међународног права.

Пантелић је нагласио да Никола Јоргић остаје у затвору у Дизелдорфу, јер се пред Врховним судом Немачке води жалбени поступак.

Плавшић и Кличковић потписали споразум о реконструкцији полиције РС

Реформе по светским мерилима

САРАЈЕВО, 26. септембра (Бета-АП) - Портпарол УН у БиХ Лијам Мекдавел саопштио је данас да су председница Републике Српске Биљана Плавшић и премијер Гојко Кличковић јуче потписали споразум о реконструкцији полиције РС.

Мекдавел је на конференцији за новинаре у Сарајеву рекао да је српска страна, после 18 месеци одбијања, тим споразумом испунила једну од главних обавеза преузетих потписивањем Дејтонског споразума, а која се односи на реконструкцију и значајно смањивање локалних полицијских снага.

Реформа полиције Федерације БиХ завршена је на готово половини територије под контролом хрватско-муслиманског ентитета, рекао је портпарол УН, док тај процес у РС почиње са великим закахњивањем.

Један представник међународне заједнице који је желео да остане анониман, изјавио је да су се представници Срба из РС јуче ратним споразумом обавезали да ће садашњи број од 20.000 полицијца смањити на 8.500.

Имена свих српских полицајаца ће бити упоређена са списком оптужених за ратне злочине Међународног суда за ратне злочине у Хагу, а онима који се налазе под евентуалном сумњом, биће забрањен даљи остатак у полицији, рекао је Мекдавел.

Специјални представник генералног секретара УН Каи Аиде данас је поздравно споразум о реконструкцији полиције Републике Српске који су јуче потписали председница РС Биљана Плавшић и премијер Гојко Кличковић.

„Амбасадор Аиде поздравља овај споразум и види га као важан помак након вишемесечних разговора. Када се проведе, овај договор о реформи полиције РС ће представљати важан допринос већој стабилности на подручју којим је током протеклих месеци доминирала напетост“, наводи се у изјави коју је доставила мисија УН у БиХ.

Аиде и комесар ИПТФ-а Манфред Сајтнер су похвалили власти РС због одлуке о „предузимању овог кључног корака и осигуравању мира и демократије у БиХ“ и изразили наду да ће реформисање полиције обухватити цело подручје РС.

У изјави специјалног представника генералног секретара УН се истиче да „реструктурирање не обухвата само процену, тестирање, обуку и проверу досега целокупног особља, већ и ревизију правила и процеса полицијских процедура како би се оне ускладиле са демократским принципима обављања полицијских дужности“.

Празнични дани Срба
православне вере

Воздвижење Часног крста

Српска православна црква слави данас Крстовдан - Воздвижење Часног крста, један од највећих хришћанских празника.

Његова светост патријарх српски господин Павле служиће свету архијерејску литургију у Врњачкој банји.

На овај празник, СПЦ слави успомену на два догађаја записана у светим књигама - проналазак Часног крста и повратак Часног крста из Персије у Јерусалим.

Према предању, Часни крст је, обилазећи Свету земљу, пронашла царица Јелена, мајка цара Константина, римског цара који је Миланским едиктом (313.) дао слободу хришћанској вери.

Царица Јелена пронашла је Крст у рушевинама Венераиног храма који је потом срушен, по

њеном наређењу.

Крст, који је Христос носио до Голготе и на коме је распет, високо је уздигнут пред окупљеним народом који је певао - „Господи помилу“.

Часни крст је чуван у сребрном сандуку у Јерусалимској цркви Васкрсења до 614. године када су Персијанци заузели Јерусалим.

„Када је цар Хозрој освојио Јерусалим и многи народ одвео у ропство, Крст би пребачен у Персију...“ одакле га је на Голготу „ходећи босоног и у бедној одећи изнео цар Ираклије“, записано је у „Прологу“ владике Николаја Велимировића.

Тада Часни крст би положен у храм Васкрсења на радост и утеху целог хришћанског света“, пише епископ Николај. (Танјуг)

У Каракају код Зворника

Обновљена ексхумација

ЗВОРНИК, 26. септембра (Српна) - У Каракају код Зворника јуче је обновљена ексхумација осам припадника ратне Зворничке бригаде које су муслимански злочинци измасакирали на Глођанском брду 1992. године и који су као неидентификовани сахрањени на Војничком гробљу.

Према речима члана Државне комисије за размену ратних заробљеника и несталих лица Републике Српске Милана Иванчића, ова ексхумација уследила је након спљичања Бањој Луци и Мркоњић Граду.

Он је позвао породице несталих бораца и друге који могу помоћи у идентификацији да наредних дана дођу у Каракај.

Општинска организација Црвеног крста Котор Варош

Капи живота

КОТОР ВАРОШ, 26. септембра - У складу са усвојеним програмом рада Општинска организација Црвеног крста реализује успешно бројне акције. Управо се сумирају резултати акције „Караван наде“, у току које је извршен биласазак око 200 најугроженијих лица којима је уручена помоћ у храни, лековима и другим видо-вима.

У току ове хумане акције остварена је сарадња са МКЦК, УНХЦР, ИОЦЦ и осталим хуманитарним организацијама. Делегат МКЦК госпођица Пен Ферар је лично посетила неколико насеља, којом приликом је веома похвално оценила акцију „Караван наде“.

Которварошка организација Црвеног крста поклања велику пажњу сакупљању крви. Формирана је Комисија за добровољно давање крви која је недавно орга-

Додељена признања даваоцима крви

низовала успешну акцију у којој је учествовало око 60 давалаца који су даровали 25 литара драгоцене течности.

Према речима Боре Брборовића, секретара ОО ЦК ускоро је планирана нова акција на добровољном сакупљању крви под називом „Кап по кап за нови живот“. Очекује се да ће и на овој акцији, као и досадашњим, бити велики одзив. На последњој акцији даваоцима крви уручена су признања.

Из херцеговачког краја

Припреме за категоризацију бораца

ТРЕБИЊЕ, 26. септембра - На два уписна места у Требињу: седишту борачке организације и месној заједници Полице, данас влада велика гужва, јер сутра истиче рок за упис у борачку организацију Требиње, као припремна активност за категоризацију свих учесника рата.

У протеклих месец дана, око две и по хиљаде породица погинулих, инвалида и бораца учланило се у организацију бораца и на тај начин изразило жељу да буде сврстано у једну од шест категорија бораца прописаних законом.

Идуће седмице, Извр-

шни одбор Борачке организације Требиње анализираће досадашњи упис и размотрити могућност продужења рока за евидентирање, како би свим учесницима протеклог рата била пружена могућност да учествују у процесу категоризације.

Улица добровољних давалаца крви

У организацији општинске организације Црвеног крста Требиње, у недељу (28. септембра) у граду на Требишњици биће одржан Дан дружења добровољних давалаца крви Требиња, коме ће присуствовати бројни хуманисти из Србије и Црне Горе.

Дружење ће започети акцијом даривања „капи живота“ у Служби за трансфузију Опште болнице Требиње, после чега ће бити служен парастос у Саборном храму погинулим и умрлим даваоцима крви са подручја општине. После тога, биће откривена спомен-плоча погинулим даваоцима, а улица која води у требињски медицински центар добиће име - Улица добровољних давалаца крви.

Подсетимо, захваљујући херцеговачким даваоцима, али и хуманости из Србије и Црне Горе, ни један рањеник у Херцеговини у отаџбинском рату није умро због недостатка крви.

Сада се чине напори за омасовљење актива давалаца у предузећима и на нивоу општине Требиње.

М. БЕШТИЋ

Изградња избегличког насеља у Невесињу

До новембра 20 станова

НЕВЕСИЊЕ, 26. септембра - Првих 20 стамбених јединица у оквиру избегличког насеља у Невесињу, који заједнички граде Влада РС и СО Невесиње, биће готово до краја новембра - изјавио је данас Митар Буха, председник Извршног одбора општине Невесиње.

Према његовим речима, радни-

ци ГП „Бишина“ успешно раде на првих 20, од укупно 120 стамбених јединица, колико је предвиђено да се изгради на овом локалитету. Прве породице требало би да буду уселене 1. децембра, а грађевински радови биће настављени у пролеће.

У општини Невесиње, са око

16.000 становника, половина становништва су избегла и расељена лица из Мостара и долине Неретве, а недостатак стамбеног простора учинио је да многи све више напуштају град испод Вележа и одлазе даље, од Требиња до Канаде.

М. Б.

Седница Одбора породица погинулих бораца
општине Кнежево

Деложације бесправно усељених

КНЕЖЕВО, 26. септембар - На седници Одбора породица погинулих бораца општине Кнежево одржано јуче највише речи било је о подизању споменика погинулим борцима ВРС, уплати и дугу према ЈП Градско гробље Бања Лука, те новчаном обвештењу породица које су раније подигле споменике. Такође, расправљало се и о школовању и стипендирању ђака и студената, обезбеђењу огрева, решењу стамбених и многих других животних питања породица погинулих бораца.

ЈП Градско гробље Бања Лука подигло је према уговору са Скупштинском општинском свих 152 споменика. Породицама које су раније подигле споменике о свом трошку наклада од по 1300 немачких марака треба да се обезбеди продајом јелове обловине посредством ШГ „Чемерница“ и ДИ „Омар“ или на други могући начин о чему ће се побринути Извршни одбор Општине.

За трошкове становања деце погинулих бораца у ђачком дому у Бањој Луци општина дугује 45 хиљада динара због чега је дошло до судског спора. Извршни одбор општине, како је предложено, платиће овај дуг продајом јелове обловине и резане грађе, такође посредством већ поменути два предузећа.

И на овој седници Одбор је изразио своје незадовољство и огорчење што се још нису додељивала би бесправно усељена лица у куће и станове а који имају своје куће и станове у селима и у граду.

Стога је донесен закључак да општинска комисија и Одсек министарства за избегла и расељена лица изврше и то хитно деложацију око 30 бесправно усељених и у те куће и станове, најзад, сместе породице погинулих бораца и ратне војне инвалиде.

Б.П.

Након смена у прњаворској Станици јавне безбедности

Ратни команданти нису одметници

Прњаворски ратни команданти потврдили да се не слажу са „насилном и нелегалном сменом кадра у прњаворској Станици јавне безбедности“, упозоравајући да се ради о „црном сценарију покушаја разбијања Републике Српске и својерсном удару на људе који су поднели терет рата“

ПРЊАВОР, 26. септембра (Срна) - Ратни команданти прослављених прњаворских јединица и добитници највиших одликовања за храброст, Драган Мектић, Владо Живковић и Миро Шикарац демантовали су јуче информације неких медија да су се одметнули у шуму и да су учествовали у недавном сукобу мештана Прњавора и парополитије лојалне председнице Биљана Плавшић.

Они су у изјави Срби потврдили да се не слажу са „насилном и нелегалном сменом кадра у прњаворској Станици јавне безбедности“, упозоравајући да се ради о „црном сценарију покушаја разбијања Републике Српске и својерсном удару на људе који су поднели терет рата“.

Команданти прњаворских јединица сматрају да су основни ефекти нелегалне смене у СЈБ „погоршање политичко-безбедносне ситуације у општини и све израженији протести огорченог народа“.

„Људи су незадовољни последњим дешавањима и упозоравају да они који не поштују легитимитет и вољу народа, а имају заштиту у страном фактору, не могу имати ми-

Прњавор

ру савест и сан“, поручују Мектић, Живковић и Шикарац.

Они подсећају да новопостављени људи у СЈБ Прњавор „немају укупно ни 30 дана ратног стажа“.

Владо Живковић је ратни командант Прњаворске лаке бригаде, која је проглашена за најбољу ратну јединицу Првог крајишког корпуса. Са својом јединицом прошао је 48 ратишта широм РС. Пре четири дана нелегално је смењен с места командира Станице полиције.

дана такође је нелегално смењен с места начелника СЈБ Прњавор.

Наследник легендарног команданта „Вукова са Вучијака“ Вељка Миланковића, Миро Шикарац, негирао је тврдње да су у сукобу Прњаворчана и полиције лојалне Плавшићеве учествовали и „Вукови“.

Шикарац, носилац Златне медаље за храброст, признао је да су последњи догађаји унели узнемирење међу „Вукове“, јер „не могу равнодушно да гледају на смене прослављених команданата у СЈБ, и уношење эле крви и јаза међу српским народом“.

„Вукови“ су се на грубу команданта Миланковића на Вучијаку закључили да ће до последњег даха и последње капи крви наставити да бране српски народ и РС, како од страног фактора тако и од домаћих издајника“, поручио је Шикарац.

Мектић, Живковић и Шикарац огласили су се у поводу информација неких медија да су се њих тројица и припадници „Вукова“, одметнули“ након што је непозната наоружана група 24. септембра у Штрпцима код Прњавора разоружала патроле парополитије где Плавшић и ИПТФ-а.

„Тачно је да бих имао с ким да се одметнем, али ја сам у свом граду и спреман сам да, ако буде неопходно, поново станем на чело родољуба који ће бранити српски народ и РС“, рекао је Живковић, носилац Карађорђевог звезде трећег реда и Ордена Обилића.

Мектић је носиоца Златне медаље за храброст и у току рата био је командант батаљона Посебних јединица полиције Центра јавне безбедности Бања Лука. Пре четири

Центар јавне безбедности Добој

Сарадња МУП-а и СФОР-а

ДОБОЈ, 26. септембра (Срна) - Начелник Центра јавне безбедности Добој потпуковник Владо Бурић и главкомандујући Штаба Нордијско-пољске бригаде СФОР-а генерал Карстен Мулер сложили су се данас у Добоју да је убудуће неопходна већа сарадња и координација између Министарства унутрашњих послова Републике Српске, а посебно у могућим инцидентним ситуацијама.

Гостујући у емисији „Мост“ Радио

Добоја Бурић и Мулер су оценили да се претходне инцидентне ситуације у ширем добојском региону требају што пре заборавити и из њих извући поуке.

Начелник СЈБ је нагласио да мултинационалне снаге за стабилизацију мира имају право да постављају контролне пунктове, али да не треба да демонстрирају силу.

„Становници Добоја нису импресионаирани оруђима и оружјем, јер су у протеклом грађанском рату доживели горе ствари, као што су гранате и бомбардовање из ваздуха“, истакао је Бурић.

Челници МУП-а у Добоју договорили су се за будућу тељу сарадњу, која би допринела повећању степена поверења. Посебну координацију потребно је остварити у погледу решавања проблема у зони сепарације, закључено је у разговору одговорних у МУП-у РС и СФОР-а.

Председнички избори у Србији

Други круг за Пилића и Шешеља

БЕОГРАД, 26. септембра (Срна) - Лева коалиција (Социјалистичка партија Србије - Југословенска левица - Нова демократија) освојила је на парламентарним изборима у Србији 110 посланичких мандата, а следи је Српска радикална странка са 82.

Како је синоћ саопштио председник Републичке изборне комисије Балша Говедарица, на трећем месту је Српски покрет

обнове са 45 посланичких места.

Према званичним резултатима РИК-а, коалиција „Војводина“ и Савез војвођанских Мађара освојили су по четири мандата.

У другом кругу председничких избора 5. октобра суочиће се кандидат леве коалиције Зоран Лилић, који је био најуспешнији у првом кругу, и вођа српских радикала Војислав Шешељ.

Насеље Брод код Брчког

Почело издавање докумената повратницима

БРЧКО, 26. септембра - Данас је у насељу Брод које се налази у зони сепарације код Брчког, на територији РС почело издавање личних докумената повратницима из Федерације БиХ.

На данашњој конференцији за новинаре у канцеларији супервизора Роберта Фаранда, речено је да је око 28 муслиманских повратника данас до 14 часова прихватили документе Републике Српске.

Иако су преговори око процеса издавања личних докумената повратницима у Брчко трајали нешто дужи, лично сам задовољан одзивом грађана - повратника, истакао је Роберт Фаранд.

Амбасадор Фаранд је потврдио да је јутрос у Брчком започело и преборавање коверата у којима се налазе гласови на

непотврђеним гласачким листићима, а којих има око 1500. На овим листићима гласали су грађани Брчког који се нису налазили на коначном бирачком списку, а који су током регистрације уредно регистровани.

Говорећи о неспоразуму са Српском православном црквом око изградње православне богомоље у Брчком, Фаранд је рекао да он не забрањује градњу цркве, мада ова градња по његовим речима нема везе са вером. Према његовим речима изградња цркве има за циљ одвраћање муслимана да се врате у Брчко, рекао је Фаранд, и додао да је свестан чињенице да у овом граду 99 одсто популације сада чини српско становништво које има потребу за изградњом богомоље.

M. H.

Општински одбор СДС Добој

Спречене поделе

ДОБОЈ, 26. септембра (Срна) - Споразумом Милошевић - Крајишник - Плавшић спречена је подела међу Србима у Републици Српској која би директно допринела њеном нестајању - изјавио је данас Миланко Глигорић, потпредседник Општинског одбора Српске демократске странке Добој.

„Београдским споразумом превазиђени су појединачни хирови, а победу је свесрпски национални интерес“, додао је Глигорић, оценивши да ће „Споразум допринети превазилажењу подела у српском народу“.

У свему овоме Добој ће као и увек представљати кохезивни фактор и везу између источног и западног дела РС и остаће место у којем ће се повезивати српски народ и бити бедем Српства“, закључио је Глигорић.

дипломатски

дневник

Плавшић - Кауларич

Председник Републике Српске Биљана Плавшић разговарала је јуче у Бањој Луци са америчким амбасадором у Сарајеву Ричардом Кауларичем о предстојећим парламентарним и предизборним и професионализацији полиције и медијима, јавља Срна.

„Финални документ о реорганизацији полиције у РС је завршен“, изјавила је председница Плавшићеве додвизије да „српском народу треба полиција која се не бави пословима који иду на његову штету, те да ће се у послове професионализације ове службе уложити доста средстава“.

„Разговарали смо и о договору који је постигнут у Београду о превазилажењу кризе у РС“, рекла је Плавшићева и поновила ранији став да „медији нису ничија приватна својина и да су оба ТВ студија јединствена државна телевизија РС“.

Амбасадор Кауларич је председнику РС пренео став Контакт-групе о озбиљности предстојећих парламентарних и предизборних избора који би требало да буду одржани под контролом ОЕБС-а као супервизора.

Плавшић - Копанен

Председник Републике Српске Биљана Плавшић упознала је у четвртак увече у Бањој Луци финског амбасадора Тима Копанена са резултатима разговора у Београду с председником СР Југославије Слободаном Милошевићем, јавља Срна.

Након састанка иза затворених врата Плавшићева није дала никакву изјаву за новинаре.

„Гђа Плавшић ми је рекла да су разговори с председником Милошевићем били изузетна прилика да она изнесе своје мишљење о могућности решања кризе у РС преко расписивања парламентарних, предизборних и избора за председника у Председништву БиХ из РС“, објаснио је фински амбасадор.

Боро Босић разговарао са Јаковом Герасимовим Изборима из кризе

САРАЈЕВО, 26. септембра (Срна) - Први секретар Руске амбасде у Сарајеву Јаков Герасимов изразио је данас задовољство договором између председника Републике Српске Биљана Плавшић и председника у Председништву из РС Момчила Крајишника о начину превазилажења политичке ситуације у Српској.

Након састанка копредседавајућег Савета министара Боре Босића са Герасимовим на Палама, Босић је изјавио да је руски званичник позитивно оценио договор о одржавању парламентарних и предизборних избора у РС.

Босић је нагласио да је на састанку, коме је присуствовао и Герасимовљев сарадник Николај Новожилов, било речи о даљем раду Савета министара и испуњавању рокова задатих у Синтри.

„Електрокрајина“: Пред нови обрачуниски период

Поштрене мере за неплатише

Наплата електричне енергије која износи 25 одсто, ни приближно не може задовољити потребе електродистрибутивних предузећа којима су средства пре свега потребна за одржавање електроенергетских објеката и мрежа за дистрибуцију електричне енергије као и набавку резервних делова

У „Електрокрајини“ од 1. октобра почињу послови очитана електричних бројила код потрошача у домаћинствима на основу чега ће се радити обрачуни за утрошак електричне енергије за последње шестомесечје, од 1.4. до 1.10. 1997. године.

Прелазак са летњег на зимски режим потрошње електричне енергије вероватно ће бити праћено поскупљењем струје, будући да су цене још од октобра прошле године остале непромењене и то 18 пара за један киловатчас, 14 одсто је редован порез, а плаћање по бројилу 15 динара.

Отпис дуговања

О сигурном поскупљењу електричне енергије још увек нема поузданих података, али из „Електрокрајине“ поручују потрошачима да ће се искључења електричне енергије свим дужницима примењивати до даљег. Судећи по степеноу наплате утрошене струје, а која се процењује на 25 одсто, искључење електричне енергије прети многим грађанима.

Већ дуже време актуелна је информација о томе да је грчка влада још прошле године платила сва дуговања за електричну енергију утрошену у току рата.

Правдајући се таквим и сличним причама, а нарочито поведеним отписима дела дуговања за одређене потрошачке категорије које је на иницијативу Владе Републике Српске реализовала „Електрокрајина“, многи грађани свесно нису хтели, а и даље неће да плате струју коју су потрошили.

У „Електрокрајини“, кате-

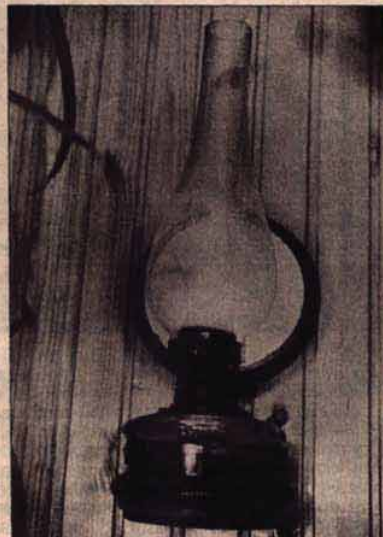

Неплатише имају избор: светло или мрак

горички негирају приче о томе да су дугови за потрошену струју отписани и да су то обичне гласине, за које нема никаквих основа.

„Можда су отписи дела дуга за две ратне године, за 1994. и 1995. годину, послужили ширењу дезинформација да је отписан целокупан потрошачки дуг за струју.“

Отпис је проведан за 160.000 потрошача, колико их има на подручју „Електрокрајине“, а део дуговања из 1994. и 1995. године „укњижен“ је на терет државног буџета. Избеглицима које су смаштене у напуштеним објектима, породицама погинулих бораца и инвалидима рата од 1 до 5 кате-

горije отписано је, на име потрошње, по 450 динара. Пензионери и корисници социјалне помоћи имали су по 200 динара опроштеног дуга, а остали потрошачи по 100 динара, рекао је Рајко Рашета, руководиоца службе за наплату и продају у „Електрокрајини“.

Отписани део дуговања за две ратне године укупно износи 29 милиона динара, односно око 58 милиона киловатчасова електричне енергије.

У последњих неколико месеци у „Електрокрајини“ су урађени послови реализације чекова које су уместо пензија за месец де-

цембар прошле и јануар ове године, примили пензионери РС као и бонова за просвету и културу. Ове врсте бонова наменски су служиле за плаћање електричне енергије, а посредством њих укупно је реализовано 22.689.791 динара.

Мала наплата

Заједно са реализованим отписима дела дуговања за 1994. и 1995. годину, те чековима за пензионере, просвету и раднике у култури наплата електричне енергије износи 35,80 одсто.

Ова средства, у наведеном износу, ни приближно не могу задовољити потребе електродистрибутивних предузећа којима су средства, пре свега потребна за одржавање електроенергетских објеката и мрежа за дистрибуцију електричне енергије, набавку опреме и резервних делова.

У циљу обезбеђења неопходних финансијских средстава, потребно је што хитније повећати наплату електричне енергије и довести је на задовољавајући ниво.

Због тога ће се, у предстојећем периоду, поштрити мере искључења струје оним потрошачима који не плаћају дугове за струју.

Плаћањем електричне енергије потрошачи ће као крајњи исход имати квалитетно и континуирано снабдевање електричном енергијом, јер ће на тај начин обезбедити нормално функционисање електроенергетских објеката за пренос и дистрибуцију за живот неопходне струје.

М. Мил.

Дирекција за приватизацију и развој РС

Деонице за 80 одсто

Становништва

БИЈЕЉИНА, 26. септембра (Срна) - У 250 центара за приватизацију у Републици Српској од 18. јуна до 20. септембра уписано је око 700.000 лица, или око 80 одсто укупног броја становника, који су имали право на учешће у процесу приватизације, истакао је јуче у Бијељини директор Дирекције за приватизацију и развој РС Алекса Милојевић.

Према његовим речима, прецизни подаци о укупном броју грађана пријављених за учешће у приватизацији државне и друштвене имовине очекују се крајем следеће седмице.

Он је у изјави Срби изнео податке да је највећи одзив грађана забележен у општинама Козарска Дубица, Прњавор, Градишка, Србац, Добој, Угљевик, Пале, Милићи, Српско Брод, Српско Ново Сарајево, Требиње, Србиње, Рогатица, Љубиње, Брчко и Невесиње.

У овим општинама у процесу је уписано око 60 одсто становника са правом учешћа у процесу приватизације, потврдио је директор Дирекције за приватизацију и развој.

Милојевић је прецизирао да је у Дирекцији у току преузимања из центара за приватизацију материјала о евидентираним грађанима и унос података у 45 компјутера, на чему ће бити ангажовано укупно 180 лица, која ће радити у пет смена.

Он је прецизирао да се приликом поделе акција предузећа терцијарног сектора привреде може очекивати крајем октобра, до када ће бити завршена и процена вредности ових привредних субјеката.

Требињска фабрика дрвне индустрије „Луч“

Успешна производња намештаја

ТРЕБИЊЕ, 26. септембра (Срна) - Фабрика дрвне индустрије „Луч“ из Требиња са 260 радника и успелношћу капацитета од 60 процената, све је успешнија у производњи грађевинске столарије и производњи намештаја за преоблеба и кухиње.

У завршној фази је и производња хала од 4.500 квадратних метара, изграђена властитим средствима.

Већину производа „Луч“ пламира на тржиште СР Југославије, а мањи део у Републику Српску. Највећа препрека за још успешније пословање представља отежан повратак на светско тржиште и недостатак властитих и банкарских средстава.

Радна јединица „Електродистрибуције“ из Дрвенте

Искључења стимуланс плаћања

ДРВЕНТА, 26. септембра - Потрошња електричне енергије и наплата потрошених киловата, дуго су већ одвојене категорије. То се најбоље види из најновијих показатеља радне јединице „Електродистрибуције“ Дрвенте о наплати електричне енергије. Анализа је показала да сваки трећи становник на подручју општине не плаћа редовно струју.

Према потрошњи електричне енергије, још увек смо на стандардима пре рата што, овакав привид има низ лоших последица. Најважнији проблем је да раст потрошње електричне енергије не прати и пораст плаћања рачуна за потрошену струју.

Први хладнији дани знатно су повећали потрошњу струје. У претходним временима то би било позитивно стање које ће омогућити

зараду предузећу, односно раднику. Међутим, с обзиром на познату праксу неких потрошача да струју не плаћају или је плаћају са великим закашањем, сваки пораст потрошње ствара бојазан да ће потрошња остати ненаплаћена - рекао је Бошко Бекић, директор РЈ „Електродистрибуција“ Дрвенте.

Детаљним анализама утврђене су категорије најчешћих неплатиша, а то су углавном велика друштвена предузећа која су и највећи дужници. Према речима Бекића са представницима дрвентских привредних колкетива је договорено да се омогуће олакшице у плаћању електричне енергије. Наплата би у овом случају износила онолико колика је производња у одређеном предузећу. Међутим, олакшице које је „Електродистрибуција“ понудила предузећа још увек не користе.

Велике су неплатише и домаћинства на подручју општине. Искључења су се показала стимулативним, али још увек струју плаћа 44,2 одсто потрошача или сваки други становник. У току ове године преко 317 домаћинстава је искључено из мреже потрошње као и 89 власника приватних радњи.

Ова мера није се показала потпуно поуздано тврде у „Електродистрибуцији“, јер се домаћинства у врло кратком року самовољно укључују у мрежу потрошње електричне енергије. Недовољан број електричара у граду омогућава таквим потрошачима да дуже времена остану незапажени. Кадровско појачање, сматрају у РЈ „Електродистрибуције“, зато мора бити приоритетно у наредном периоду.

Т. Т. Д.

Трећи дан Сајма медицине и козметике „Медико Бања Лука 97“

Занимљива предавања излагача

Интересовање посетилаца нису привукле само велике компаније као што су Ценерал електрик - Медицински системи, ICN Југославија, Хемофарм, већ и мале бањолучке фирме са разноврсном понудом производа

Сајам медицине и козметике „Медико Бања Лука 97“ занимљив је не само због великог броја светских фирми а има их више од 200 чији су производи представљени, већ и због предавања и округлих столова о стручним темама. Напоменимо да се ова манифестација у организацији „Глас српског“ одржава од 24. до 27. септембра у Музеју Републике Српске (Дом солидарности) у Бањој Луци.

Као и претходних дана у петак су одржана два предавања. Др Гордана Адамовић, из ICN Југославије говорила је на тему из стоматолозије: „Припреми за превентиву и помоћна лековита средства у денталном програму ICN Југославије“. Овом предавању присуствовало је четрдесетак посетилаца углавном лекара.

„Келвин-лабораторија“ из Бање Луке организовала је предавање које је одржао др Жарко Павић из Бање Луке о „Интерпретацији клиничко-хемијских

анализа и стварање властитих експертских система са производњом лабораторијских реагенаса“. Др Павић је између осталог истакао да је лабораторијска дијагностика, институт, а не сервис какав сад статус има. Производња лабораторијских реагенаса је међу најскупљим потрошним материјалима у светској медицини. Како је др Павић даље истакао у Бањој Луци и РС „Келвин лабораторија“ производи лабораторијске реагенсе по лиценци у свету познате фирме „Диалаб“ из Беча и по знатно нижим ценама и ако је петак био трећи сајамски дан „Медико Бања Лука 97“, штандове излагача је обишао велики број грађана. Међутим, интересовање посетилаца нису привукле само велике компаније као што су Ценерал електрик-Медицински системи, ICN Југославије, Хемофарм, Мадие, „Маркет хелигеа Зорке фарм“ већ и мале бањолучке фирме са разноврсном понудом

својих производа и производа за иностранство. „Галенска лабораторија“ (Апоткарске установе) понудила је своје препарате, креме, лосионе и чајеве. „Еуросинт“ је представио топлинг (азбестни) под, отпоран на температуру и електрицитет, а „Косхутица“ коју заступа Бањолучки „Сезам мермере“ за уређење ординација. „Простор“ је понудио папирну галантерију „Паломе“ и средства за хигијену „Хенкела“. „Медикомпласт“ производи амбалажу за потребе медицине, козметике, прехране и хемије, а „Матија“ масти и биљне препарате.

Далија“ поред козметике нуди и бесплатне савете, а „Дентал 2000“ техничку опрему и инструменте фирме „Каво“ из Немачке. Сајам „Медико Бања Лука 97“ биће затворен у суботу у послеподневним часовима.

М.ДИЗДАР

Међународни сајам „Заваривање 97“

„Елвако“ добитник „Златног заваара“

БЕОГРАД 26. септембра (Срна) - Фабрика електрода „Елвако“ из Бијељине добитник је прве награде на овогодишњем Трећем међународном сајму „Заваривање 97“ у робној групи додатни и помоћни потрошни материјал за заваривање.

Награду „Златни завар Елвако“ је добио за високо легиране феритне електроде типа 17 ФЕ.

Према речима генералног директора Драгомира Љубојевића, награда „Златни завар“ резултат је рада стручних тимова „Елвако“ у протеклим неколико година.

„Специјална електрода, за коју смо добили награду, производ је освојен у ратним условима.

И ова, као и око 20 високих сајамских признања, која смо добили у последње три године показатељи су да смо упркос свим тешкоћама успели да пратимо светске трендове у заваривању“, рекао је Љубојевић Срби.

Он је истакао да се наставља

рад на материјалима за феритно аутоматско и полупутоматско заваривање жицама, како би се следеће године комплетирала палета помоћних материјала за заваривање.

Телефонизација Јошавке и Штрба Завршена подстанци

ЧЕЛИНАЦ, 26. септембра - Телефонска веза Јошавке са светом успоставиће се месец дана касније него што је предвиђено, а то значи у другој половини октобра.

У склопу овог посла проширује се и телефонизација Штрба, једна од важних етапа ка успешном завршетку је и довршетак телефонске подстанци у Штрбама што ће се коначно учинити овог викенда.

Б.М.

Вредни мештани Великог Села у Семберији

Са земљорадничком задругом стигли и телефони

После скоро три деценије Велико Село поново добило задругу • За три месеца осамдесет домаћинстава прикључило телефоне • Од старе намеравају направити нову школу, а потом ће на ред доћи амбуланта, путева, водовод и други објекти

Ове године репортер Срне два пута је био у Великом Селу у Семберији. Имао је и због чега долазити. Летос је овде обављена богата жетва пшенице и најваљене су значајне акције у насељу, у близини Саве, које би, када буду окончане, требало да препоруде овај део Семберије. Тада је забележено да је пшеница била крупна, као пасуљ. Ових дана у Велико Село и Јапаз, заселак Броца, стигло је осамдесет телефона, а формирана је и земљорадничка задруга.

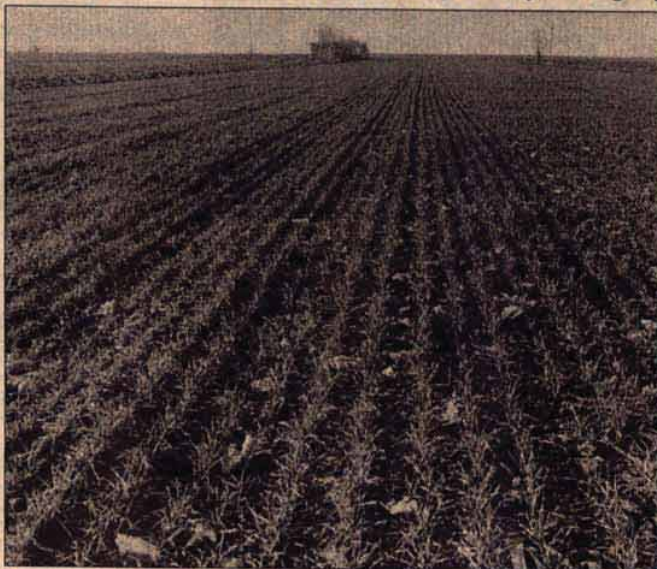
„Предали смо бијељинском „Житопромету“ 35 вагона пшенице, а за нову сетву набавили пет вагона семенске пшенице. Очекујемо богастији род него овог лета, који је двоструко већи од претходне количине млинској индустрији, јер су домаћинства оставила доста пшенице за себе“, прича нам в.д. директора новоформиране земљорадничке задруге Брано Марјановић.

Потекла река од млека

Са овом задругом најавило је сарадњу, у почетку, око две стотине домаћинстава из овог села, Јелаза, Раче и околиних места.

„Посао је ваљано кренуо. Дневно откупљујемо око 400 литара млека, а очекујемо да ће се откуп повећати. То је велика олакшица за пољопривреднике, јер више не морају километрима возити млеко или њиме хранити свиње. Узели смо од „Агрокопа“ и Института за ратарство и пољопривреднике, јер више не морају километрима возити млеко или њиме хранити свиње. Узели смо од „Агрокопа“ и Института за ратарство и пољопривреднике најквалитетније сорте пшенице за сетву. Намеравамо да за који дан засејемо око 600 хектара овом житарицом. Немамо властиту механизацију, али у селу добра домаћинства имају око стотину трактора, седам комбајна, 25 берача кукуруза и доста остале механизације. Нама је најважније да на време обезбедимо квалитетан и јефтин репроматеријал, а при откупу сигурног купца и Задруга ће успешно привређивати“, наставља своје казивање директор Марјановић.

У овом крају као најнапреднији произвођачи хране (од којих задруга највише очекује) спадају: Милош, Маринко, Мирко и Дујо Марјановић, за-

Пшенично поље у Семберији

тим Војко Софренић, Мило Матић, Милан Лазић, Свето Манојловић, Владимир Лазић, Бошко и Брано Митровић, Мићо Ивковић, Жико Тимић, Слободан Савић и други. Са њихових њива, из обора, пољњацима и штала годишње се произведе неколико десетина вагона пшенице, кукуруза, меса, млека, кромпира, паприке, пасуља, лука и воћа. Сасвим довољно да се исхрани омањи град.

Велинци и Јелажани, њих осамдесет, уложили су 150.000 немачких марка - и за три месеца добили телефоне. Прикључени су на цен-

тралу у оближњем Броцу. С временом, и остала домаћинства ће увести телефоне. Ова акција и оснивање задруге као да су били одсјечна даска за нове послове у Великом Селу. Председник месне заједнице Мићо Јовановић, не кријући радост због првих успешних акција након рата, каже да намеравају да од старе, руиниране школске зграде направе оману школу и амбуланту.

Стара школска зграда грађена је од добре цигле, а има на њој још доста употребљивог грађевинског материјала. Поправити се не може,

јер је већ скоро тридесет година препуштена зубу времена. Од тог материјала направимо савремену школу за четрдесетак љака у прва четири разреда, амбуланту и пратеће објекте. Упоредо с тим, у центру насеља, где је дрешки бунар, изградимо спомен-чешму у знак сећања на троицу војника Војске Републике Српске, погинула у отаџбинском рату. То су Илија Јовановић, Славиша Шкорић и Ђорђе Стевановић“, каже председник Јовановић.

Изградња путева

Потом ће на ред доћи путева, Велико Село, ушорено равничарско насеље са лепим кућама и домаћинским зградама, само у центру има асфалт. Путева за Броцац, око километра, и Рачу, око два километра, су макадамски. Због интензивног саобраћаја пољопривредних машина они с јесени и зими постану праве каљуге.

Када је реч о саобраћају, Велинци су током рата и у време санкција мучили како да стигну до Бијељине или неког града у Срему, мада су им, такорећи, надокхват руке. Средином села пролази пруга Шид - Бијељина, а ово је једно од ретких села у Семберији без редовног аутобуског саобраћаја. Сада бар пролазе возови, пет пута на дан, па је лакше.

Млади у селу имају добар фудбалски клуб који се такмичи у општинској лиги. Зове ВСК, и мљеник је села.

Стигло је михолско лето, најлепше и најбогастије доба године у Великом Селу.

Паприке су већ продате, за који дан ће богата берба кукуруза, онда сећа дрва и припрема за зиму.

Пре тога ће бити обављена сетва озимина. Лоци ће опседати Лакетиња вир, обале Саве и Пругњаче, чекајући папке. Враћају се поново, након тешких година...

Тихомир НЕСТОРОВИЋ

Јелџин о криминализацији руског друштва

Истрага против 2.500 функционера

МОСКВА, 26. септембра (Танјуг) - У Русији се проверавају досјеи више од 2.500 представника власти, осумњичених за корупцију, води се истрага о низу генерала и адмирала, као и високих чиновника органа за заштиту правног поретка, изјавио је данас шеф руске државе Борис Јелџин.

Илуструјући какве је размере попримила криминализација у руском друштву, Јелџин је у традиционалном обраћању нацији набројао низ високих чиновника који су под истрагом, или су им већ изречене пресуде, а међу којима су бивши шефови облас-

них администрација у Вологди и Тули, заменик јавног тужиоца Тулске области, као и шеф администрације у граду Лењинск - Кузњецк.

Министар унутрашњих послова Анатолиј Куликов је, такође, пре неколико дана обавестио Јелџина да се истрага води и против 50 депутата различитих нивоа власти, међу којима је и седам депутата Државне думе, доњег дома парламента.

Истичући да је криминал у Русији постао „изузетно озбиљан проблем“, шеф државе је оценио да су главни узроци те појаве у „лошем раду извршне власти, у

цени која се плаћа за успостављање нове економије и у нашем сиромаштву, које понекад гура људе у криминал“.

Основни пут за искорењивање тог зла Јелџин не види у претераном поштравању кажњавања. Уместо тога, крајње је време да се влада позабави економским проблемима који потхрањују криминал.

Криминалци нам упућују изазов, мисле да је дошло њихово време и да Русија њима припада“, рекао је Јелџин и нагласио да он, као председник, то никада неће дозволити.

Снажан земљотрес погодио центар Италије

Двоје погинуло, 30 рањено

РИМ, 26. септембра (Танјуг) - У земљотресу који је јутрос у 2 часа и 30 минута погодио две централне италијанске провинције - Умбрију и Марке - живот су изгубиле две особе, 30 је теже и лакше повређено, а више стотина становника је у шоку, јавља италијански Центар за обавештавање.

Причињена је велика материјална штета. Према првим проценама порушено је више од 80 одсто сеоских кућа. Многи путеви и телефонске линије су у прекиду, школе не раде. Претпоставља се да је више од 1.200 особа остало без дома.

Оштећена је базилика Светог Франческа и Бевањска катедрала у познатом античком граду Ацизу, као и

историјски центар града Фолина.

На подручју погођеном земљотресом ангажовани су ватрогасци, полиција и многи добровољци.

Мада је италијански Наци-

онални геофизички институт саопштио да не треба више очекивати јаке земљотресе, данас у 11 и 45 часова централну Италију претресао је нов јак земљотрес, на срећу, без људских жртава.

Земљотрес погодио провинцију Умбрију

Прогон Курда

Турски војници 50 километара у Ираку

АНКАРА, 26. септембра (Танјуг) - Турске трупе су продрле најмање 50 километара на територију северног Ирака у акцији против герилаца Курдистанске радничке партије, јављају данас агенције, позивајући се на изјаве турских функционера.

Турски војници су ушли у седиште курдске провинције Дохук, а околне турске јединице чувају планинске прелазе на путу од Дохука и града Зако на ирачкој граници. У операцији учествује око 15.000 војника.

Јуче су турски борбени авиони Ф-16 „сравнили са земљом“ неколико логора ПКК у тој области,

известила је државна турска агенција Анадолија.

Турска је, како подсјећају агенције, у последње две године извела више стотина сличних операција на територији северног Ирака. Њихов циљ је, према Анкари, неутралисање база ПКК у тој области које се користе за нападе на турску територију.

Партија ПКК се од 1984. године бори за аутономију у југоисточном делу Турске.

Турска је забранила новинарима да из Турске пређу у Ирак, као и приликом сличне операције у мају, напомиње Ројтер.

Шпанска полиција ликвидирала двојицу припадника ЕТА

Терористи планирали ликвидације политичара

Вођа владајуће Конзервативне народне партије премијера Хосеа Марије Аснара за Баскију Карлос Итургаис, који је био на мети двојице терориста, изјавио да му је сада лакше, јер на срећу свих демократа у земљи они више неће убијати

МАДРИД, 26. септембра - Двојица убијених припадника Баскијске терористичке организације ЕТА планирали су убиство једног шпанског политичара, јавља АП позивајући се на саопштење шпанских власти.

Одред шпанске Цивилне гарде - паравојне полицијске формације - који је намеравао да ухапси лидере озлоглашене команде Вискаја баскијске терористичке организације, одред је живото у ватреном окршају у једној од централних улица Билбаоа Салвадора Газтелумендија Хила и Хосе Мигела Бустинсу, који су пружили оружани отпор.

Вођа владајуће Конзервативне народне партије (ПП) премијера Хосеа Марије Аснара за Баскију Карлос Итургаис, који је био на мети двојице терориста, изјавио је да му је сада лакше, јер на срећу свих демократа у земљи они више неће убијати“.

„Врло опсежне и прецизне белешке“ нађене су у колима двојице баскијских сепаратиста о кретању Итургаиса и његових телохранитеља, саопштили су новинарима представници министарства унутрашњих послова.

Полиција, која је била за петам терористима пуна четри дана, одлучила је у среду да их ухапси пошто су спремали

„непосредан напад“, рекао је шпански министар унутрашњих послова Хаиме Најор Ореха.

Тиме је, како се истиче, спречено убиство Итургаиса, који је требало да представља најспектакуларнију акцију ЕТА после покушаја убиства самог Аснара, подметањем бомбе која је тешко оштетила његов блиндиран аутомобил у пролеће 1995. године.

Локални „Ел Корео“ наводи да су полицији лоцирали возило припадника ЕТА, које је прошлог пролећа терористима послужило за бекство после убиства једног полицајца, и да су пре две недеље у њега уградиле радио - одашљач, који им је помогао да прате двојицу терориста.

На мети припадника ЕТА, која су, од како су започели оружану борбу за независност Баскије убили 800 људи широм Шпаније, од недавно су чланови владајуће Народне партије.

Поред Карлоса Итургаиса, на листи за одстрел нашао се, према наводима полиције, и члан градске управе Билбаоа Антонио Басагоити.

Убиство Мигела Анхела Бланка, члана владајуће странке и градске управе једног малог баскијског града, у јулу ове године изазвало је огорчење више милиона Шпанаца. (Танјуг)

Пресуда у Ослу отмичару бугарског авиона

Палестинцу четворогодишња робија

ОСЛО, 26. септембра - Суд у Еидсволу, граду северно од норвешке престонице Осла, осудио је у четвртак на четири године затвора Палестинца Хазама Абдулаха (23), који је 1996. године отео један бугарски путнички авион и посаду приморао да слети у Норвешкој, јавља Асошијетед прес.

Абдулах, који се на суђењу

појавио са круном направљеном од папира на глави, најавио је одмах изрицању пресуде да ће поднети жалбу.

Његови адвокати су изјавили да је реч о ментално поремећеној особи.

Абдулах је у септембру прошле године отео бугарски авион који је летео на линији Бејрут-Варна. Он је

свих 150 путника ослободио у овом граду на обали Црног мора, а посаду приморао да лети за Норвешку, где се предао и затражио политички азил.

За време отмице претио је да има бомбу, али се касније испоставило да се радило о празној кутији чоколаде која је била увијена у алуминијску фолију. (Танјуг)

Турски генералштаб планира тужбу против бивше премијерке

Чилерова увредила армију

АНКАРА, 26. септембра - Генералштаб турске армије намерава да тужи бившег премијера Тансу Чилер за увреду оружаних снага, извештава данас агенција Ројтер цитирајући турску агенцију Анадолију.

На митингу њене конзервативне партије Правог пута у црноморском месту Самсун, почетком сед-

мице, Чилер је, нападајући премијера Месута Јилмажа, рекла да „до сада ниједан од лидера странака није био тако нечасан да се понаша као обични десетар“.

Њен говор је касније емитован на вестима државне телевизије. (Танјуг)

Посета америчког министра финансија Пекињу

Рубин празних шака

САД и друге западне земље врше притисак на Кину да још више смањи увозне тарифе и омогући лакше учешће у пословима америчким финансијским институцијама

ПЕКИНГ, 26. септембра - Посета америчког министра финансија Рубина Пекињу није успела да приближи гледиште две земље о пријему НР Кине у Светску трговинску организацију, нити да допринесе налажењу начина за смањење великог трговинског дефицита САД са том земљом, јавља Ројтерс.

На данашњој конференцији за штампу Рубин и његов домаћин, кинески министар финансија Лију Џонг Ли изјавили су да су њихови разговори били директни и отворени, али је из свега јасно да напретка није било.

То посебно забрињава познаваоце односа две велике земље, јер се очекивао макар и мали напредак по овим питањима уочи посете кинеског председника Ђиан Џемина Вашингтону идућег месеца.

Амерички министар је на конференцији изјавио да је његова земља на страни Кине и њеног захтева за пријем у СТО, али да нису испуњени економски услови.

САД и друге западне земље врше притисак на Кину да још више смањи увозне тарифе и омогући лакше учешће у пословима америчким финансијским институцијама.

НР Кина сматра да је учинила већ доста уступака, смањивши знатно увозне тарифе за читав низ артикала у време недавно од-

Ђиан Џемин и Роберт Рубин

ржаног Конгреса КП Кине, а непосредно пред Рубинов долазак објављено је смањење царина за возила и неке врсте кухних апарата.

Кинески министар финансија изјавио је да његова земља жели чланство у СТО, али да неће ступити у њу ако услови буду претерано ригорозни.

Кинески министар је на америчке захтеве за слободан проток капитала, како јавља АП, изнео мишљење да он може да буде користан, али и да доноси штете. Као пример лоших утицаја слободног протока капитала Лију је изнео ситуацију у неким азијским земљама, које су, после наглог развоја, последњих месеци изне-нада запале у финансијску кризу.

Разлике између Вашингтона и Пекиња постоје и у начину израчунавања трговинског дефицита, које САД имају са Кином.

Кина тврди да он износи само 10 милијарди долара, а САД да је дефицит већи од 40 милијарди долара.

Амерички министар покушао је да Кину опомене и због људских права, за која Американци тврде да се у тој земљи не поштују. Рубин је на конференцији напоменуо да кинеска роба произведена у затворима и даље стиже на америчко тржиште, али се то у Пекињу демантује.

Рубина данас треба да прими и кинески председник Ђиан Џе-мин, после чега се амерички министар враћа у Вашингтон. (Танјуг)

Јапан је био окупатор у Северној Кореји од 1910. до 1945. године

Пјонгјанг тражи одштету

Бегунац из Пјонгјанга тврди да његова земља има 1,7 милиона, а не само 1 милион војника, колико се мисли у САД и другим земљама • Ратна одштета од Јапана била би у ДНР Кореји употребљена за прехрану становништва, које пати од глади због неколико узастопних застојних поплава и суша, пише „Токио Шинбу“

ТОКИО, 26. септембра - Демократска Народна Република Кореја ће од Јапана затражити одштету у вредности 10 милијарди долара за страхоте које су њени становници претрпели за време јапанске окупације Кореје од 1910. до 1945. године, јавља Ројтерс, цитирајући јапански лист „Токио Шинбу“.

Ову информацију је пренео јапанским званичницима бивши севернокорејски врхунски идеолог Хванг Ђанг Јон, који је у фебруару пребегао прво у Кину, а онда се обрео у Сеулу.

Хванг су, са дозволом јужнокорејских власти, неколико дана тајно испитивали јапански владини функционери, како би од њега сазнали све што је могуће о севернокорејским плановима везаним за Јапан. Јапан највише страхује од ракета које је влада у Пјонгјангу развила до те мере да могу да погађају циљеве у целовима Јапана.

Агенција Кјодо данас, такође преноси да је Хванг Ђанг Јон јапанским функционерима рекао да Северна Кореја има много више војника него што се то у иностранству мисли.

Бегунац из Пјонгјанга тврди да његова земља има 1,7 милиона, а не

само 1 милион војника, колико се мисли у САД и другим земљама.

ДНР Кореја има веома јаку војну индустрију, али је, према објашњењима Хванга, око 500.000 радника запослено у њој погођено глађу која влада у земљи. Од глади је само прошле јесени умрло 2.000 радника у севернокорејској војној индустрији, тврди Хванг.

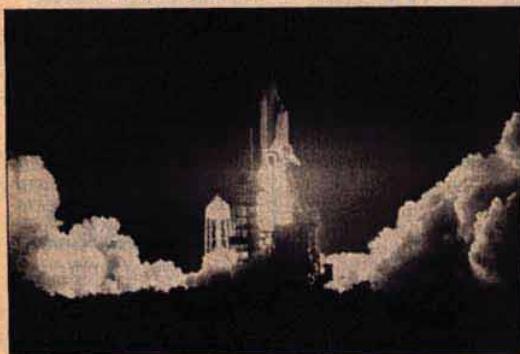
Ратна одштета од Јапана била би у ДНР Кореји употребљена за прехрану становништва, које пати од глади због неколико узастопних поплава и суша, пише „Токио Шинбу“.

Јужна Кореја није тражила компензације од Јапана, када је нормализовала односе са том земљом 1965. године.

Преговори Токија и Пјонгјанга о нормализацији односа, вођени у главном граду НР Кине, Пекињу, прекинути су 1992. године, када је ДНР Кореја одбацила јапанске оптужбе да су њени агенти kidnapовали јапанске држављане и учествовали у више диверзија у Јапану.

У августу ове године дошло је до најаве поновног наставка преговора, када је ДНР Кореја пристала на јапански захтев да одобри посету отаџбини 1.800 Јапани удатих за Севернокореје. (Танјуг)

Мисија америчког свемирског брода

Лансиран шатл „Атлантис“

КЕЈП КАНАВЕРАЛ, 26. септембра - Вазноски шатл „Атлантис“, којим ће на руску станицу „Мир“ бити пребачен амерички астронаут Дејвид Волф, успешно је лансиран у четвртак увече из Канаверала, јавља Ројтер.

„Атлантис“ ће се са „Миром“ састати у суботу, када ће Волф на руској свемирској станици заменити свог колегу Мајкла Фоула, у складу са ранијим планом.

Директор НАСЕ Данијел Голдин изјавио је новинарима да на руској свемирској станици „Мир“ нема опасности која би могла угрозити људе и да је, према томе, она безбедна и за америчке астронауте.

Директор НАСЕ је рекао да је одлука о слању новог астронаута на „Мир“ донета после разматрања три независна извештаја о безбедности руске свемирске станице. (Танјуг)

САД о изградњи израелских насеља

Олбрајтова затражила „тајмаут“

ЊУЈОРК, 26. септембра - Амерички државни секретар Мадлен Олбрајт поново је позвала Израел да замрзне изградњу насеља за Јевреје на палестинским територијама, уз оцену да нови планови израелског премијера Бењамина Нетанијаха „не помажу“ напорима да се покрене блискоисточни мировни процес.

„Јасно смо рекли да грађење нових станова ни најмање не помаже док покушавамо да поново покренемо мировни процес“, рекла је Олбрајт на конференцији за новинаре у Њујорку, коментаришући Нетанијахову најаву да ће бити изграђено 300 нових кућа у јеврејском насељу Ефрат крај Витлгејема, на Западној обали.

Почетком месеца, приликом турнеје по Блиском истоку, Олбрајт је први пут затражила „тајмаут“ у изградњи јеврејских насеља на палестинским територијама, оцењујући да она представља

велику сметњу мировном процесу.

Израел је одбацио тај позив, а премијер Нетанијаху је у среду обелоданио планове за изградњу нових јеврејских кућа у Ефрату и другим деловима Западне обале, наглашавајући да се Израел не престао изграђује, да је то добро и да ће се тако и наставити.

На питање да ли је најаву нове изградње доживела као личну увреду, Олбрајт је одговорила да се „у високој политици, ствари не примају лично“, али да мисли да је Нетанијахов поступак „за жаљење“.

Позивајући се на изворе у америчкој администрацији, Ројтер јавља да Израелци уопште нису обавестили америчке савезнике о новим плановима, већ је вест о томе до Вашингтона стигла преко медија.

Да све буде горе, Нетанијаху је тог дана разговарао са Олбрајт телефоном о обнављању мировног процеса. (Танјуг)

Израел о повлачењу трупа из јужног Либана

Либан одбацио предлог

БЕЈРУТ, 26. септембра - Либански премијер Рафик Харири одбацио је јуче предлог Израела о повлачењу војника из Либана, због неприхватљивих предуслова које поставља Израел, јавља АП.

Израелски премијер Бењамин Нетанијаху предложио је раније овог месеца да повуче војнике из јужног Либана, под условом да либанска армија спречи нападе са те територије на Израел, подсећа агенција.

Такав договор би учинио Либан одговорним за „сваки безбедносни инцидент у Израелу“, изјавио је Харири у интервјуу телевизији „Фучер“.

Либан је у више наврата тражио од Израела да безусловно повуче своје војнике из јужног Либана, одбацујући израелски захтев да се претходно обрачуна са милитантним групама које подржава Иран. (Танјуг)

Дебата у УН о проширењу Савета безбедности

Несугласице око нових столица

Афричке земље сматрају да заслужују два стална места у СБ и пет ротирајућих. Црни континент је сада заступљен са две несталне чланице

ЊУЈОРК, 26. септембра (Бета) - Америчка иницијатива за проширење Савета безбедности Уједињених нација са још пет сталних столица требало је да убрза реформе у светској организацији, али је уместо тога покренула лавину контрапредлога и подстакла стара ривалства.

Са тако бројним предлозима на столу, мало је вероватно да ће 185 земаља чланица светске организације бити у стању да брзо донесу одлуку.

Проширење Савета безбедности који има пет сталних и десет "ротирајућих" чланица са двогодишњим мандатом једна је

од главних тема овогодишње Генералне скупштине УН која је почела у понедељак у Њујорку.

САД су предложили да сталне столице добију Јапан, Немачка и по једна земља у развоју из Азије, Африке и Латинске Америке.

Предлогу да Немачка добије стално место супротставила се Италија, која сматра да би било природно да у будућем СБ Европска унија има једно место.

Обраћајући се учесницима Генералне скупштине италијански министар спољних послова Ламберто Дини позвао је земље чланице да врло пажљиво раде на реорганизацији светске организације.

Рекавши да би СБ требало проширити новим "ротирајућим" чланицама како би био репрезентативнији, Дини је нагласио да се о ширењу овог тела не може говорити независно од питања права вета које у садашњем СБ има пет сталних чланица - САД, Русија, Британија, Француска и Кина.

Белгијски шеф дипломатије Ерик Дерејк заложиле се за укидање права вета. "Право вета неспојиво је са општим интересима. Требало би избећи коришћење таквих инструмената", рекао је Дерејк.

Афричке земље сматрају да заслужују два стална места у СБ и пет ротирајућих. Црни континент је сада заступљен са две несталне чланице.

У исто време оштећенима се

Кофи Анан и министри пет земаља сталних чланица Савета безбедности

сматрају и арапске земље из Африке и Азије тврдећи да је и њима потребна једна стална столица.

Латинска Америка не може да одлучи којој ће земљи са овог континента припасти стално место. Бразил се понудио да преузме ову улогу, али су Аргентина, Мексико и друге земље предложили да се смењују на сталној столица.

Индија, као најмногољуднија демократија на свету и угледна

чланица светске организације верује да заслужује да представља читаву Азију. Пакистан се томе противи.

Бивше совјетске републике и земље источне Европе желе још једно ротирајуће место за које тренутно конкуришу Македонија, Словенија и Белорусија.

Канадски министар спољних послова Лојд Аксворти рекао је да о тако важном кораку као што је проширење СБ треба добро размислити и додао да не би тре-

бао журити са одлуком.

"Канада се залаже за СБ који би био мање елитистички, а више демократски него што је овај сада", рекао је Аксворти.

Шефови дипломатија пет сталних чланица који су се у четвртак састали са генералним секретаром УН Кофијем Ананом саопштили су да подржавају реформе које је предложио и идеју о јачању СБ, али су избегли да се изјасне коју од многобројних варијанти подржавају.

Дини предлаже ЕУ за сталног члана

УЈЕДИЊЕНЕ НАЦИЈЕ, 25. септембра - Италијански министар иностраних послова Ламберто Дини предложио је данас да Европска унија добије место сталног члана Савета безбедности у оквиру најављене реформе Уједињених нација, јавља АП.

Обраћајући се Генералној скупштини УН, Дини је препоручио да се, у оквиру реорганизације најутицајнијег тела светске организације, повећа број његових несталних чланова, како би у Савету било представљено што више држава.

Кипарска криза се наставља

Шта могу Клеридес и Денкташ?

НИКОЗИЈА, 26. септембра - Кипарски председник Глафкос Клеридес и лидер кипарских Турака Рауф Денкташ разговараће данас у Никозији о проблемима који оптерећују односе грчке и турске заједнице на овом острву, подељеном на два дела пуне 33 године, јавља Ројтерс.

То ће бити први сусрет Клеридеса и Данкташа после неуспешних прошломесечних преговора у Швајцарској под окриљем УН који је требало да допринесу обнављању преговарачког процеса о уједињењу острва.

Британска агенција, позивајући се на оцене дипломата и аналитичара, изражава, међутим, сумњу да ће и овај сусрет, који је организован на америчку иницијативу, дати опипљивије резултате.

Глафкос Клеридес и Рауф Денкташ

За место сусрета лидера две кипарске заједнице симболично је одабрана резиденција америчког изасланика Густава Фејсала, која се налази у тампон зони у подељеном главном граду.

Дневни ред разговора је отворен, али би, према мишљењу аналитичара, овај сусрет ипак могао да пружи политички импулс постизању договора о непримењивању силе и агресије. (Танјуг)

Још није почела међународна истрага масакра Хуту Свет заборавља злочине

ХАРАПЕ, 26. септембра (Танјуг) - Међународна истрага поводом масакра Хуту избеглица у Демократској Републици Конго још није почела, иако је прошло скоро месец дана откако су чланови комисије стигли у Киншасу.

Међутим, како данас преносе источнафричке радио станице, један представник Комисије УН рекао је да ће се међународна истрага провести без обзира на садашње разлике са властима у Киншаси.

Те разлике огледају се у томе што Комисија инсистира да истрагу може да води на читавој територији ДР Конга а не само у његовом источном делу, како захтева влада председника Лорана Кабиле, који је маја ове године свргнуо са власти дугогодишњег диктатора Мобутуа.

Спор између Комисије УН и власти у Киншаси почео је још пре више месеци, заправо у време

када је Светска организација први пут затражила провођење међународне истраге поводом судбине више од 200.000 Хуту избеглица из Руанде и неколико десетина хиљада Хуту избеглица из Бурундија.

Киншаса најпре није дозволила да ту комисију предводи чилеански адвокат Роберто Гаретон, којој се замерио тврђом да располаже списком од неколико десетина масовних гробница са лешевима Хуту избеглица. Ти злочини се приписују тадашњим Кабиленицима и њиховим савезницима - Туси војницима из Руанде.

Генерални секретар УН Кофи Анан је попустио и изоставио Гаретона са списка чланова комисије, а затим су уследиле нове примедбе и услови из Киншасе, што даље одлаже почетак међународне истраге.

Седница Извршног одбора града

Више станова и пословних објеката

На седници Извршног одбора, између осталог, усвојен програм и трошкови уређења грађевинског земљишта на простору између магистралног пута Бања Лука - Градишка • Просветарима упућен апел да се што пре врате у учионице

На седници Извршног одбора града, одржаној у петак, 26. септембра, којом је председавао Недељко Чубриловић, председник ИО града, доста пажње побудило је тренутно стање у образовању, односно актуелан штрајк просветара.

Ремонт котлова

Представници основних и средњих школа, те синдиката у жељи да се њихови проблеми дефинитивно реше, бранили су своје захтеве, образложивши их неажурношћу Владе Републике Српске.

Међутим, Извршни одбор града не може да реши конфликт настао на релацији Синдикат - Влада тако да ће 34 000 бањолучких ученика, судећи по свему, на школско звоно још причекати. Оно што Извршни одбор града, у којем се преклапа

40 одсто образовног система може, јест да упути апел просветарима како би се штрајк завршио што пре у име оних који трпе највећу штету. Чињеница је да се с почетком наставе касни месец дана и да је најлепши период за учење прошао.

Када је реч о информацији о извршеном прегледу котловница у основним и средњим школама Секретаријата за привреду и друштвене делатности, став Извршног одбора града је да се она треба дорадити. У информацији стоји да је Извршни одбор на седници одржаној 22. августа, донео закључак да се прегледати котлови на течно гориво у средњим и основним школама и њихове преправке на чврсто гориво, јер је загревање школских простора на тај начин исплативије.

Након анализе стања котловница у школама требало би реконструисати котлове у Пољо-

привредној те основним школама „Алекса Шантић“ и „Иван Горан Ковачић“ а оправке у ОШ „Алекса Шантић“ и „Бранислав Нушић“. Основне школе које би се прикључиле на Градску топлану су „Вук Караџић“, „Змај Јова Јовановић“ и „Милан Ракић“ у Карановцу.

Прихваћен је и финансијски извештај о пролећној дератизацији на подручју града, а након краће дискусије и информација о приходима културних установа по основу закупла пословних просторија.

Тако, на пример, Културни центар Бански двор од укупно уговорених износа закупнина, које износе 259.350,10 динара, наплатио је за прошлу годину 193.378,91 динар, а дуговања износе 65.971,19 динара. Највећи дужник је Српска радиотелевизија, студио Бања Лука са износом од 41.406,75 динара,

Дансинг бар у вредности од 9.240,00 динара и остали корисници са износом дуга од 15.324,44 динара.

Народно позориште Републике Српске, Архив РС и Музеј РС по овом извештају немају ненаплаћених потраживања, као и Галерија ликовних уметности РС.

Нова саобраћајница

Усвојен је програм и трошкови уређења грађевинског земљишта на простору између магистралног пута Бања Лука - Градишка и улице Ивана Горана Ковачића. Регулационим планом на овом простору предвиђена је изградња стамбених, стамбено-пословних и пословних објеката, а планирана саобраћајница, која ће се градити паралелно је магистралном путу М-16 у дужини од 250 метара од улице Краљице Марије. У склопу овог посла у плану је и рекон-

струкција улице Ивана Горана Ковачића. План обухвата све сегменте потребне за функционисање једне урбане средине и у њему је обухваћено снабдевање водом, одвод отпадних вода, електроенергетика. ТТ везе, као и заштита средине, обликовање простора и уређење слободних површина.

Одобрен је захтев Центра за социјални рад за усмеравање пензија штићеника овог центра. Како се наводи у захтеву Центра, након редовних исплата пензија оцењено је да би се средства прикупљена на овај начин полагала на благостању центра. На овај начин би пензионери учествовали у трошковима смештаја.

Дневни ред обухватао је и разматрање питања везаних за стамбено проблематику, запошљавање те кадровска питања.

Г.Ј.

Месна заједница Врбања

Помоћ за угрожене

У месној заједници Врбања ових дана су комплетирани спискови за расподелу хуманитарне помоћи.

Како смо сазнали од Дарка Петрушића, секретара ове месне заједнице, најављена је помоћ од хуманитарне организације „Адра“.

Једини критеријум према коме ће се делити ова хуманитарна помоћ је да је лице старије од 65 година, а неважно је да ли је корисник помоћи избегло и расељено лице или мешанин. Подела хуманитарних пакета требало би, ако све буде у реду, да почне 30. септембра - рекао је Петрушић, додајући да се исто тако попуњавају и спискови који су стигли из Центра за

социјални рад по условима које је прописао Светски програм хране.

Главни услов да би се неко нашао на овом списку је да члан домаћинства има месечна примања мања од 25 немачких марака, а поред тога услов за помоћ је и хендикепираност, инвалидност, као и то да је на челу домаћинства особа женског пола, да расељено домаћинство има више од три члана и слично. Као и у другим месним заједницама помоћ достављена од Светског програма хране ће се делити од 9. октобра, према поменутих списковима.

На подручју месне заједнице Врбања у току је акција увођења телефонских прикључака расељеним лицима, а сви они који су у ранијем месту пребивалишта имали телефоне могу уз одређене олакшице добити нови претплатнички број.

Б. Ми.

Из „Пламена“

Ускоро чишћење димњака

Ове године је договорено да два пута у току године буде обављено чишћење димњака у свим насељима. Прва акција чишћења димњака у граду је одавно завршена. Како смо сазнали од Драшка Бањаца, директора „Пламена“, у понедељак почиње друга акција чишћења димњака, као припрема за нову грејну сезону.

Као и у претходној, тако ће и у овој акцији почети чишћење димњака прво у Борику, а затим у насељима

у којим су чишћење димњака после Борика. Овом акцијом ће бити обухваћени станова и куће који су у надлежности Завода за изградњу.

Грађани чији станова нису у надлежности Завода за изградњу могу позвати раднике „Пламена“ да им очисте димњаке с тим што ће за овакве индивидуалне интервенције морати да плате знатно више него што плаћају грађани преко обједињене наплате Завода за изградњу.

Д. В.

Одсек за комуналне послове

Уређено дечије игралиште

Ових дана, по налогу Одсека за комуналне послове, радници „Услуге“ уређују простор унутар тврђаве Кастел и око њега • Замењене оштећене дечије играчке и клупе

Током протеклих неколико месеци готово све градске зелене површине добиле су сасвим нови изглед. Разбацано смеће на све стране, непокошена трава, оштећене корпе за смеће и клупе, сада су, на сву срећу, само ружне слике из прошлости. Комуналци су се потрудили да парковима и осталим зеленим површинама врате стари сјај и лепоту. Наравно, сада је на грађанима да њихов труд сачувају, а не да се поново безобзирно понашају према заједничком добру.

Поред редовног одржавања зеленила комуналци су дужни пажњу посветили и осталим, пратећим детаљима. По налогу над-

лежних из Одсека за комуналне послове, замењене су уништене клупе у готово свим парковима, а оштећене су поправљене и офарбане. Исто тако, постављене су и бројне нове корпе за смеће, тако да грађани више немају потребу да отпадне одлажу тамо где им падне на памет.

Ових дана, по налогу Одсека за комуналне послове, уређује се и зелени простор унутар тврђаве Кастел и око њега. Радове изводе радници „Услуге“.

Простор око тврђаве Кастел дуго времена био је на мети несавесних грађана који су га безобзирно уништавали. Додуше, није само зеленило трпело самовољу

појединих, већ и све остало. Уличне светилке још увек су у квару, тако да је читав простор у мраку.

Надлежни из Одсека за комуналне послове посветили су се уређењу овог простора, дајући предност поправки дечијих играчака и клупа. Будући да велики број родитеља са својим малишанима најрадије долази на стару тврђаву, поправка дворшних реквизита била је неопходна.

Оштећене љубашке и вртешке већ су поправљене или чак и замењене новим. Исто тако, поправљене су и клупе, тако да родитељи могу сести и одморити се, док се њихови малишани забављају.

Тврђава Кастел није једини простор у граду, на којем су постављене дечије играчке. У готово свим градским насељима постоје дечија игралишта, али играчке су или уништене или су једноставно нестале.

Како смо сазнали од надлежних у Одсеку за комуналне послове, за сада нема довољно новца, да би се поправила и уредила и остала дечија игралишта у граду. Међутим, и о томе се већ размислило, тако да већ почетком идуће године сва дечија игралишта треба да добију нови изглед.

Д. М.

Идеалан простор за игру и забаву: тврђава Кастел

Из „Аутопревоза“

Награде за верност

Пред осмочланом комисијом, којом је председавао Боро Копрена, председник надзорног одбора „Аутопревоза“, у петак су извучени бројеви возних карата, које су њиховим власницима донеле као награду месечне карте

Као што је недавно и обећало, руководство „Аутопревоза“ наградило је своје верне путнике пригодним наградама. Наиме, у петак су у просторијама овог предузећа извучени добитници у наградној игри, покренутој првог септембра. Према ранијој најави сви путници, који су купили месечне или појединачне возне карте у градском, приградском и међумесном саобраћају (и сачували их, наравно) у периоду од првог до 25. септембра, учествовали су у наградном извлачењу, у којем су награде биле по 20 месечних карата у градском и приградском саобраћају и 20 појединачних карата за линије које ово предузеће одржава унутар Републике Српске и према СР Југославији.

Овом наградном игром наше предузеће жели да покаже да води рачуна о својим путницима, а циљ је био да се путници стимулишу да купују возне карте, али и да се награде пригодним наградама за поверење које нам указују - нагласила је Светислава Каурин, референт за редовне вожње и тарифни систем у „Аутопревозу“.

Пред осмочланом комисијом,

којом је председавао Боро Копрена, председник надзорног одбора „Аутопревоза“, а коју су сачињавали представници „Аутопревоза“, Републичке инспекције друшког саобраћаја и „Гласа српског“, извучени су бројеви возних карата које су продате у протеклом периоду, а које су њиховим власницима донеле као награду месечне карте.

Дакле, добитници месечних карата у градском саобраћају су власници возних карата са следећим бројевима: 000017, 000019, 000065, 000111, 000179, 000187, 000273, 000958, 001324 и 001872 (месечне карте), затим 011145, 021427, 027753, 031000, 041666, 041724, 082472, 083365, 281421 и 282858 (појединачне карте од два динара).

Месечне карте у приградском саобраћају добиле су они који имају карте са бројевима: 000006, 000272, 000348, 000403 (друга зона), 000045, 000096, 000102 (трећа зона), 000027, 000045 (четврта зона) и 000007 (пета зона), затим власници појединачних карата број 010264, 050027, 051423 (три динара), 000543, 004023, 015176 (пет динара),

006107 (шест динара), 008177 (седам динара), 009499 (осам динара), и 126382 (десет динара).

По једну карту у међумесном саобраћају добили су власници карата са бројевима: 002934, 005009, 005093, 124142, 125546, 140200, 141999, 147059, 125125, 147096, 202709, 219772, 224938, 231040, 234129, 235371, 236499, 241412, 259403 и 264157.

Резултати ове наградне игре биће истакнути на киоску продаје месечних карата на старој аутобуској станици (за град и приград) и на киоску међумесног саобраћаја у центру (за међумесне карте).

Сви они који поседују карте са извученим бројевима треба да дођу са картом, покажу је раднику на киоску и након упоређивања бројева на списку добије месечну карту за жељену релацију - закључила је Светислава Каурин.

Из „Аутопревоза“ наглашавају да путници и убудуће чувају своје возне карте, јер ће се на крају сваког месеца додељивати пригодне награде, а на крају године неколико срећника добиће и специјалне суперпремије.

Г. БАРАЋ

Опрема за новорођенчад

Најтраженије „памперс“ пелене

Најрадоснији догађај за младе брачне парове је свакако рођење детета, али за ту радост потребне су припреме као што је куповина прибора за исхрану новорођенчета, колиџа, а ту су и незаобилзне пелене, средства за хигијену беба...

Што се тиче пелене, у понуди су платнене и пелене марке „памперс“ за једнократну употребу. Поред њих, ту су и разноврсне гегице, палучице, калице...

Цене ствари за бебе су врло повољне у робним кућама. Платнене пелене коштају од осам до 10 динара по комаду. Гегице се могу наћи по цени од 40 до 70 динара. Сиперак, који је најсимпатичнији део дечије опреме, кошта од пет до осам динара, док палучице коштају 17 динара.

У Робној кући, „Боска“ могу се наћи и комплекти постелине за новорођенчад, који у зависности од дебљине и квалитета коштају од 148 до 285 динара. Врло практична носилка за бебе, за коју је већ одомаћен назив „кенгур“, кошта 80 динара. Исто тако, ту су и вреће за спавање чија је цена око 100 динара. Од дечијег прибора за исхрану ту су и неизбежне цуцле од 12 до 15 динара и флашице по цени од 33 динара.

У бутицима специјализованим за продају дечије опреме велика је понуда ствари за тек рођене бебе.

Цена памучних пелене је од осам до 11 динара, у зависности од произвођача. Постелина за креветац кошта 100 динара, док је од сатена и чипке мало скупља и за њу треба издвојити 187 динара. Комплекти за новорођенчад, у којима се налазе сиперак, рукавице, бенкице, калице и хлацице, коштају 10 немачких марака. Дечице од плиша могу се наћи по цени од 100 динара, а вреће за спавање за бебе до једне године су 126 динара. Наравно, у бутицима може се наћи и велики број дечијих колиџа по цени од 130 немачких марака, као и ходаљки које коштају 60 немачких марака. „Чикове“ стаклене флашице су тридесет динара, док су и цуцле исте марке 13 динара.

На тезгама градске тржнице најчешће се продају пелене за једнократну употребу. У зависности од броја комада зависи и њихова цена, тако да 80 комада 38 немачких марака, 24 комада је 10, а 40 комада кошта 12 немачких марака.

Б.Ми.

Староградске приче

Рудник Сандаља

Сандаљи су једна од најстаријих српских породица, које су одвајкада живеће и живе на овим просторима, односно у Бањој Луци. Презиме Сандаљ некада је било име, а носио га је у 14. и 15. веку знаменити босански војвода Сандаљ Хранић из племена феудалца Косача. Сандаљ Хранић Косача је, по породичном предању, умро у својој кући у Дубровнику од уремије 1435. године. Његови потомци су били Сандаљевићи, носећи то презиме гордо и поносно кроз векове, све до 1902, када се породица почиње потписивати презименом Сандаља. Тако је име славног претка постало презиме велике бањолучке породице...

Имали су Сандаљи једном један рудник. Давне 1909. године Никола Сандаљ из Господске улице број 10, Антун Шварц из Загреба и Бећир ефендија Скоруп, сваки са 15 одсто удела, купили су рудник угља у Бочцу. Осталих 55 било је у рукама Деоничарског друштва за вртење из Загреба. Исте године суд Рударског сатништва у Сарајеву издејствовало дозволу за испитивање рудника

и његова 52 заштитна поља. Испитивања су вршена на површини од око 200 хектара. Налазишта угља, која су била у власништву Николе Сандаља, биле су двадесет метара низводно од млина на Јованића потоку, затим узводно од поменутог млина десет метара према северу. Нађене су угљене наслаге дебљине три метра на ливади Тоде Ђурђевића и више угљених наслага изнад млина, као и изданици угља на ливади Стеве Поповића.

Документи о утаначењу говоре да је Никола Сандаљ, који је иначе завршио Богословију код Пелагића, одмах након одобрене куповине откупио од Антуна Шварца његових петнаест одсто. Међутим, он се није зауставио на томе. Свој капитал је проширио тако да је од других сувласника заштитних поља рудника и од Деоничарског друштва за вртење откупљивао деонице.

Пет година је прошло као један трен, и 1914. рудник и сва његова заштитна поља у рукама су узоритог Николе Сандаља. Не знамо тачно које године је рудник почео да ради, али чињеница сто-

ји: свих петоро деце Николе Сандаља, као и његова супруга Софија, сваког месеца су редовно налазили под јастуком по хиљаду динара. Потомци се данас сећају да је било извесних тешкоћа са транспортом угља и да је Никола планирао и изградњу железничке пруге...

Сандаљи су овај рудник изгубили 1941, пошто су га усташке власти конфисковале. Међутим, то није доживео Никола Сандаљ. Умро је много раније 1922, у шездесет и деветогодини живота у својој кући у Господској број 10 од уремије, као што се то десило са „праоцем“ прије 487 година, Сандаљем Хранићем Косачом.

Послове у руднику, после његове смрти, водио је до 1941. његов син, Чедомир Сандаљ, делегат Министарства финансија Краљевине Србије за време Првог светског рата, а оснивач и управник слободне трговачке агенције у Торину за време Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Стеван МАРИТНОВИЋ

Супруг Николе Сандаља, Софија са сином Чедомиром, који је после очеве смрти преузео послове у руднику

спортски меридијани • спортски меридијани

оком камере

Пораз: Иако је Дејан Бодирога био успешан у дуелу са Ренди Вајтом и Дериком Шарпом његов Реал Мадрид није успео да савлада екипу Макабија у утакмици лиге шампиона, поражен је са 82:87.

Полуфиналиста: Чех Петер Корда успео је да се пласира у полуфинале минхенског „Гран слем купа“, победивши у четвртфиналу Француза Седрика Пилолија са 7:5, 6:3.

Закуцавање: Центар московског ЦСКА Веб Макс у карактеристичној пози закуцавања у дуелу против атинског Олимпијакоса у утакмици Лиге шампиона, група „А“.

Прег 108. "вечити герби"

Догађај за памћење

Фудбалска грозница тресе Београд. На реду је још један „вечити дерби“, овај пут 108. првенствени. Дерби је увек био догађај за памћење, па се надамо да ће и вечерашњи бити на завидном нивоу.

У редовима домаћина, Црвене звезде велики опрез. У првенственим мечевима Звезда није осетила сласт победе још од 100. дербија. После тога дербија у седам првенствених мечева „црвено-бели“ су само два пута ремизирали. Победа у дербију би Звезди залечила свеже ране, али и била лепа увертира у реванш меч Купа купова с Екстерном. Тренер Косановић у овом моменту муку мучи с поверљеним играчима. Чак тројица стандардних првотимаца: Његуш, Пантелић и Шкорић се жале на повреде. Ипак, у редовима Звезде влада велики оптимизам и нада да ће Партизан „положити оружје“ на

Маракани. Актуелни шампион и лидер на табели мерка - реми. У тиму „црно-белих“ на повреде се жале Болић и Исавиловић.

Велики задатак ће имати одбрамбени играчи „парног ваљка“ који би требали да зауставе Огњеновића и Јовичића.

- Перица и Зоран су изузетни играчи које је тешко чувати. Ако зауставимо њих, урадили смо велики дио посла. За победу у дербију ће бити довољан и један гол, надамо се у Јеврићеву мрежи, рекао је Предраг Пажић, дефанзивац Партизана.

Д.Др.

Вечити по 108. пут

У седмом колу Прве „А“ лиге састају се: Београд: Рад - Хајдук, Зрењанин: Пролетер - Будућност, Земун: Земун - Чукарички (утакмице се играју с почетком у 16. часова), Београд: Црвена звезда - Партизан (сусрет почиње у 18.30 часова).

У недељу се састају: Железник: Железник - Војводина и

Лучани: Младост - Обилић. Парови седмог кола Прве „Б“ лиге: Смедерво: Сартид - Рудар, Чачак: Борац - Лозница, Приштина: Приштина - Сутјеска, Ниш: Раднички - Бечеј, Београд: ОФК Београд - Спартак, Ваљево: Будућност - Раднички (К). Све утакмице почињу у 16-часова.

Лига шампиона

Полувреме за пораз

Барселона - Партизан 87:71 (34:37)

Олимпијска дворана у Барселони; гледалаца: 3.000; судије: Ставрос (Грчка) и Ламоника (Италија).

Барселона: Хименес 1, Бофреза 9, Естелер 29, Фернандес, Ђорђевић 10, Никола 16, Мустаф 12, Ретијес 10.

Партизан: Ђокић 10, Бркић 10, Чубрило 11, Лазаревић, Варда 3, Томашевић 13, Радошевић 4, Дробњак 12, Луквски 10.

БАРСЕЛОНА, 26. септембра (Танјуг) - Само у првих 20 минута Партизан се на прави начин представио домаћим љубитељима кошарке.

У наставку је дошло до потпуног „распада система“ у игри нашег тима, што су шпански иг-

рачи искористили и, предвођени врло добрим Ђорђевићем, забележили убедљиву победу над „црно белима“.

Најбољи играч утакмице био је Естелер, док се код Партизана донекле истакао Бркић.

група „А“		група „Д“	
- друго коло:			
Олимпијакос - ЦСКА	86:74 (42:43)	Барселона - Партизан	87:71 (34:37)
Макаби - Реал	87:82 (52:35)	Хапсел - Улкер	80:74 (42:41)
Лимож - Ефес Пилсен	62:77 (33:25)	Киндер - Ортез	72:79 (42:45)
група „Б“		група „Д“	
Бенетон - Порто	76:67 (48:31)	Алба - ПСЖ Расинг	79:71 (43:34)
Сплит - ПАОК	74:76 (35:32)	Џибона - Тимсистем	87:92 (41:49)
ПТТ Турк Телеком - Естудијантес	80:88 (45:35)	Олимпија - АЕК	71:74 (30:37)

Претквалификација за ЕП

Успех „плавих“ гама

Југославија - Португалија 41:26 (18:12)

КУЧЕВО, 26. септембра (Танјуг) - Југославија је у Кучево савладала Португалију са 41:26 (18:12), у утакмици А групе претквалификација за Европско првенство рукометашаца.

Реванш сусрет игра се 28. септембра.

У недељу „Велика награда Луксембурга“ у Нирбургрингу

Шумахер или Вилнев?

После узбудљиве трке у аустријском Целтвугу, где је тријумфовао Канађанин Жак Вилнев у болиду Вилијамс Реноа већ у недељу наставља се шампионат „Формуле 1“. Трка се вози у немачком Нирбургрингу за „Велику награду Луксембурга“.

Три трке пре краја, остала су само два конкурента за титулу Немак Михаел Шумахер у Ферари Марлбору са 68 бодова и Вилнев са бодом заостатка.

Сигурно је да ће и у недељу ова два возача водити главну реч на стази на којој је прва трка одржана 1984. године. Подсетимо да је прошле године у својој дебитантској сезони Вилнев тријумфовао у Нирбургрингу и да у недељу има највеће шансе да понови такав резултат. Оно што би га могло омести у тој мери је киша коју најављују метеоролози, јер тада искуство и квалитет који поседује Шумахер долази до изражаја.

Треба напоменути да се у недељу на стази враћа Оливије Панис (Француска), који је на „Великој Награди Канаде“ имао удес и доживео двоструке преломе обе ноге. После тромесечне паузе екипу Прост Муген Хонде предводиће ова млади Француз кога је у одсуству мењао и то веома запажено Италијан Јарно Трули.

Старт „Велике награде Луксембурга“ је у 14.00 часова.

Д. П.

ПОЗАЈМЉЕНИ СТУПЦИ • ПОЗАЈМЉЕНИ СУПЦИ • ПОЗАЈМЉЕНИ СТУПЦИ • ПОЗАЈМЉЕНИ СУПЦИ

О ономе што Бокељани не смеју ни шапатам да изговоре пишу хрватски и италијански новинари

Ацо Ђукановић кум мешовите мафије

• Кокаин и хероин у Бијелу из Никшића стижу „мерцедесом“ брата црногорског премијера • Страх од „убица“

Није био у праву Момир Булатовић кад је недавно на једном промотивном скупу рекао да Црном Гором кружи 500 италијанских мафијаша.

Јер, недавно је један од њих Вићенцо, велики пријатељ и пословни ортак Аца Ђукановића, ухапшен у Италији као наркодилер. Прича о повезаности истакнутих појединаца из црногорског врха са наркодилерима и другим мутним „бизнесменима“, који неометано вршљају по Црној Гори присутна је у јавности већ неколико година.

Истина, у домаћим средствима информисања се о томе мало писало, јер је траг водио до самог председника владе Мила Ђукановића, па је било лековитије ћутати.

Али, зато су опширно и аргументовано о мутним пословима „фратела“ Аца Ђукановића опширно писале италијанске и хрватске новине, посебно „Dossier“ и „Слободна Далмација“.

Полиција „слепа“

Црна Гора је, наводи се у тим новинама, већ неколико година, посебно прошле, постала пункт за снабдевање дрогом Италије и потом Европе. Све се то довија несметано, пред очима црногорске полиције. Италијански новинари пишу да је главни пункт оаза одакле се све покреће Бока, али да одређену робу према Италији возе и из Бара.

Као главног „боса“, „господара Боке“ наводе Аца Ђукановића, за чије се име, поред шверца цигарета, људи и оружја везује и дрога. Он, пак, неприкосновено газдујући својим замком и морем у Бијелој, оповргава оптужбе, називајући их измишљотинама.

Исто то, ово већ месецима, тврди и његов брат актуелни премијер и кандидат за председника Црне Горе - Мило Ђукановић но, чињеница је да су управо шверц и огроман новац били и остали предмет јавних оптужби, како на прошлим парламентарним, тако и сада на председничким изборима.

Слоган: „Лопови, лопови!“ који се из хиљаду грла чуо прошлог октобра ових дана слуша се широм Црне Горе. Мило Ђукановић је због тога тужио суду Новака Килибарду и Славка Перовића, челнике Народне слоге, али је потом великодушно одустао. Да ли због „великодушности“, или из страха од чињеница?

Гости лица са потерница

А те чињенице су: готово све луке Црногорског приморја, посебно бокоцторске, претворене су у услужне сервисе „галантним Италијанима“. О томе је италијанска штампа надуго и нашироко писала кад је убијен један од главних босова мафије из Пуље Антонио Сеган, који је пре тога месецима боравио у Бару, одак-

ле је водио успешно кријумчарење цигарета.

За тај посао „сињор Тони“, тако су га из милоште звали, користио је поред Бара и Зеленику, као главне пунктове за утовар робе коју су брзим глисерима превозили до Бриндизија и Барија.

Велико гостопримство на Црногорском приморју уживају и припадници „Свете уједињене круне“. Према наводи италијанске полиције ова мафијашка организација пустила је чврсто корење на нашем приморју, а уз цигарете контролише и илегалну трговину дрогом и оружјем.

Из истих полицијских извора, што министар црногорске полиције Филип Вујановић негира, тврди се да се у Црној Гори налази на стотине италијанских мафијаша, за којима се годинама трага, а међу њима су врло познате зверке попут Бенедета Стана, Франческа Прудентина, извесног Вићенца (Ацовог пријатеља)...

Боравећи у Боки, један хрватски новинар је покушавајући да нађе одговор да ли је то истина наишао на дебелу зид ћутања.

Али, писао је касније, споменути послови ако се шверц дроге, цигарета и оружја уопште може назвати послом, појимили су толике размере да их једноставно није могуће сакрити.

У Херцег-Новом, Котору и осталим местима Боке лако је уочити растом омање Италијане, увек у пратњи домаћих људи, док им се у вечерњим сатима по правили прикључују млађе витконоге и згодне даме. Јесу ли оне преводиоци или ескорт даме, тај новинар није могао утврдити због једноставне чињенице да то није упутно, јер не треба повлачити „мачка за реп“.

Према писању овог новинара, у Херцег-Новом, Бијелој, Зеленици и Бару лако је голим оком утврдити да су те луке домаћини великом броју италијанских брзих глисера типа „торнадо“ и „аквамондо“.

Само током 1993. и 1994. године италијански су се шверцери хвалили да су имали више од 1500 мисија и поред бројева НАТО. Наравно, посао је потом узнапредовао, уходао се.

Зарада наркодилера је огромна, јер се килограм хероина у Пакистану и Турској, затим до „транзитне земље“, креће по цени од 20 до 25 хиљада марака. А та цена, кад се дрога допреми у Италију, досеже читавих сто хиљада марака!

У Бијелој и читавој Боки о овим пословима се готово све зна, али и ћути из страха од телохранитеља Аца Ђукановића и брзог потезача пиштоља Миленка Вујовића. Они су, само због нешто гласније приче о шверцу, пребили на десетине Бокељаци.

Било је и теже повређених, како што је извесни Јаређић, коме нисмо могли

Улице „луна“ лопова: Херцег Нови

сазнати име. За све то је знала полиција, али су ауторитети премијера Црне Горе и његовог министра, кума, били пресудни да специјалци не интервенишу.

Ипак, и поред страха који је завладао Боком, хрватски новинар је добио писмо чијег аутора зна, али му не сме навести име.

У њему се, поред осталог, наводи: „Већ је опште познато да дрога у Херцег-Нови долази из Никшића. То су кокаин и хероин. Превозе се „мерцедесом“ црне боје, ознака AA-250JX, власништво Аца Ђукановића. У тим пословима вози неки

Ђука, који је био командир милиције у Херцег-Новом. Дрога долази у Бијелу. Ђука лако

лази све контроле милиције, негде због возила за које сви знају чије је, а кад затреба ту је и службена легитимација. Дрога се затим предаје Драгани Кривокапић из Зеленике.

Она ту дрогу у једној приватној кући у Ђеновићима, испод магистрале, меша и пакује у врећице од по једног грама. Део те дроге сама развози и продаје Италијанима.

С њом то ради још један момак чије име не знамо.

Други део припремљене дроге прослеђује власнику дискотеке „Барон“ у Игалу, који је даље продаје у свом објекту.

Сав новац добијен продајом дроге слива се код Миленка Вујовића, власника фирме „Алмирал“ у Херцег-Новом, који заједно са Ацом Ђукановићем контролише и води сав тај посао. Нема човека, детета или старца који не зна ко води тај посао.

Нема полицајца који за то не зна. Нема ни општинског функционера који за то не зна.

Али, нико то питање не сме поставити, а камоли нешто предузети. Јер, иза свега стоји свемоћни и недодирљиви брат нашег поштеног, младог, паметног и

лепог председника владе,“ каже се у писму које је објавила „Слободна Далмација“.

Вила као тврђава

Црном Гором се ових дана блештаво, луксузно води кампања Мила Ђукановића за председника Црне Горе. Ту су, у каравану, стотине „ренцовера“, „мерцедеса“, „BMW“-а које возе већином млади људи у „версаће оделима“.

Народ се пита: одакле толике паре? Новинар „Слободне Далмације“ би одговорио: од шверца комерца цигарета и дроге.

Из девизних резерви за које је својевремено премијер у парламенту рекао да се неће знати до 2036. године. Или, можда су те паре од оних италијанских мафијаша, који су за ноћ својим добављачима дроге давали и по милион и по марака?

Да се не говори о примопредаји новца на Кипру. Кад се све то сабере, није тешко израчунати одакле блесак и раскош.

Није онда тешко разумети зашто се нико не сме примаћи замку Аца Ђукановића, ни са копна, ни са мора јер га чува више његових „специјалаца“, као и сензорне ТВ камере.

И кућа и море су осветљени чак и ноћу, како се неке радознале очи не би могле приближити неполажено.

Поред ове „кућице“ премијеров брата, оно што се зна, има: цип „ренцовер“, црни и сиви „мерцедес“, два глисера, три чамца дуга по 18 метара наше и италијанске регистрације. Кажемо, то је оно што се зна.

Није ли и то један од разлога што премијер и кандидат за председника Мило Ђукановић, иако се обавезао у парламенту, не пријављује своју и имовину својих најближих?

Видоје КОНАТАР

Ко је одговоран за оверу резултата

општинских избора?

Комитети за имплементацију изборних резултата

су одговорни за проматрање и јављање о напретку у постављању изабраних кандидата на њихове дужности. Где то буде потребно Комитети за имплементацију изборних резултата ће бити медијатори у неспоразумима који ће настати у покушају довођења кандидата на њихове функције.

Комитети за имплементацију изборних резултата организовани су у пет ОЕБС регионалних центара Бања Лука, Бихаћ, Мостар, Соколац, и Тузла. Сваком комисијом председава ОЕБС регионални директор, а у комисији се такође налазе виши службеник ОЕБС-а за изборе, службеник за људска права и службеник за демократизацију као и представници Канцеларије Високог представника, Међународних полицијских снага УН-а, Европске комисије ММ, НАТО-а и СФОР-а, те УНЦА и УНХЦР-а.

Национални Комитет за имплементацију изборних резултата

имаће своје сједиште у Сарајеву и радиће на националном нивоу. Комитет је одговоран за надгледање и извештавање о постављању изабраних кандидата.

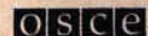
Овим комитетом председаваће лице које именује Шеф мисије ОЕБС-а у договору са Високим представником, а комитет ће бити одговоран за решавање неспоразума везаних за постављање кандидата. Федерација Босне и Херцеговине ће именовати два, а Република Српска једно лице које ће такође учествовати у раду Националног комитета за имплементацију изборних резултата. Остали представници у Комитету биће заменици шефа мисије ОЕБС-а за изборе, људска права и демократизацију, те лица именована од стране Шефа мисије ЕЦММ, Високог представника, Комесара ИПТФ-а, СФОР-а, Шефа УНЦА и УНХЦР-а.

Привремена изборна комисија (ПИК)

је донела Правила и прописе у складу с којима су проведени избори. Поред тога, ПИК објављује коначне изборне резултате и оверава постављање кандидата. Привремена изборна комисија састоји се од представника Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске, Уреда Високог представника и ОЕБС-а.

Организација за Европску безбедност и сарадњу (ОЕБС)

Према Општем оквирном споразуму за мир (Дејтонском мировном споразуму), ОЕБС је одговоран за надгледање припрема и спровођење националних и локалних избора, као и за постављање изабраних одборника.

На основу члана 209 став. 1 Царинског закона РС и тачке 7 Одлуке о поступку продаје царинске робе („Сл. гласник РС“ 10/93)

Оглашава

Дана 4.10.1997. године са почетком у 10 часова обавиће се

I Јавна продаја

1. Филтери за теретна и путничка возила
2. Ауто-делови (разни)
3. Комби „мерцедес“ хаварисан, 1978. год.
4. Машина за прање сућа (нова)
5. Електрична дизалица са челичним ужетом
6. Електроде за заваривање
7. Картонска амбалажа за со
8. Зачини разни за сухомеснате производе
9. Тонери разни и резервни делови и остало
10. Разна роба (четке, сатови стони, креме и сл.)
11. Тексас панталоне
12. Брусне плоче
13. Путнички аутомобил „голф GTD 1986.“ у возном стању

II продаја прикупљањем понуда

1. Компакт - дискови

Роба се може разгледати на дан јавне продаје од 8 до 9 часова у Царинарници Бијељина, ул. Шабачких ђака б.б.

Право учешћа на продаји имају домаћа правна и физичка лица која су дужна положити 30 одсто кауције на почетну вредност робе на благајни Царинарнице.

ОСНОВНО ДРЖАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ГИК „БРОД“
СРПСКИ БРОД

Улица војводе Живојина Мишића број 4

објављује

ПРОДАЈУ

пословних простора путем прикупљања писмених понуда

1. Предмет продаје су пословни простори у новом објекту, уз улицу Светог Саве и улица Војводе Живојина Мишића у Српском Броду.

- у сутерену:

1) локал број 9	69,85 м ²
2) локал број 10	47,03 м ²
3) локал број 15	103,61 м ²

- на спратовима:

4) дилатација „А“ 2. спрат	251,83 м ²
5) дилатација „Д“ 1. спрат	90,00 м ²
6) дилатација „Д“ 2. спрат	90,00 м ²

2. Почетна продајна цена пословног простора је 815,00 немачких марака за 1м².

3. Право учешћа на лицитацији имају правна и физичка лица.

4. Учесник на лицитацији дужан је доставити понуду путем поште на адресу или протокол предузећа са назнаком „за лицитацију пословног простора“.

5. Понуде се могу доставити најкасније у року десет дана, од дана објављивања продаје пословног простора у „Гласу српском“, а отварање прикупљених понуда ће се обавити дана 15.10.1997. године са почетком у 10 часова, у просторијама предузећа. Учесници на лицитацији могу присуствовати отварању понуда.

6. Учесник на лицитацији је дужан за један лицитациони простор уплатити у динарској протувредности 5 одсто почетне цене на благајну предузећа, те доказ о тој уплати показати на лицитацији.

7. Приоритет код продаје има понуђач који понуди највећу цену, а у случају да две или више понуда буду исте висине, приоритет има понуђач који је пре доставио понуду.

8. Понуђач који купи пословни простор, после поступка лицитације - купопродаје, дужан је у року 8 дана да закључи купопродајни уговор и уплатити на жиро-рачун предузећа 70 одсто купопродајне цене одмах, а остатак од 30 одсто по уговору.

Уколико најповољнији понуђач не изврши горе наведене обавезе према предузећу, ОДП ГИК „Брод“ Српски Брод, предузеће ће задржати уплаћену кауцију, а пословни простор ће продати следећем најповољнијем понуђачу.

9. Учесници чија понуда не буде прихваћена, уплаћена кауција ће се вратити у року од 8 дана.

10. Заинтересовани понуђачи могу се упознати са комплетном пројектном документацијом у просторијама предузећа и предметним пословним простором.

11. Све информације у вези пословног простора могу се добити на телефон 074/861-718.

МАЛИ ОГЛАСИ

аутомобили

- Продајем ласат караван*, турбодизел, телефон 078/54-420, звати после 16 часова.
- Продајем врло повољно „рено 4 GTL“ у деловима, телефон 078/45-521, звати од 9 до 18 часова.
- Продајем „ТАМ“, продужени, цена 3.000 ДМ, телефон 078/13-165.
- Продајем добро очуван „BMW 316“, година производње 1976, цена 1.500 ДМ, телефон 078/67-166.
- Продајем комби „трафик“, затворени, година производње 1985, неоцаринен, телефон 078/333-666.

куће - земљишта

- Продајем кућу, 100 м² стамбеног простора, телефон 078/60-046.
- Продајем плац за изградњу куће од 672 м², телефон 078/60-046.
- Продајем 2.500 м² земљишта на Крчмарима, телефон 078/60-046.
- Продајем повољно кућу у Српском Вакуфу, Лијево поље, телефон 078/33-116.

СТАНОВИ

- Издајем двособан намештен стан, телефон 078/66-054.

- Продајем двособан стан, насеље Обилићево, I спрат, 56 м², телефон 078/66-054.
- Тражим и закуп једнособан стан у ужом делу града (центар), са телефоном, телефон 078/18-847.
- Издајем стан за ученике, немаштен, две просторије, телефон 078/49-638.
- Издајем двокреветну собу девојкама, телефон 078/11-638.
- Студенту потребан стан ближе центру, телефон 074/833-502.

услуге

- Најјефтинија депилација у граду, телефон 078/33-296.
- Снима видео-камером све више свечаности, телефон 078/54-420, звати после 16 часова.

РАЗНО

- Продајем добро очуван фотокопирни апарат, телефон 078/49-457.
- Продајем врло повољно шиваћу машину „Багат“ Славца, кофер, телефон 078/45-521, звати од 9 до 18 часова.

Јавно основно државно предузеће
Телекомуникације Републике Српске
Српско Сарајево

расписује

Конкурс

за стипендирање студената

- Расписује се конкурс за стипендирање студената Електротехничког и Саобраћајног факултета, одговарајући смер из делатности телекомуникација и то:

5. година,	неограничен број
4. година,	20 студената
3. година,	10 студената
2. година,	5 студената

Уз пријаву о основним биографским подацима (место рођења, место боравка родитеља), потребно је да кандидат достави потврду о уписаној години на факултету, као и изјаву у ком делу РС жели радити по завршетку студија.

Предност ће имати пријављени кандидати који изјаве спремност да раде у местима где су веће кадрове потребе предузећа.

Стипендирано лице преузима обавезу да по захтеву предузећа остане на раду најмање за стипендирано време, у месту где одреди предузеће.

Са изабраним стипендистима предузеће ће закључити уговор у складу са законом.

Конкурс је отворен до 15. октобра 1997. године.
Пријаве слати на адресу: Телеком Српске, Српско Сарајево - Соколац 71350.
Ближе информације на телефон 071/868-672.

ДОМ ЗДРАВЉА
ГРАДИШКА

објављује

ОГЛАС

за продају моторних возила путем лицитације

1. „МЕРЦЕДЕС ТИП 200“ БЛ 176-294, година производње 1978, није у возном стању, почетна цена 1.000 ДМ.
2. КОМБИ „ФОЛКСВАГЕН“ - аутоматик, БЛ 184-016, год. производње 1981, у возном стању, почетна цена 4.000 ДМ и
3. КОМБИ „ФОЛКСВАГЕН“ транспортер, БЛ 175-658, год. производње 1981, у возном стању, почетна цена 3.700 ДМ.

Личитација ће се одржати 2.10.1997. год. (четвртак) у кругу Дома здравља Градишка, у 12 часова.

Право учешћа на лицитацији имају лица која уплате кауцију у износу од 10 одсто од почетне цене возила.

Возила се продају у виђеном стању.
Порез на промет и остале трошкове преноса власништва плаћа купац. Све остале информације могу се добити на телефон 813-921 од 8 до 14 часова.

RemaTrade

Лакташи, Карађорђева бб; телефон/факс (078)833-200

КОМИСИОН "REMA TRADE" из широке понуде по повољним ценама издваја:

- пластичне вртне гарнитуре, сунцобране, пвц надстолњаке, декоративна платна
- замрзиваче (ладичари и шкриње), раскладне ормаре (700 и 1500 л), раскладне витрине за сладолед и колаче
- кафе апарате (нови и репарирани), пумпе за кафе апарате
- италијанске шоље за еспресо-капуџино, тањираи за пизу (4 врсте)
- дозатори пића (0,03 и 0,05 л), више од 20 врста чаша, пвц шанком-јери, четке за прање чаша, соленаџи, пепелњаре
- растфрајне тачне и овале, растфрајне, месингане и пластичне послужавнике, есцајге, кутљаче, кухињске и месарске ножеве
- посуде за воћне салате и сладолед, украсе за воћне салате
- троетажна пећ за пите и колаче (плин, струја), роштиље, електрофритезе (6 - 20 л)
- трговачке ваге, саламорезнице, куке за месо, месарски папир
- машине за мљењење меса, мјешалице за месо и тесто, шприце за ђевале и кобасице
- шиваће машине (150 - 180 дм), телефоне (од 16 дм)

Роштиљница код Ремића нуди вам велики избор јела.

Телефон (078) 832-254

МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ МЕДИЦИНЕ И КОЗМЕТИКЕ

MEDICO

БАЊА ЛУКА '97

- ИЗЛОЖБА
- ЕДУКАЦИЈА
- САВЈЕТИ
- ПРОДАЈА
- ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ
- ПРОМОЦИЈЕ

Организатор: ЈП „Глас српски“ Б. Лука - Маркетинг
Бања Лука, В. Маслеше 13

Дом солидарности - Музеј РС
24. 09. - 27. 09. 1997. год.

Црна земља, хладан мермер, као отров
горак чамер, то је стварност наших дана
отриво се старијих рана, вечно горе вечно
боље док ми дуче орелсе

**НЕДЕЉКО
- НЕША БАШИЋ**

Душко.

Дана 28.9.1997. године навраћају се
две тужне године од како смо изгубили
нашег драгог

**МИРКА
ДРАГОЉУБИЋА**

Рече више нема.

Остала је само бол.

Бол којој лека нема.

Бол која не трајате док трајемо ми.

С поштовањем и тугом: супруга Драглица,
кћерке Јадранка и Јасминка. 0049274-Р

Тужно сећање на асиљног

ОГИЈА

Да је наша љубав могла да те сачува,
дanas би био са нама.
Од Бедрана, Микија, Дамира, Млађе,
Дејана, Маје и Дариана, Анкице, Желјке и
Зорка. 0049267-Р

Сећање на моје драге

**ИБРАХИМ
ЗАХИРОВИЋ**
13.7.1994 - 27.9.1997.

С тугом и болом, супруга и кћерка Шенка са децом, Емином и Османом.

0049264-Р

Дана 28.9.1997. године навраћа се 40
тужних дана од како није са нама наш
асиљног

**СТЕВО
ЈАТИМОВИЋ**

Тог дана у 12 часова посетили смо његову
вечну кућу и поклјати цвеће на
Васелинском гробљу - Хан Кола, те позва-
вамо родбину и пријатеље да нам се
придруже.
Окалошћена породица Јаћимовић.
0049273-Р

Дана 27.9.1997. године навраћа се
седам тужних дана од смрти наше драге

**НЕВЕНКЕ
(Луке)
СТУПАР**

Овом приликом изражавамо велику за-
валност свој родбини, комшијама и при-
јатељима који су били уз нас у тим
тужним тренуцима.
Породица Ступар.
0049271-Р

**РЕЈЕП
БЕГИЋ**
15.1.1967 - 27.9.1997.

Сећање на нашег драгог супруга и оца

**МИЛЕНКА
КАЈКУТА**
29.9.1991 - 29.9.1997.

С поштовањем, твоје супругу Невенка,
деча Браница и Браница.
0049272-Р

Дана 28.9.1997. године навраћа се
седм тужних дана од смрти наше драге
и мајке прокламне мајке, супруге и сестре

**ДРАГИЦЕ
ПАНИЋ
(рођене СТАЈЧИЋ)**

Овим путем желимо да захваљујемо свим
комшијама, пријатељима и родбини који
су нам притекли у најтежи тренуцима.
Супруг Драго, син Мишо, брат Драгутин,
сестра Бела.
0049270-Р

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Бана Лазаревића бр. 1

Телефон: 35-625

На основу решења Министарства просвете Владе Републике Српске о отварању нових студийских одсека - група на Филозофском факултету у Бањој Луци, Факултет расписује

КОНКУРС

за упис студената у прву годину основних студија у школској 1997/98. години

- Услов за упис на Факултет је завршено средње образовање у четворогодишњем трајању.
 - Кандидати који конкуришу за упис на Факултет полажу квалификациони испит.
 - Право уписа на Факултет немају кандидати који по општем успеху имају просек нижи од 2,6 и који на квалификационом испиту нису остварили најмање 15 бодова. Кандидат може остварити максимално 50 бодова по основу успеха у средњој школи и 50 бодова по основу успеха на квалификационом испиту.
 - Кандидати приликом пријављивања на конкурс подносе оригинална документа и то: 1) извод из матичне књиге рођених, 2) сведочанства свих разреда средње школе и диплома о завршеној средњој школи и 3) доказ о уплати за полагање квалификационог испита.
 - Кандидати за упис на Одсек за физичку културу прилажу лекарско уверење (издаје се у Дому здравља - Одсек за спортску медицину у Бањој Луци). Кандидат мора са собом донети: основне лабораторијске претраге, ЕКГ, флуорограм или РТГ плућа. Кандидат прилаже и потврду о евентуалној активности у спортској организацији - чланство и успеси у спорту.
 - Кандидати су обавезни да на полагање квалификационог испита понесу личну карту или пасош.
- У школској 1997/98. години уписује се:
- Одсек - студијска група за српски језик и књижевност и руски језик и књижевност:
10 студената који ће се финансирати из буџета Републике и 10 студената који сами снесу трошкове школовања. Квалификациони испит се полаже из српског и руског језика.
- Одсек - студијска група за енглески језик и књижевност и немачки језик и књижевност:
10 студената који ће се финансирати из буџета Републике Српске и 10 студената који сами снесу трошкове школовања. Квалификациони испит се полаже из енглеског и немачког језика.
- Одсек за Физичку културу:
20 студената који ће се финансирати из буџета Републике Српске и 15 студената који сами снесу трошкове школовања. Кандидати подлежу провери склоности и способности и то: провера знања пливања на 50 м и провера осећаја за ритам, који су елиминаторни. Кандидати који задовоље на елиминаторном делу испита полажу квалификациони испит из: а) познавања појмова из области физичке културе, б) полигон свестраности, в) трчање на 800 м (жене) и 1500 м (мушкарци), г) полигон спортских игара и д) пливање на 50 м.
- Документи се предају од 29.9.1997. године до 7.10.1997. године.
Квалификациони испит ће се одржати 10.10.1997. године у 9.00 часова.
Резултати квалификационог испита биће објављени 13.10.1997. године.
Упис примљених кандидата траје од 13 до 20. октобра 1997. године.

У сваком друштву постоје групе људи који негу могуће пострићи оно што су хтели јер су кроз историју сматрани инфериорним члановима друштва. Прве људи из ове категорије сматрају се да су били онемоћени због неке физичке или менталне инвалидности и напредне ситуације у свом окружењу, земљи, свијету. Инвалидни људи разлози више да стварају своје организације јер су запостављени у сваком

Организовање инвалида

у односу на друге популације. Свако је било јер би живице и услуге на тржишту могле бити знатно мање грађанима. Своје је било јер би живице и услуге на тржишту могле бити знатно мање ма, на пример, на промет сопствених производа и услуга које непосредно пружају фирми и тако је се стварао профит, а инвалиди би имали већу и дугорочнији користи. Потребна су постојала средства која би се првенствено употребљавала за оснивање фирми и тако је се стварао профит, а инвалиди би имали већу и дугорочнији користи. Потребна су постојала средства која би се првенствено употребљавала за оснивање фирми и тако је се стварао профит, а инвалиди би имали већу и дугорочнији користи. Потребна су постојала средства која би се првенствено употребљавала за оснивање фирми и тако је се стварао профит, а инвалиди би имали већу и дугорочнији користи.

Фонд за заштиту инвалида као институција која би значајно појачала процес професионалног оспособљавања и запошљавања инвалида

Фонд за заштиту инвалида као институција која би значајно појачала процес професионалног оспособљавања и запошљавања инвалида. Фонд за заштиту инвалида као институција која би значајно појачала процес професионалног оспособљавања и запошљавања инвалида. Фонд за заштиту инвалида као институција која би значајно појачала процес професионалног оспособљавања и запошљавања инвалида. Фонд за заштиту инвалида као институција која би значајно појачала процес професионалног оспособљавања и запошљавања инвалида. Фонд за заштиту инвалида као институција која би значајно појачала процес професионалног оспособљавања и запошљавања инвалида.

- Од 1996. Смо почели рад на Пројектима остваривања прихода у три институције које су показале потенцијал да узгајају домаће животиње и обрађују земљу. Изградили смо свиње, оформили расаднике, поправили тракторе и дали сјемење, алатке, животиње...
• Такође радимо на поправку Неуропсихијатријског одјела Добојске болнице. Дистрибуција ортопедског материјала у Завод у Трпистима би требало да почне у сљедећих неколико недеља.
• Од 1994. Акција Сјевер-југ снабдијева све центре за дијализу у РС материјалом неопходним за дијализу 376 пацијената.
• Акција Сјевер-југ је у 1996. Год. такође почела Програм превенције полио препонских болести, укључујући АИДС.

Шта ћемо радити у будућности ?

Наш циљ је да наставимо са самоодрживим пројектима. Као последица тога, у некој ближој будућности, све систематске дистрибуције ће се прогресивно редуквати до нашег потпуног повлачења из оваквих активности током 1998.

Гдје нас можете контактирати ?
Хендикеп Интернешнал, Капцеларија Бањалука, Солунска 21
тел / факс 078 54 911

Три основне ОХФАМ-а у цијелом свијету су подстицање развоја, помоћ у стресним ситуацијама и заговарање промена у корист сиромашних и обесправљених људи. Првортетне групе са којима ОХФАМ ради и дугорочне развојне програме са инвалидима који укључују:

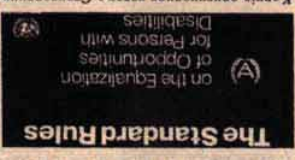
- Финансијску подршку за стварање и рад Координационог Одбора удружења инвалида Републике Српске.
• Помоћ Координационог Одбора у успостављању контаката са другим невладиним организацијама, властима и донаторима.
• Едукацију за чланове савеза инвалида о начину обезбјеђивања финансирања и имплементације пројекта.
• Рад на развоју и јачању капацитета удружења инвалида (који је у саставу рада на развоју локалних невладиних организација) ради ефикаснијег и успешнијег рада са својим члановима.

и да се особе са неспособношћу могу изборити за своја права.
и да се особе са неспособношћу могу изборити за своја права.
и да се особе са неспособношћу могу изборити за своја права.

Државне такође треба да осигурају.
Државне такође треба да осигурају.
Државне такође треба да осигурају.

НАЧЕВАЊЕ МОГУЋНОСТИ КОЈЕ СЕ ПРУЖАЈУ СТАНАРДНА ПРАВИЛА УГЛЕДНИХ НАПИГА ЗА ИЗГД-ОСОБАМА СА НЕСПОСОБНОШЋУ

и неки услови, користиће ситуационе позеља у аућу, побољшање радне наставе (у користиће помага).

и неки услови, користиће ситуационе позеља у аућу, побољшање радне наставе (у користиће помага).

САДРЖАЈ:

- 1. УВОД - РАЗЛОЗИ ЗА НАСТАНАК ВОДИЧА
2. РАД СВЈЕТСКЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ У ПОЉУ ФИЗИКАЛНЕ РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ И У ВЕЗИ СА ПИТАЊИМА ПУНОГ УЧЕШЋА ОСОБА СА НЕСПОСОБНОШЋУ
3. СТРАТЕГИЈА РЕХАБИЛИТАЦИЈА У ЗАЈЕДНИЦИ
4. ПРЕВЕНЦИЈА ОНЕСПОСОБЉЕЊА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА
5. СТАНДАРДНА ПРАВИЛА УН-а О ИЗЈЕДНАЧАВАЊУ МОГУЋНОСТИ КОЈЕ СЕ ПРУЖАЈУ ОСОБАМА СА НЕСПОСОБНОШЋУ
6. ПУТ КА САМООДРЕЂЕЊУ И ФОРМИРАЊЕ ФОНДА ИНВАЛИДА, ОРГАНИ ЗАШТИТЕ ИНВАЛИДА РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ
7. МИ И ОНИ
8. МЕЂУНАРОДНЕ НЕВЛАДИНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ КОЈЕ СЕ БАВЕ ПИТАЊИМА ИЗ ОБЛАСТИ РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ И ОНЕСПОСОБЉЕЊА

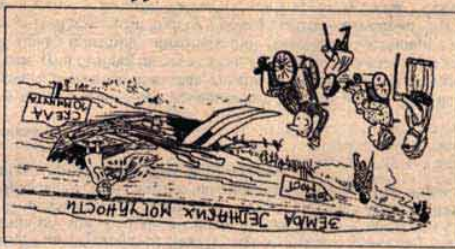
УВОД - РАЗЛОЗИ ЗА НАСТАНАК ВОДИЧА

У току свог рада у регији Бањалука, СЗО, Јединица за физикалну рехабилитацију је сарађивала са свим особама, организацијама и структурама које су укључене не само у процес рехабилитације жртава рата и рехабилитације уопште него и са оним особама и структурама које носе одговорност за потпуно друштвену интеграцију особа са неспособношћу у средине у којима живе.
У једном моменту се наметнула потреба да се кључне информације подијеле са већим бројем људи у сврху што бољег разумијевања питања оне-способљења и с надом да ће боље разумијевање постепено довести ако не до принципа ПОЗИТИВНЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, овда бар до

отклањању предрасуда и негативних ставова.
Такође се надамо да ће се термин инвалид (невриједан) постепено замијенити термином особа са неспособношћу или другачијом способношћу, наравно ако то прихвате и са тим се сагласе они којима се обраћамо.

Заправо, људско ко-
мо на планети овој
и будимо тако тропи
будућност својој
Учинимо то сви инва-
лиди и тјесно зај-
едно.
Остаримо срећу сви-
ма, то је пут једини и
правни.
Драго Вученовић

Планк шест набројаних организација је у јуну 1996. формирао **КООРДИНАЦИОНИ ОДБОР ОРГАНИЗАЦИЈА ИНВАЛИДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ** као заједничко тјесно са циљем остваривања заједничких интереса и циљева инвалида. Контакт преко Савеза парализованих.

1. **Савез за спорт и рекреацију инвалида РС, Бања Лука**
Улица Јована Дучића 7, тел 34 828
контакт особа Митар Адрвић
2. **Савез за спорт и рекреацију инвалида РС, Бања Лука**
Улица Радика 19, тел / факс 41 712
контакт особа Стојан Кресељевић
3. **Савез инвалида рада РС, Бања Лука**
Улица Радика 19, тел / факс 41 712
контакт особа Стојан Кресељевић
4. **Савез за спорт и рекреацију инвалида РС, Бања Лука**
Улица Радика 19, тел / факс 41 712
контакт особа Стојан Кресељевић
5. **Савез за спорт и рекреацију инвалида РС, Бања Лука**
Улица Радика 19, тел / факс 41 712
контакт особа Стојан Кресељевић
6. **Савез за спорт и рекреацију инвалида РС, Бања Лука**
Улица Радика 19, тел / факс 41 712
контакт особа Стојан Кресељевић

У сарадњи са Републичком Спском организацијом су:

активности њихових здравих вршњака. Потребно је мобилисати читаво друштво од Владе, законодавних прописа преко јавних медија и професионалне помоћи до појединаца. Институције пружају могућност преквалификације, обуке и сл. Али не треба да то посматрамо као могућност за трајни смјештај у институцију и на тај начин рјешавање проблема инвалида. Циљелатност институција треба бити осмишљена да оспособи инвалида и физички и психички за живот у заједници. То подразумева да се бори за посао, рјешење стамбеног проблема, стварање породице. Све ово ће бити само јалови покушаји ако Влада не стимулише интеграцију инвалида у све друштвене сфере позитивним законским прописима. Бити онај који предводи или доноси одлуке није привилегија физички способних људи. Инвалидима је потребно образовање, али не образовање које ће завршити у обављању механичких радњи у институцији већ као знање које користи друштвеној заједници.

Треба да се превазиђе подјела „ми и они“, да се отклоне ситуације када инвалид не може добити посао јер нема рампе за улаз или нема компјутера за слијепе или других помагала. Ово ће бити дуг процес. Не заборавимо да борба црнаца против расне сегрегације траје преко двије стотине година.

МЕЂУНАРОДНЕ НЕВЛАДИНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ КОЈЕ СЕ БАВЕ ПИТАЊИМА ИЗ ОБЛАСТИ РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ И ОНЕ-СПОСОБЉЕЊА

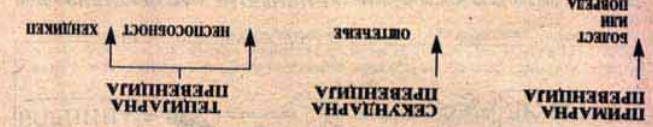

Хендикеп интернешнал (ХИ) је француска и белгијска невладина организација која је основана 1982. у сврху пружања помоћи вулнерабилним особама са неспособношћу. У 1989. години настала је Акција Сјевер-југ, која је сада дио ХИ, да би се имплементирали мултидисциплинарни програми који узимају у обзир неколико аспеката проблема: јавно здравље, подструктуру, рурални развој, едукацију и социјални програм.

Шта радимо у Републици Српској?

- Од 1994. године дистрибуцију основних потребних ствари у 27 институција од Приједора до Требиња. Корисници су ментално или физички онеспособљени али такође и деца и старији.

Примери **превенције** максималног, посебно против дјечије парализе, морбилитета и губитка функција, контраст (тренирање да би се остварио уједнавајући ефекат и поред, остваривајући исхрана (железо, јод, витамин А), остваривајући хигијену).

Пример = **ОСОБА НЕ МОЖЕ ДОБИТИ ПОСАО ЈЕР ПОСЛОДАВАЦ НЕ ЖЕЛИ ЗАПОСЛОТИ КОЈИ НЕ МОЉУ ХОЉАТИ**

ХЕНДИКЕП је организација са којом се може остварити уједнавање нормалних услова у условима социјалних баријера. Хендикеп се односи на неке функције. Онемогућава се односи на особу. Пример = **ОСОБА НЕ МОЖЕ ДОБИТИ ПОСАО**.

НЕПОСОБНОСТ / ОНЕПОСОБЉЕЊЕ је организација способност извођења неких функција. Онемогућава се односи на особу. Пример = **ОСОБА НЕ МОЖЕ ДОБИТИ ПОСАО**.

ОШТЕЋЕЊЕ је абнормалност у психолошкој, физиолошкој или анатомској структури или функцији. Оштећења се односи на органе. Пример = **ПАРАЛИЗОВАЊА**.

Детерминанте из Међународне класификације оштећења, онемогућавања и хендикепса (СЗО, 1980.)

Тренирање који се користе у интерактивним праксом радом. Информације о немогућности је навести неке дефиниције и разлику. Информације о немогућности и потенцијалу је садржана у превенцији. Да би се комплетно информисали превентивна и превентивна превенција онемогућавања (инвалидност).

Грмиче у јуношћу, зрелим и старијим интелектуалним и осетљивим људима. **ЈЕ У ЗАЈЕДНИЦИ РЕХАБИЛИТАЦИЈА**

Одговор на питања о немогућности и превенцији, да се оствари уједнавање услова живота који не савладавају и учествовају у међусекторским напорима и информисања о свим аспектима превенције онемогућавања и информисања квалитетним информацијама заштити. Располагају квалитетним информацијама и међу секторским, културним и међа рехабилитације у примарној превенцији онемогућавања који онемогућавају превентивну интервенцију прикључи превентивну интервенцију истог као и на рехабилитацију. Појава онемогућавања захтева да се пази на превентивну интервенцију.

ПРЕВЕНЦИЈА ОНЕПОСОБЉЕЊА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА

World Health Organization
Regional Office for Europe
Banja Luka Field Office
Physical Rehabilitation Unit

РАД СВЈЕТСКЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ У ПОЉУ ФИЗИКАЛНЕ РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ И У ВЕЗИ СА ПИТАЊИМА ОНЕПОСОБЉЕЊА

Свјетска здравствена организација, као специјализована агенција УН-а за питања из области здравља имплементира, као један од својих програма и програм рехабилитације особа са физичким неспособностима. Стратегија СЗО-е се реализује у сарадњи са Министарством здравља и постојећим ресурсима у систему здравствене заштите, што значи:

- сарадњу и координацију са локалном заједницом
- медицинским особљем и
- особама са неспособношћу

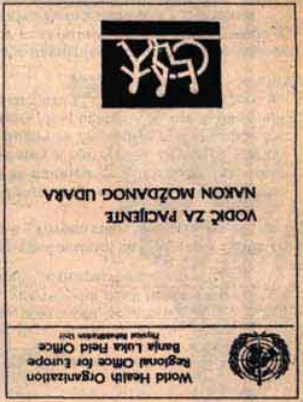
Активности СЗО се у суштини одвијају на два једнако важна поља а то су:

- континуирана едукација медицинских радника, психолога, педагога и свих осталих који улазе у састав рехабилитационог тима, укључујући саму особу са неспособношћу или оне који о њој брину, уз дистрибуцију одговарајуће опреме и
- подизање свијести цијелог друштва у вези са проблемима са којима се особе са неспособношћу срећу у свакодневном животу и у готово свим областима живота.

Једна од активности СЗО на подручју бивше Југославије које бисмо желели презентирати у овом прилогу је израда Водича за пацијенте са повредом кичмене мождине, Водича за пацијенте са ампултацијама ногу и протезама, Брошура о трауматским повредама мозга, а у припреми је и Водич за пацијенте након можданог удара намијењен пацијентима и онима које о њему / њој брину. Све ове публикације су настале као резултат заједничког рада експерата СЗО, локалних професионалаца и особа са наведеним проблемима.

Пружање коректне и правовремене информације пацијенту или особи са неспособношћу и њихово активно учешће у процесу рехабилитације и интеграције у друштво су биле основне идеје семинара из циклуса **Рехабилитација у заједници**. Семинари из овог циклуса, са различитим темама и активним учешћем свих чланова рехабилитационог тима су одржани у Бањалуци и Приједору, Требињу. Од октобра 1997., семинари би требало да се одрже и у осталим градовима Републике Српске.

Неке од публикација доступних у Канцеларији СЗО у Банјалуци и Палама. Адресе и бројеви телефона у даљем тексту.

Концепт РЕХАБИЛИТАЦИЈА у ЗАЈЕДНИЦИ

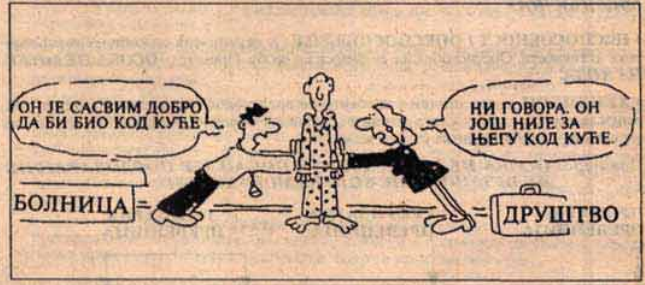
РЕХАБИЛИТАЦИЈА - према дефиницији СЗО процес крајњег могућег оспособљавања особе са неспособношћу путем развијања, до максимума, његових / њених физичких, менталних, социјалних и професионалних могућности.

Заједнички документ донесен 1994. - доступан у Канцеларији СЗО

РЕХАБИЛИТАЦИЈА У ЗАЈЕДНИЦИ је стратегија у оквиру развоја заједница која се остварује кроз унапређење рехабилитације, изједначавање могућности и друштвену интеграцију за особе са неспособношћу.

РуЗ се остварује кроз заједнички напор особа са неспособношћу, њихових породица и заједнице, као и одговарајуће организације здравствених, образовних, стручних и друштвених служби. Стратегија РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ У ЗАЈЕДНИЦИ је до сада прихваћена у 75 земаља свијета. Министарство здравља Републике Српске је увело стратегију РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ У ЗАЈЕДНИЦИ у заједници као оквир развоја услуга у рехабилитацији предвиђених унутар Стратешког Плана реконструкције здравственог система.

РЕХАБИЛИТАЦИЈА у ЗАЈЕДНИЦИ се развија путем регионалних модела - отварањем Центра РуЗ-а при објектима примарне здравствене заштите, уз истовремену едукацију свих оних који учествују у процесу рехабилитације као и развој оних медицинских и социјалних служби за којима се исказала потреба у одређеној заједници.

Одговор је - ИНТЕГРАЦИОМ У ШИРУ ЗАЈЕДНИЦУ. То значи да је у ситуацији инвалидитете једне особе интеграција треба развијати истовремено и код особе и код породице, као и у средини у којој живи. Неопходно је једну укључивати у

Како то изгледа ?

Корисна јавност најчешће здраван људи, тако да се једне корисника готово и не чује. Институтски менталитет посматра инвалида као Н. Н. пацијента са дијагнозом Х. Губе се значајно побољшавају. Одлуке о начину организације зована јавност најчешће здраван људи, тако да се једне корисника готово и не чује. Институтски менталитет посматра инвалида као Н. Н. пацијента са дијагнозом Х. Губе се значајно побољшавају. Одлуке о начину организације зована јавност најчешће здраван људи, тако да се једне корисника готово и не чује.

Смисао.

- 1. Познато је да постоји врта пријатеља на Пензионер фондација која се достојно назива. Тућа места и помоћ закупања на основу с поста.
2. Заштитне раднице које имају обезбеђен превоз за раднице (никако компанијом, свака фирма има организациони превоз свих радника, зашто у оквиру тога не би имала превоз и за инвалиде?).
3. Организација једног погона у оквиру великих фабрика, нпр. Железара.
4. Зашто улажемо новац у иконоване ако већина тек људи неће радити?
5. Да ли је образованије инвалида једитије запосити у прилагођаване радног места или сјестити у установа?
6. Зашто не можемо сами одлучивати о својој судбини?
7. Да ли има новца за интервјуање обезбеђене свих инвалида?
8. Да ли је наше друштво довољно богато да изгради довољно институција за инвалиде?
Након тих разговора наметнула су ми се следећа питања.
Смисао или овина која имају своје обавезе и немају времена за стапно уживање.

МИ И ОНИ (скраћена верзија текста) написала дипл. Инж. Оливера Мاستикоса

Подојла на ми и они потиче из мојих искустава у последњих пет година рада у средини где су инвалиди већина, од чега три године као професионално лице у Заводу дистрофичара. Сама сам инвалид и спознају о инвалидности имам већ 12 година. Живели у средини у којој већина људи без обзира на степен образовности није знала шта је дистрофија, као релативно покретна особа никад нисам доживјела подјелу на "ми и они". Долапши у ситуацију да живим и радим у заједници инвалида, први пут сам се срела са том подјелом и поставило ми се логично питање. Моји најближи сарадници били су здрави људи, а становала сам у просторијама Завода. ГДЕ ПРИПАДАМ? Уопштени друштвени став је да су инвалиди једна хомогена група, а никако да је сваки инвалид личност за себе и да припада било којој групи којој припадају и здрави људи. Промјене који инвалиди желе морају започети прво у промјенама ставова самих инвалида, јер се они тренутно налазе у зачараном кругу. Тјелесно способни професионалци и инвалиди познају само тзв. МЕДИЦИНСКИ МОДЕЛ РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ који подразумева да је инвалид особа којој је неопходна рехабилитација, стална стручна помоћ љекара, социјалног радника и помоћ породице.

Уобичајено је смјештање у рехабилитационе центре или институције ради организованог пружања помоћи. Друштво улаже огромна средства за одржавање институција а инвалиди мало или никако не остварују приход. Резултат: одвојеност од друштвене заједнице, сегрегација. Непознавање или изразито негативни ставови о инвалидности. Немогућност самосталног доношења одлука. Одлучивање је препуштено здравим особама. Инвалидски покрет - развија тзв. друштвени модел којему је основни принцип - интеграција. ДРУШТВЕНИ МОДЕЛ - промјена у свјести инвалида, стратегија рехабилитације у заједници, живљење у заједници уз одговарајућу подршку. Контролисање сопственог живота, доношење самосталних одлука. Интегрисано образовање, становање и запошљавање. Околина се мијења ради укључивања инвалида и прихвата разлике међу људима.

Али како интегрисати инвалиде ?

Разговарала сам у току трогодишњег професионалног рада са преко 150 дистрофичара, ратних инвалида, родитеља инвалида, глухим те инвалидима са другим оштећењима. И од њих сам чула безброј питања : како ? Па он не може ни доћи до школе, кад смо тражили стан у приземљу, нико нам није помогао. То је напорно и за породицу и за инвалида. Или родитељи који су у бољој екомској ситуацији - шта ће му школа и посао, нека ужива у животу. Ужива да, али у друштву с ким ? Себи

Фото-колумна Растко ОСТОЈИЋ

12. и 13. страна

Изјава негеђе

Најљепше што се могло десити, десило се. Али на споразуму не честитам Крајишнику и Биљани Плавшић већ прије свега Слободану Милошевићу, који је успио да их окупи и убиједи. Он је успио оно што су многи покушавали, а нијесу могли да остваре.

Марко СПАЈИЋ, члан Централне отаџбинске управе Српске радикалне странке из Требиња

Под лупом

Договор

На жалост, дуго је требало да дође, најпре до састанка председника СР Југославије Слободана Милошевића са председником из Републике Српске у Председништву Босне и Херцеговине Момчилом Крајишником и председником Републике Српске Биљаном Плавшић, и потом до својеврсног споразума који је крунисан договором о расписивању парламентарних избора у Српској 15. новембра и председничких 7. децембра.

пише
Анђелко
АНУШИЋ

Требало је да падне српска крв, и да уследи међународна пресија на Београд, Пале и Бању Луку, што ће рећи, било је нужно посредовање вањске памети* у разрешењу класичног српско-српског спора који је, пре свега, домаће, јуно питање*, да тако кажемо. Али, „српска кућа“ свикла је већ - кроз своју мучну историју - на „страњске равнатеље“, да не потгнемо неку тежу квалификацију.

Председник СР Југославије Слободан Милошевић, потписник Дејтонског споразума за Републику Српску и један, засигурно, од ретких људи упућених у све финесе овог мировног документа - пружио је добре посредничке услуге, што му је била и дужност и обавеза, руку на срце.

Договор о расписивању парламентарних избора 15. новембра и председничких 7. децембра (за председника Републике Српске и председника из Републике Српске у Председништву Босне и Херцеговине), а који ће бити одржани по закону Републике Српске и надгледани од стране ОБЕС-а - једини је лек против српско-српских међусобица (читај: лидерског мамурлука!), спрваљен, изгледа, у последњем часу. Додуше, тај лек био је „дрогисан“ и у Републици Српској, али друга „страна у неспоразуму“ (да не кажемо другачије) није га прихватила.

Општи избори јесу и биће (једне) и једнаке терације за све - на којима ће народ, бирачи, одвагнути специфичну тежину својих политичких представника и заступника, лидера и других брижника (истинских или оних других) који се закључују у народ, и категорије као што су демократија, правда, правна држава, просперитет и томе слично. Једном речју, на провери народа наћи ће се и „стара гарда“ и нови кадрови, и биће потаман и једнима и другима.

Значај „Београдског договора“ огледа се у чињеници што он превасходно има мисију неутралисања свих тренутних конфронтација у Републици Српској, у било којој равни, како би се очувао територијални интегритет Републике Српске и сигурност њених грађана. У овом духу интонирани су и оцене и реваговања господина Момчила Крајишника и председнице Плавшић. Председник РС у Председништву Босне и Херцеговине Момчило Крајишник каже да је „Београдски споразум резултат компромиса, и да је победила Република Српска и народ“. Господин Крајишник је апростофирва још две чињенице: да ће избори бити одржани по закону Српске, и да је обједињавање информативног система битан фактор.

Председница Плавшић изразила је задовољство разговорима у Београду, оценивши битним то што ће се криза решавати на демократски начин - изборима, и што ће се решење за српски народ наћи у оквиру Дејтонског споразума. Она је рекла да у Београду није било речи о Министарству унутрашњих послова, али да ће се и ти „проблеми превазићи“ чим се конституише нови парламент*. Што се тиче реваговања из света - за сада једино позитивно и снажно стиже из Русије, што се и могло очекивати.

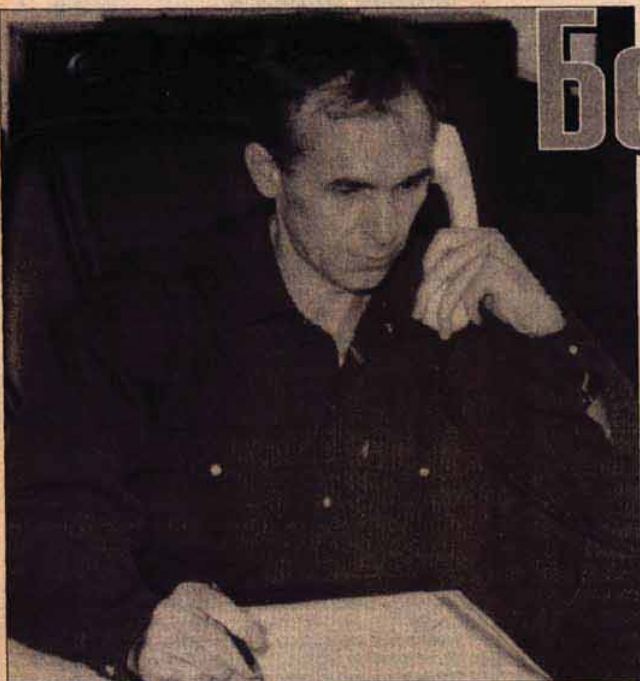
Да би припреме за комплетне изборе, и сами избори, били ваљано проведени, нужан је и јединствен информативни простор, где мислимо на онај са електронским предзнаком. Нажалост, „Београдски договор“, бојимо се да није то питање решио до краја, да је он само имитација целовитог информативног простора. Јер, шта значи само „накзменично емитовање ТВ дневника СРТ-а из студија на Палама и у Бањој Луци“?

Целовитост информативног простора са електронским предзнаком подразумева симултано емитовање свих телевизијских садржаја, не само из студија на Палама и у Бањој Луци, већ и из свих ТВ-центра Српске. Наравно да то подразумева и јединствену руководну хијерархију и јасне уредничке интервенције у СРТ-у.

Но, било како било - комплетним изборима највише ће добити Република Српска, српски народ и други грађани који живе у овом ентитету. Народ ће добити нову власт какву, вероватно и заслужује, и с њом све оно што би требало да иде - сигурност, благостање и мир.

Интервју „Гласа српског“ генерал Ђубиша

Безбедност

Љубиша Боровчанин, генерал полиције, начелник Управе полиције МУП-а Републике Српске. Пре именованја на ову функцију био је начелник Штаба Специјалне бригаде, сада Бригаде за антитерористичка дејства. Прослављени ратни командант, више пута рањаван, ускоро ће бранити магистарски рад с темом „Улога људског фактора у рату“.

За „Глас српски“ говори о проблемима који оптерећују МУП, посебно његов највиталнији и најбројнији део, полицију којом руководи, о сарадњи са СФОР-ом и ИПТФ-ом, о оним функцијама полиције

које су од битног интереса за сваког човека у Републици Српској.

• **Да ли сте ви, заправо, начелник полиције РС јер се спомине још једно име, и да ли контролишете целокупну полицију у земљи?**

Већ двије године радим послове начелника Управе полиције МУП-а Републике Српске, гдје сам постављен рјешањем Министра унутрашњих послова, који је иначе надлежан за оваква постављења. Дакле, у званичном досијеу уписано је моје име и презиме.

У „Дневном телеграфу“ од прије 10-ак

борба за јединствен и јак МУП борба је за јединствену Републику Српску. Колико је МУП зрео и изграђен као институција показаће крајњи резултат, његов опстанак или нестанак. Лично сам убеђен да ћемо успети да сачувамо МУП као јединствену и ефикасну институцију, јер немамо право на било шта друго.

Полиција постоји због народа, она је у функцији народа и то што нас народ брани значи да смо на правом путу. Имао сам храбрости да у рату поведем понекад и 2.000 до 3.000 бораца, борба за стварање српске државе није завршена, храбрости ни одлучности није ми нестало.

дана помиње се моје разрешење и постављање неког другог човека. Уколико је директор „Дневног телеграфа“ министар унутрашњих послова РС, ја то разрешење признајем.

Често се манипулише термином да су неки од кадрова МУП-а лојални, како кажу, Палама или Бањој Луци. Пристајем само на то да неко цијени да ли ја професионално обављам своје послове или не, и да то буде мјерило за моју смјену или указивање повјерења.

Истина је да дио полиције МУП-а РС није под контролом Министарства у сједишту, па самим тим и под мојом контролом. Али, то је њихова одлука, а не моја.

• **Персонална конфузија само је последица озбиљнијих конфликта у систему, што се нарочито показало у највиталнијој државној**

институцији - Министарству унутрашњих послова. Ваљало би се подсетити како је дошло до цепања МУП-а, колико је то последица политичких сукоба а колико недовољне изграђености ове институције?

Чињеница је да је МУП највиталнија институција у РС, јер да је супротно, одавно га нико не би помињао. Борба за јединствен и јак МУП борба је за јединствену РС. Озбиљно смо и вишеструко нападнути. Проблеми у МУП-у сигурно нису резултат унутрашње кризе, мада то понекад тако изгледа.

Техиште напада на РС свјесно је премјештено на МУП. Први корак ка његовом уништењу јесте цијепање и стварање конфузије.

Међутим, то је, како рекох, последица једног тежег узрока, а то су политички неспоразуми.

Колико је МУП зрео и изграђен као институција, показаће крајњи резултат, његов опстанак или нестанак. Лично сам убеђен да ћемо успјети да сачувамо МУП као јединствену и ефикасну институцију. Ми немамо право на било шта друго.

• **Колико паралелизам институције отежава њену функцију?**

Паралелизам је категорија или појава која у институцији са јасно урађеном хијерархијом и субординацијом нема мјеста. Безбедност је недељива.

• **Шта то значи са становишта безбедносних појава и проблема, имајући у виду целину простора РС?**

Паралелно са борбом за стварање РС стварали смо јединствен МУП, уложили у тај посао и борбу све своје умјеће, средства у опрему и инфраструктуру, а многи су и животе уградиле у његове темеље.

Као држава већ улазимо у систем Интерпола, јер у безбедносном смислу морамо бити укључени у шири контекст. Из тог разлога унутрашња екскомуникација и МУП имали би погубне последице по целокупну безбедност РС и њених грађана. Наши непријатељи су тога потпуно свјесни.

• **Недавно је у Бањој Луци боравио шеф ДБ Србије Јовица Станишић, који је одржао састанак са руководством МУП-а које је појално госпођи Плавшић. Било је**

Међусобно уважавање и ефикасност у наступању

Боровчанин, начелник Управе полиције МУП-а РС

ЈЕ НЕДЕЉИВА

речи о превазилажењу проблема. Да ли је такав састанак одржан и са овим другим делом МУП-а?

- Моје дефинитивно мишљење је да је господин Станишић пријатељ Срба у Републици Српској, јер сам се у то лично уверио више пута у протеклих неколико година. То што је он недавно боравио у Бањој Луци желим да вјерујем да је у намери да се проблеми у МУП-у превазиђу. Немам податак да је разговарао са руководством МУП-а лојалним председници Плавшић, него са руководством ЦЈБ и ЦДБ Бања Лука. Разговарао је са људима који руководе бањолучком полицијом.

Руководство МУП-а, односно сједиште је у Бијељини. Министар Палексић има готово свакодневне контакте са челним људима у МУП-у Србије, па самим тим и Станишићем, међусобни односи су дефинисани, тако да не вјерујем да је потребно да нам неко држи предавање таквог типа.

• Није ли мало индикативно да тај напор за помирење долази из Београда и то баш у Бањој Луци? Имате ли ви контаката са бањолучким МУП-ом?

- Проблем се рјешава тамо гдје се јавља, а поготово безбједносни проблеми. Понављам да је сједиште МУП-а у Бијељини, да у Бањој Луци не постоји никакав МУП, него Центар јавне безбједности и Центар државне безбједности.

Контакти са центром у Бањој Луци и Мркоњић Граду нису на потребном нивоу,

Паралелно са борбом за стварање Републике Српске стваран је јединствен МУП

министра, а поготово не начелника центра, односно командире станица полиције?

- У посљедња два мјесца имао сам два контаката са председником Плавшић. Први пут крајем јула, када сам лично отишао у Бански двор. Био је то дужи разговор, углавном на околности савирања одређених

та" дошао приватним везама јер је био упућен у редакцију "Телеграфа", са сумњивим печатом, и нечитком потписом у име Марка Павића (очигледно да потписник није имао довољно храбрости), желио сам од председнице Плавшић да чујем да ли зна нешто о томе. Добио сам одговор да није упозната са тим актом, тако да није било потребе да разговарамо о начину постављања или мијењања кадрова.

С обзиром на то да сам у рату командовао једном елитном формацијом, коју су респектовали и најкешши непријатељи, да сам од стране др Радована Караџића, као председника РС, одликован Караџићевом звијездом, указом председника РС Биљане Плавшић унапријеђен у чин генерал-мајора полиције, 1994. тешко рањен на прилазима Бихаћу у одбрани Крајине, те двије поратне године на челу полиције РС радио на њеној доградњи и реорганизацији, сигурно нећу дозволити да се тако крупне одлуке о мени доносе без ријечи образложења, а поготово људима који се испод такве одлуке на смјију још увијек читко да потпишу. Знаш да се ради о човјеку који је протекли рат и борбу српског народа гледао само на ТВ-екрану, и то прије свега Си-Ен-Ен. Имао сам храбрости да у рату поведем понекад и 2000 до 3000 бораца, борба за стварање српске државе није завршена, храбрости ни одлучности није ми нестало.

• Надавно су одржани локални избори. Како сте задовољни улогом МУП-а у њиховом обезбјењу?

- Обезбјеђење локалних избора 13 и 14. септембра полиција РС извела је професионално и коректно. Много нам је помогло искуство из '96. И ове године смо се темељито припремили. Све је одрађено без грешке.

• Каква је сарадња остварена са ИПТФ-ом и СФОР-ом?

- Благовремено смо остварили сарадњу са ИПТФ-ом и СФОР-ом. Имали смо њихове

Народ брани полицију

• Фаранд је недавно изјавио да не зна ситуацију у којој народ брани МУП, обично МУП брани народ. Посреди су, разуме се, били неки озбиљнији проблеми. Шта се, заправо, тада дешавало?

- Драго ми је да је Фаранд имао прилику и то да види. То је својствено нашем менталитету. То је текovina отаџбинског рата. Полиција постоји због народа, дакле, она је у функцији народа. То што нас народ брани, значи да смо на правом путу.

Када снаге СФОР-а јуришају на МУП и његове јединице, то се некако и може "утрпати" у Дејтон и мандат СФОР-а. У сукобу са народом нема преваре, тада се губи ентитет мировних снага. Сви који су стварали ову државу и који живе у њој имају право да је бране. Ми не бирамо агресора.

официре у централном штабу обезбјеђења у МУП-у у Бијељини, као и штабовима на нивоу центара ЈБ. Ставили су нам на располагање чак и своје хеликоптере. И овом приликом им захваљујем на сарадњи.

• Једно време било је озбиљних проблема у односима нашег МУП-а с представницима међународне заједнице. Како је сада стање?

- Ти проблеми су посљедица покушаја примјене једног пројекта чији је циљ слабење и коначно уништење МУП-а РС. Има то везе и са проблемима о којима смо до сада говорили.

Мислим да се у посљедње вријеме односи са СФОР-ом и ИПТФ-ом лагано нормализују, односно понашање се своди у оквиру мандата предвиђеног Дејтонским споразумом.

Од степена међусобног уважавања зависе и односи, што значи и ефикасност у наступању.

• Не рачунајући проблеме о којима смо говорили, да ли сте задовољни функционисањем полиције коју ви контролишете?

- Изузетно сам задовољан. Бићу још задовољнији када сви полицији у РС буду под једном командом. Нисам оптерећен тиме да ја будем главнокомандујући.

• Ви сте ратни командант, прошили сте сва ратишта, остали сте живи, како имате пуно галера у себи. Да ли је било теже тада или данас?

- Рат је озбиљан и опасан посао. Носи различите разлике. Многи су погнули или рањени. Када сам кренуо у рат, био сам свјестан свих ризика. Године 1994. тешко сам рањен, али сам преживио. Тада сам видео да имам много пријатеља. Сви су желјели да ми помогну. Било је тешко, али сам поносан на све то.

Данас је поново тешко, али то је само наставак у изградњи државе. Не желим да признам, нити имам право да кажем да је тешко. Издржаћемо.

Разговарао Драго ВУКОВИЋ

Генерал Љубиша Боровчанин у разговору са нашим новинаром

али се надам да ће убрзо и та комуникација прорадити у правом смислу.

• Зна се такође да сте поводом цепања МУП-а разговарали са госпођом Плавшић. Да ли сте јој успели објаснити да ниједан председник директно не поставља

негативних безбједносних појава и тенденција и то искључиво у Бањој Луци. Наступао сам са позиција шефа полиције у РС.

Други контакт је био телефонски прије десет дана, након што сам прочитао неки факс у коме је писало да сам разријешен дужности. Будући да сам до тог докумен-

Наш саговорник

Небојша Радмановић,

Локални избори крупан

Небојша Радмановић, 48-годишњи професор, основну школу и Гимназију завршио је у Бањој Луци, а Филозофски факултет у Београду. Досадашњи радни век провео је у области културе и информисања, а у друштвеном животу познат је и као политички и спортски радник. Између осталог, био је директор Народног позоришта у Бањој Луци и директор и главни и одговорни уредник бањолучког „Гласа“ (сада „Гласа српског“). Директор је Архива Републике Српске. Објавио је више стручних и научних књига и радова из области историје и архивистике.

Члан је Извршног одбора Главног одбора СП РС и председник Градског одбора СП РС Бања Лука. На минулим локалним изборима господин Радмановић био је носилац изборне листе СП РС која је (према непотпуним подацима) добила највише гласова (18,97 одсто), чиме је истакнута његова кандидатура за председника Скупштине града Бање Луке.

• Господине Радмановићу, на почетку да покушамо разјаснити једну нејасноћу, разговарам ли са градоначелником Бање Луке?

Још увијек се не може говорити о градоначелнику. Без обзира на то што коначни изборни резултати нису познати, евидентно је да већи број странака, можда пет, мора учествовати у власти. Мора да се образује њихова коалиција и након тога ће бирати првог човека града. Реално је да то буде човек из оне странке која је добила највећи број гласова, а то је СП РС. Међутим, коалиција, зависно од договора, може да предложи другог кандидата.

О договору четири или пет странака које ће остваривати власт зависиће ко ће бити председник Извршног одбора и како ће бити „покривена“ кључна мјеста у администрацији. Из исте странке вјероватно неће бити председник Скупштине и председник ИО.

• Када ће бити одржана конститутивна сједница новоизабране Скупштине?

Према одлуци ОЕБС-а о имплементацији избора постоје два термина. Један је 30 дана након избора, а други до нове године. Социјалисти и ја лично мислимо да је то потребно што прије. Садашње стање је полунаархично и мислим да ће све странке бити заинтересоване да до примјене изборних резултата дођу што прије. Осим тога, конституисање општинских скупштина је одређени услов за организовање парламентарних избора.

• Без обзира на одређене неизвесности, верује се да ће се постићи међустранички консензус и да ће СП РС као странка с највише гласова добити мандат да одреди кандидата за градоначелника, а како сте ви носилац изборне листе, то вас као кандидата за градоначелника питамо оно што би вас питали многи Бањолучани: када ће град Бања Лука имати централно грејање?

У овом тренутку нема никога ко може рећи гријање ће бити тад и тада. Али, убијен сам да је за ову сезону гријање могуће обезбједити за школе и болнице. Није реално да цио град ове сезоне има гријање. Колико ми је познато, није испитано стање топловода, нити постоји процјена колико треба средстава за довођење у предратно стање. Реално је да се гријање успостави тек за наредну сезону.

• Верујем да град има озбиљнијих комуналних проблема, али једно које сваком грађанину залије за око јесте гробље аутобуса на Бањолучком пољу у центру града. Када ће то гробље бити уклоњено?

И даље, када ће бити озидан (затворен) колектор преко Градске тржнице?

Недопустиво је да у ширем центру постоји нешто што нарушава изглед града. Аутобуси припадају бањолучком „Аутопревозу“

Бања Лука као најразвијенији град у Републици Српској мора бити окосница развоја државе у целости. Мора се радити потпуно нови закон о приватизацији, користећи светско искуство примерено нашем привредном развоју. Просветни радници ће се морати потрудити да покрену процес наставе јер недопустиво је да нам у миру пропадне школска година

и тај простор је додјељен „Аутопревозу“. То питање мора да ријеши комунална инспекција и то врло брзо. Град мора у свим сегментима бити град.

Што се колектора тиче, социјалисти су предвидјели изградњу потпуно новог колектора као рјешења за отпадне воде у граду. Ту има много проблема, а онај с тржницом је најакутнији. Нисмо поставили рок за рјешење, али то јесте комунални приоритет Бање Луке. Проблем је и то што Градска тржница функционише као буљва пијавца. У комунално сређеним градовима пијавце су на централним трговима, али оне раде одређено вријеме, послје којег се очисти и трг изгледа као да није тржница. Оваквој тржници, која ради 24 сата и гдје се продаје све и свашта, није мјесто у центру града.

• Град Бања Лука има доста фабрика које спадају у такозвану прљаву, еколошки проблематичну индустрију. Чини се да у томе предњачи „Инцел“, па је у насељу Борик због загађености ваздуха неретко тешко живети.

Није спорно да је највећи загађивач града „Инцел“ и колико је несрећа што не ради пуном капацитетом толико је, еколошки гледано, то срећа. То питање се мора ријешити. Прије рата о томе се озбиљно расправљало и према приједлозима стручњака рјешења су била једноставна. „Инцел“ мора да ради и према нормама заштите околине рјешење се мора пронаћи?

• Екологија јесте озбиљно питање, али много значајније и теже је питање како покренути привреду. Шта ће уопште бити с бањолучким великим привредним системима? Шта у вези с тим може да уради градска власт?

У садашњој ситуацији, законски гледано,

градска власт може мало да уради. Република Српска је тренутно најцентрализованари држава у Европи. Готово све се одлучује у државној Скупштини и Влади.

Сви заједно се морамо заложити за измјену неких закона који ће покренути привреду, јер без тога нема живота. Потребна је децентрализација закона, која подразумијева развој регија. Не говорим о регионализацији у оном лошем смислу, него у смислу развоја регија као што је то свугдје у Европи. Потребан је потпуно нов закон о приватизацији. Јасно је да се у приватизацију мора ићи и тај процес се мора убрзати, али не у овакву бинго-приватизацију, како су то замислили неки људи. Такође је јасно да се мора ићи у одлучну борбу против криминала. Све ово наводио због тога што нема покретања привреде без страних улагања. Сигурно је да странци неће улагати док не буде потпуно јасно ко је власник чега, док се развијо не заокруже регије и док не буду сигурни да је елиминисан криминал. Након тога могуће је покренути производне капацитете. Надам се да ће послје парламентарних избора сва ова питања бити ријешена на прави начин. Нико нема право да некога пљачка, али нико ко је развијен нема право да ту развијеност чува само за себе. Бања Лука као најразвијенији град у РС мора бити окосница развоја државе у цијелости.

• Споменули сте „бинго-приватизацију“ што је оригиналан и чини ми се ироничан израз. Са ли то значи да је досадашњи процес био промашај и како социјалисти виде приватизацију?

Читаоци „Гласа српског“ вјероватно ће се пријетити да су посланици Савеза за мир и прогрес, међу којима је највећи број социјалиста, гласали у Скупштини против тог закона, с потпуно јасним аргументима. Ми и сада сматрамо да је тај закон један од видова пљачке властитог народа и имовине која је створена и да такво нешто не може функционисати. Такав концепт је већ пропао и добро је што је тако јер таква приватизација није добра ни за раднике ни за народ. Она је добра само за један мали број појединаца који би ту дошао до неке користи. Мора се радити потпуно нови закон о приватизацији и њега је могуће урадити користећи светско искуство примјерено нашем привредном стању.

• Разуме се да питање приватизације надилази оквире и могућност деловања Градске скупштине, као и питање штрајка просветних радника које најчешће погађа управо Бању Луку. Господине Радмановићу, деца не иду у школу, неизвесно је да ли ће настава уопште почети, а школска година подмакла. Влада на једној и просветни радници на другој страни жестоко су завађени. Како их помирити?

Коалиција

• Протеклих дана имали смо прилику да чујемо вест о стварању коалиције СП РС и СДС-а. О каквој је коалицији реч?

Генерално узев, коалиција између СП РС и СДС-а немогућа је. Коалиција би дошла у обзир само у оним срединама гдје се не би могла формирати српска власт. У таквим ситуацијама СП РС би ишао у коалицију и са СДС-ом, СРС РС и другим српским странкама. То је став социјалиста још од потписивања мировног споразума. Таква коалиција не долази у обзир, на примјер, у Бањој Луци, Градишци...

Отвореним путевима

Борислав Витковић, генерални директор „Аутопревоза“

Предузеће за превоз путника „Аутопревоз“ Бања Лука основано је 1945. године. Помињу се два датума оснивања. Према једном било је то 7. новембра, а према другом на Никољдан, 19. децембра. Од тих давних па све до данашњих дана „Аутопревоз“ се бави превозом путника у градском, приградском, међуградском и међународном саобраћају. У претходној Југославији и данас у Републици Српској важи за једно од највећих предузећа за превоз путника. Тренутно бањолучки „Аутопревоз“ запошљава 588 радника.

Генерални директор „Аутопревоза“ је Борислав Витковић, дипломирани инжењер саобраћаја. Гимназију је завршио у Бањој Луци, а 1979. године дипломирао на Саобраћајном факултету у Загребу и као стипендиста „Аутопревоза“ одмах се у овом предузећу запослио. Године 1984. именован је за руководиоца Међуградског саобраћаја, а од 1994. је генерални директор „Аутопревоза“.

Када сам дошао на место генералног директора, у „Аутопревозу“ је радило свега 27 аутобуса. Међутим, мислим да треба да се зна да је већ 1991. године 45 аутобуса „Аутопревоза“ ангажовано за потребе војске. Већина од тих аутобуса у то време били су готово нови, набављени у последње две-три године, од 1988. до 1990. На крају рата у возни парк „Аутопревоза“ враћено је свега пет аутобуса у колико-толико исправном стању. Од априла 1994. године почели смо успостављати линије, првенствено у градском и приградском саобраћају, а затим по један полазак за Београд, Нови Сад и Суботицу, с

У градском и приградском саобраћају на подручју бањолучке регије ангажовано је 45 аутобуса, а 30 у међуградском.

Нови сервис за технички преглед путничких и привредних возила поседује најсавременију опрему и ту се могу обавити и врло детаљни прегледи.

Једно овакво предузеће нема перспективу даљег развоја ако не буду отворени путеви и мостови, а велики подстрек би добило отварањем линија за Немачку, Аустрију и Швајцарску

представљања овог успешног бањолучког колектива.

Модеран сервис за возила

У градском и приградском превозу на подручју регије Бања Лука ангажовано је 45 аутобуса, а 30 у међуградском саобраћају.

Наша основна делатност је превоз путника у градском, приградском, међурегионалном и међународном саобраћају. Доста добро сарађујемо са превозничким предузећима из Савезне Републике Југославије, као што су: „Ласта“ Београд, „Аутобанат“ Зрењанин, „Војводина“ Нови Сад, „Тополатранс“ Бачка Топола, „Аутосаобраћај“ Крагујевац, „Ауто-Бока“ из Котора и друга. Осим што превозимо путнике, поседујемо и веома добре радионице капацитета, који су првенствено намењени за властите потребе. Међутим, ми радимо и за трећа лица, поправке привредних возила, првенствено аутобуса наших коопераната из

Београда, Суботице, Новог Сада, Зрењанина, са којима имамо заједничке линије, уколико на овом подручју дође до кварова на

њиховим аутобусима. У нашој радионици обављамо све потребне послове, од текућег одржавања до генералних поправки мотора, захваљујући, пре свега томе што имамо средства и квалитетан стручни

кадар. Такође радимо и такозвану средњу поправку каросерија аутобуса евентуално кад имамо неке мање хаварије и углавном не користимо услуге других кућа - истиче Витковић и наставља:

Од 1995. године у кругу предузећа имамо продавницу аутоделова, првенствено за привредна возила (аутобусе и камионе), а мањи

пише Мишо ЈАНДРИЋ

Нови аутобуси

У оквиру програма развоја предузећа, обнављања возног парка који је прилично дотрајао (највећи број аутобуса прешао је око милион километара), склопили смо један аранжман са нашим пословним партнерима ТАС-ом и „Универзалом“ из Бање Луке, за које ми иначе вршимо услуге, у оквиру којег ћемо набавити нове аутобусе из Савезне Републике Југославије.

У оквиру тог аранжмана ТАС и „Универзал“ ће испоручити творнице аутобуса ИКАР-БУС из Београда опрему (равнанице, пресе и дизалице) коју због недостатка новца ИКАР-БУС не би могао платити, па ће они испоручити аутобусе за „Аутопревоз“. Пронашли

смо заједничко решење да би у град дошла три нова аутобуса.

Ти аутобуси би требало из Београда да стигну до краја овог месеца. Овај посао, боље речено размена између Бање Луке и Београда, вредан је око 400.000 немачких марка. Сви договори су већ испоштовани, наши пословни партнери ТАС и „Универзал“ већ су испоручили ИКАР-БУС-у део уговорене опреме. Уговарањем овог посла и доласком возила преи пут од 1992. године на подручје Бање Луке уводе се нови аутобуси у градском и приградском саобраћају, а то ће свакако допринети квалитетнијем и удобнијем превозу наших путника.

„Аутопревоз“ нема довољан број возних јединица да би усполио све раднике

део и за путнички програм, трговину на велико и мало.

Пре неколико месеци, у сарадњи са осигуравајућим друштвом „Крајина-Копаник“, инвестирали смо у нову техничку станицу - сервис за технички преглед путничких и привредних возила. То је потпуно нова техничка станица, за разлику од оних старих класичних техничких прегледа. Опремљена је најсавременијом опремом, компјутерским прегледима и обрадом, где се могу обавити најдетаљнији прегледи, последња реч технике која се појавила на југословенском тржишту и на подручју Републике Српске.

У саставу „Аутопревоза“ сада је и аутобуска станица, која му је пренесена у власништво 1995. године, са свим пратећим објектима, трговином, угоститељством и другим садржајима.

С обзиром на то да су објекти били прилично дотрајали, у протекле две године, 1995. и 1996. реновирали су кров и дотрајале инсталације на пословној згради и

Бања Лука

У лепшу будућност

кровове на радионичким халама и тим инвестицијама ове проблеме решили за наредних 50 година.

Бесплатан превоз најугроженијима

Што се тиче возног парка, почели су са 27 аутобуса, данас раде са 75. Крајем прошле и почетком ове године набавили су седам половних аутобуса, два за међуградски саобраћај и пет за градски и приградски, од којих су четири зглобна.

Како су нам се људи враћали са ратишта, тако смо постепено оспособљавали аутобусе који су, стицајем околности, били ван употребе. Због добро познатих санкција и ми смо као и други у то време, да бисмо оспособили један аутобус, скидали делове са другог, а кад смо смогли снаге и средства, оспособљавали смо све што се оспособити могло, а резултат тога је да данас имамо у функцији 75 аутобуса, уз напомену да смо их пре рата имали 170. Практично, уз доста труда и напора, оспособили смо преко 40 аутобуса који су били готово раскидане и на које смо морали улагати још по 10 до 20.000 немачких марака.

Дефакто, ми сада радимо све послове које смо радили и пре рата, с тим да смо ми као услужно предузеће ипак много везани за привредне и ванпривредне организације. Веома је изражен проблем наплате за извршене услуге, посебно за превоз ученика, војника, старешина и цивилних лица запослених у војним институцијама, са којима смо склопили уговоре о превозу.

Свесни смо да они сад средстава немају, да наплата иде тешко, као и код других организација и предузећа - објаснио је Витковић.

Протекли период за „Аутопревоз“ је карактеристичан по томе што су свесрдно помагали нашем народу, борцима да се и не говори. У току рата њихови аутобуси су се налазили свугде где је то било потребно. У 1996. години, у договору и сарадњи са Борачком организацијом и општинском Бањом Луком, издали су преко 5.000 бесплатних месечних карата, првенствено за породице погинулих бораца, бораца и ратних војних инвалида. Добро знамо какво је било поратно стање, да нико није имао средства. Примера ради, да је на тих пет хиљада месечних карата свако путовао најмање четири пута месечно, приход би износио милион и четиристо хиљада динара, а они су тај посао са општином завршили уз надокнаду од свега 220.000 динара.

У 1997. години опет смо тај уговор обновили, с максималним попустом од преко 70 одсто на терет „Аутопревоза“. То смо решили на тај начин да породице погинулих

борца месечну карту плаћају минималних 15 динара у градском и приградском саобраћају, док, опет уз попуст, цена месечне карте за њаке износи 35, а за раднике и остала лица 55 динара. Ми у „Аутопревозу“ и те како имамо разумевање за најугроженију категорију становника. Нама се готово свакодневно обраћају људи који због природе болести и слично морају путовати у Савезну Републику Југославију и ми им помажемо на тај начин што им дајемо бесплатне карте, а имамо и велико разумевање за разне спортске и хуманитарне организације којима помажемо обезбеђењем бесплатног превоза, - каже Витковић.

Превоз ученика

Кад је у питању превоз ученика, са Министарством просвете Републике Српске још није договорен начин финансирања превоза основаца. С њиховим превозом не би требало да буде проблема, будући да се и у тешким ситуацијама и са

Путници се враћају провереном превознику

Излазак на страну тржиште

Радам и улагањем створили смо предуслове да се сви наши радници по завршетку рата врате на своја радна места. Практично, ми данас немамо ниједног радника који је на чекању. Истина, имамо вишка радне снаге, првенствено возача, зато што још увек немамо довољан број возних јединица да бисмо их све упослили.

Пре рата од 170 аутобуса, колико смо имали, 105 је излазило у шлицу у градском и приградском саобраћају, где смо превозом путника покривали подручје општина: Бања Лука, Лакташи, Челинац, Котор Варош, Градишка и део прњаворске, а поред Србије и Црне Горе покривали смо и Хрватску, Словенију и већи део садашњих простора муслиманско-хрватске федерације. Наш став је био да се сви са ратишта врате у предузеће да би имали бар неки осећај сигурности, да лакше пребрдоје то ратно зло које нас је задесило.

Полазећи од тога којим капацитетима привреда регије ради, затим од величине тржишта које покривамо, „Аутопревоз“ у

потпуности постојећим возним парком задовољава потребе путника. Ми више немамо простора да повећамо број аутобуса или учесталост ползака и на тај начин упослимо сав расположиви возачки кадар.

Међутим, имамо план како тај проблем да разрешимо, а то је, пре свега, отварање нових линија на новом тржишту. Кад то кажемо, мислим на отварање нових аутобуских линија на хрватском и словенском тржишту. Што се тиче нас као превозника, ми смо већ обавили разговоре са превозницима из Хрватске и Словеније, а и са превозницима из других европских земаља, тако да је сада све у рукама влада и држава, односно до успостављања билатералних споразума.

У току договора ми смо чак склопили и уговоре, а у једној од каузула тих уговора стоји да они ступају на снагу одмах након потписивања међународних билатералних споразума између влада.

Будући да има интересовања за успостављање таквих линија,

јер је на просторима Хрватске и Словеније остало нашег становништва које тамо живи и ради, наша процена је да на том делу тржишта можемо запослити чак до 15 аутобуса, а тиме бисмо упослили најмање 45 возача и тако решили проблем вишка возача у нашем колективу.

Морам нагласити да је код нас саобраћајца, предузећа која се баве превозом путника и робе, основно да буду отворени путеви и мостови, само на тај начин можемо у потпуности обављати своју делатност. За једно предузеће какво је „Аутопревоз“, који је пре рата радио на целом подручју бивше Југославије, без тога нема перспективе даље развоја нити враћања на услове који су били пре рата. И те каква бисмо подстрек добили отварањем линија за Немачку, Аустрију и Швајцарску (те линије смо држали пре рата), а да се не говори да би и за путнике било јефтиније и краће путовање у те земље и Европу уопште.

набавка пет аутобуса за градски саобраћај у Бању Луку. Ми смо тај посао били у потпуности завршили, али је Министарство за саобраћај Републике Српске те аутобусе распоредило у рубна подручја Републике Српске за превоз путника, морам да истакнем, без консултација с нама, иако смо ми могли на та подручја дати адекватније аутобусе јер се овде ради о сасвим новом типу аутобуса, који су намењени за градски саобраћај. У местима где су сад распоредени нема адекватних сервисних услуга, па их сада и из удаљених подручја морају довозити у Бању Луку на сервисирање.

У оквиру овог представљања Основног државног предузећа путничког саобраћаја „Аутопревоз“ Бања Лука генерални директор Борислав Витковић посебно је жаљео да истакне:

„У протеклом стаблномкском рату „Аутопревоз“ је дао пуни допринос праведној борби српског народа. Наших 17 радника дало је своје животе за оно што ми данас имамо, а три радника се воде као нестали. И после две године од завршетка овог рата о њима још увек ништа не знамо. Ми у „Аутопревозу“ никад нећемо заборавити своје колеге, бринемо и бригуемо се о њиховим породицама. Стипендирамо 30 деце, 20 наших радника и 10 погинулих бораца са нивоа општине.

Иако привреда не ради пуним капацитетом и настава у школама није почела из већ познатих разлога, „Аутопревозови“ аутобуси су пуни путника. Вероватно се путници враћају провереном превознику; Ми не скривамо задовољство досад постигнутим, погодимо што се у последње време појачава и наш возни парк - каже на крају директор „Аутопревоза“.

мањим бројем аутобуса превоз основаца одвија на задовољство и једних и других.

Превоз за основе биће бесплатан бар први месец, па макар то ишло и на терет „Аутопревоза“, док се са ресорним министарством не пронађе адекватан начин финансирања, поручује директор „Аутопревоза“.

Кад је у питању било која врста помоћи „Аутопревозу“, Витковић каже следеће: - Што се тиче помоћи Владе РС или неког другог државног органа, ми је нисмо имали, мислим на материјалну помоћ. Године

1995. кандидовали смо се за један програм и то је настављено у 1996. години са Европском заједницом из есенцијалног програма помоћи, где смо успели да завршимо са око сто хиљада немачких марака у виду набавке резервних делова. У том програму била је предвиђена и

Сусрети српских прозних

Лучац заменило

Добрица Ћосић добитник награде „Светозар Ђоровић“

Сусрети српских прозних писаца одржавају се у особеном српском, православном и епископ поднебљу, где је одвајкада знала да се изговара мудра беседа и да се чине мушка, јуначка дела и прегнућа. Са ових простора изговаране су многе приче и предања и испеване безбројне песме, које су означиле и саме врхове српске усмене књижевности.

Богатство српске прозе

На светосавским херцеговачким просторима рођени су и мудраци и светитељи, чије су речи биле и путоказ нашем народу,

Књижевни великани

Љубитељи писане речи имали су прилику да виде и чују и такве књижевне великание као што су Добрица Ћосић, Антоније Исаковић, Милован Данојлић, Момо Капор, Војислав Лубарда, Радослав Братић, Војислав Максимовић, Радован Вучковић, Милисав Савић, затим Милослав Јосиф Вишњић, Неђо Шиповац, Владимир Настип, Јован Радловић, Будимир Дубак, Милка Мићин-Димовска, Милослав Тохол, Небојша Јеврић, Шћепан Алексић, затим др Миљан Мојашевић, др Сава Скоко, академик Бранко Милановић, проф. др Димитрије Калезић, проф. др Алекса Буха, др Петар Милосављевић, академик Радован Вучковић, др Зоран Глушчевић, проф. Новак Мандић Студио, др Ђорђе Пилевић, проф. Ранко Поповић, Сања Пајић и други.

да изађе на видело, да се клони беспућа, да се ослободи очаја и предавног осећања ролског поникјења. Те су речи биле она узданица да међу Србима никада неће пресахнути поезија, нити ће нестати исцелитељска беседа...

Тако је (и тако даље) академик Војислав Максимовић протеклог викенда, тајније 19. и 20. септембра у малом херцеговачком граду Билећи, а на церемонији свечаног отварања Првих сусрета српских прозних

писци, критичари и други посленици културе од заборава отргли знамените херцеговачке културне прегоаце и родољубе Светозара Ђоровића, Перу и Ђоку Слијепчевића књижевна награда „Светозар Ђоровић“ додељена Добрици Ћосићу за роман „Време власти“ Сусрети српских прозних писаца значе и нову афирмацију „Просвете“, која је била организатор првог сабора овакве врсте

писаца поздравиле бројне писце, угледне академике, књижевне критичаре, историчаре књижевности, културне раднике и посленике, свештенике и официре и друге уважене госте. Билећа и Гацко, као сурганализатор тог викенда били су богатији за неколико стотина становника са свесрпских простора - из РС и Југославије. Тако је на најлепши начин оживотворена идеја билећке „Просвете“, стара четири године, а окупљањима српских прозаиста на југу

и материјалној помоћи у припреми Сусрета. Захвалност припада и Министарству културе РС.

Тако је кроз стваралачки рад просвете у Билећи (ентузијаста попут проф. Бранка Џелетовића и проф. Николе Асановића), овај град постао домаћин манифестације која је по делу и имену - књижевна и културна, а свесрпска по опусу и значају. Или, како председник СО Билећа Милорад Вујовић лепо примети, „ово је заједнички

Први сусрети српских прозних писаца одржани у Билећи

РС. Поред Дучићевих вечери поезије, сваког априла у Требињу, Херцеговина и РС добиле су још једну значајну књижевну и културну манифестацију, за коју се верује да ће већ до године бити републичког значаја.

Председник Савета Сусрета под називом „Српска проза данас“ академик Максимовић је, даље, истакао да је ово окупљање у Херцеговини „прилика за људски разговор и братски договор, а ономе што треба да чинимо у овом тешком времену“, изразивши наду да ће речи одавале упућене бити „охрабрене клонилим, просветљење кратковидим, подстрек смониом и подршка онима, који су већ искорачили према светим српским циљевима, који се називу пред нама“.

Он је одао заслужено признање СО Билећа и Гацко, општинским одборима „Просвете“ у тим местима и захвалио свим институцијама и установама, посебно најшћобрији у Београду, Новом Саду и другим градовима Југославије на моралној подршци

корак у свесрпској култури који ће бити препознатљив и незаобилазан датум у српској књижевности“.

И као што су ове године од заборава „отргнути“ приповедач с почетка овог века

из мостарске средине и велики родољуб Светозар Ђоровић, уми Гачани Перо и Ђоко Слијепчевић и други, наредних година на ред ће доћи и Грђићи и Јефто Дедијер, архимандрит манастира Житомишли, Памучина и Владимир Ђоровић, Атанасије Шолу. Нићифор Дучић... на несрећу позаборављене личности историје и културе нашег народа земље Херцегове.

Чини се да има симболичну тежину, то што се у овом малом херцеговачком граду, који је 1941. по броју становника био троstrуко већи, говори о српској прози данас. Тема није била на дневном реду писаца у последњих неколико година, и интересантнија је утолико, што је српска књижевност у овом веку достигла изузетне вредности“, истиче проф. др Јован Делић.

Према његовим речима, српска књижевност је била оријентисана на изузетност још од Вука Караџића, који је говорио: „Боље да немамо ниједног списатеља, него да све рђаво имамо“. Она је у овом веку имала неколико златних продора у Европу и свет, посебно преко дела Иве Андрића, Мисодрга Булатовића, Данила Киша, Милорада Павића, а све више и Александра Тишме.

На Сусретима у Билећи било је речи и о прози у минулом рату, и констатовано да је у РС забележена богата издавачка делатност и много нових имена и издања.

„У рату се појавила читава бујица нових писаца, а публицистика је, по заступљености, у великој предности у односу на лијепу књижевност“, наглашава Неђо Шиповац. И приповедач Радослав Братић је приметио да се у рату појавило много више прозних дела него што то стварност дозвољава. - Упркос процвату српске књижевности у овом веку, на другој страни постоји општа криза издаваштва и сиромаштво библиотекарства - приметио је Братић.

Према мишљењу Војислава Лубарде, српска култура се све више загађује кроз дела српских писаца. „Пуно је плитког, које се проглашава врхунским. Загађивање свега

Осам векова Хиландара

У оквиру Првих сусрета српских прозних писаца приређено је и неколико пратећих манифестација, од којих је најзапаженија изложба слика Томислава Петровића, академског сликара из Београда, која је под називом „800 година Хиландара“ отворена у Клубу ВРС у Билећи. Кроз ликовне 100 илустрација царске лавре Немањина, од светог Саве до данашњег игумана овог манастира Мојсија, ликовним језиком испричана су све битне чињенице о њиховом духовном, дипломатском и мисионарском деловању, уз текстове, који потврђују улогу и значај Хиландара - једног од средишта верног и духовног православног свету.

Отварајући изложбу, кустос Народног музеја из Београда Никола Кусовац је, између осталог, нагласио: „Шта је то што нас вуче према Хиландару? Имамо ми и већих и значајнијих и старијих светиња.“

Имамо ми и нашу „мајку свих цркава“ - Жичу, имамо и краљевску Студеницу, и цркве Дечане и моћну Патријаршију пећку, а сви гледамо према Хиландару. То је стога што тамо видимо континуитет, а ми смо Срби народ дисконтинуитета...“

Целокупну изложбу „800 година Хиландара“ академски сликар-графичар Томислав Петровић поклониле је граду Билећи.

пише Миловоје БЕШТИЋ

перо а гусле хартија

што је српско још се није угнездило у РС, али неће бити никакво чудо ако загађење ускоро пређе преко Дрине", закључио је он.

Караван у Гацку

Караван српских прозних писаца у суботу, 20. септембра, преселио се у Гацко, где

Награда Посићу

Одлуком Савета Сусрета српских прозних писаца „Српска проза данас“, донесеном на састанку одржаном 29. маја 1997. у Удружењу књижевника Србије, формиран је жири за доделу награде „Светозар Ђоровић“, која се установљава и први пут додељује на најбољу књигу прозе, објављену у 1996. и 1997. години на српском језику, на Првим сусретима српских прозних писаца, који се одржавају у Билећи и Гацку, 19. и 20. септембра ове године.

Жири у саставу: академик Светозар Кољевић, председник, академик Војислав Максимовић, проф. др Јован Деретић, проф. др Јован Делић и проф. Ранко Поповић, разговарао је на више састанака о објављеним књигама приповедака и романа на српском језику и на састанцима од 8. и 29. јула 1997. донео одлуку: Награда „Светозар Ђоровић“ за најбољу књигу, написану на српском језику у 1996. и 1997. додељује се Добрици Ђосићу за роман „Време власти“, објављен у издању БИГЗ-а.

Одлука жирија је једногласна.

је одржан округли сто о теми „Перо и Ђоко Слијепчевић - живот и дело“, на коме су говорили многи писци и историчари.

О Пери Слијепчевићу - умном Србину, иначе из Гацка, који се бавио историјом српске књижевности, позоришном критиком, филозофијом, педагогијом и историјом уметности, посебно топло је говорио проф. др Миљан Мојшевић, док је проф. др Димитрије Калезић говорио о Ђоки Слијепчевићу, једном од оснивача и уредника часописа „Светосавље“ који је излазио до 1941, затим једном од оснивача и сарадника „Хришћанске мисли“, часописа универзитетски образованих богослова и уредника „Народне одбране“.

Ученици билећке и гатачке гимназије такође су имали своје књижевне часове или сусрете са писцима. Преносили им своја искуства и поруке, Добрица Ђосић је младим Херцеговцима поручио: „Саветујем вам, децо, постављајте себи велике циљеве. Јер, само са великим циљем људски живот има смисао. Не плашите се неизвесности, коју доноси велики циљ. Права човекова судбина је на великом путу. Ја верујем у вас и у РС...“

Како новоустановљена награда носи име „Светозар Ђоровић“ била је ово прилика да се више каже о делу овог српског приповедача с краја 19. и почетка 20. века. Академици Бранко Милановић и Радован Вучковић приредили су избор из Ђоровићеве прозе „У часовима одмора“ и збирка је изашла недавно, у издању Завода за уџбенике Србије. Из опширних излагања сазнали смо да „није Ђоровић у критици Аустроугарске монархије био тако одрешић и жесток као Кочић, али је био на истој кочићевској линији отпора“, да је овај српски писац „луцац заменио пером, а гусле хартијом“, да је он морални историчар и повесничар херцеговачке земље, да је 1941. у рату био хапшен, интерниран, потом мобилисан, па оболео, а умро је 1919. године у својој 44. години...

Сусрети традиционални

И тако брзо, у радости и љепоти, протекоше ова два билећко-гатачка дана, да се подсетимо речи проф. Бранка Целетовића, председника СПКД „Просвјета“ у Билећи, као домаћина на крају Сусрета.

У нашој културној ризици остаће забележен септембар '97. када је почело оно што ће трајати годинама унапред.

Бесега Добрице Посића у Билећи Вера и заблуде

Нисам дошао у Херцеговину да примим награду. Пред људима који пате за опстанак и слободу, и муче за хлеб, обућу и кров над главом, којима је неизвесност сутрашњи дан, сваку књижевну награду сматрам незаслуженом. Не кажем то из осећања скромности. Кажем то из осећања људске одговорности за живот заједнице, али и са увиђањем природе књижевног посла.

Ако сам написао добру књигу - њу су писали и моји преци, родитељи, моји земљаци и савременици, људи мога језика, који су заслужили причу и роман, писци српског језика и писци свих добрих књига које сам прочитао. Ја сам слушао налоге њих, невидљивих око мог радног стола, док су ћутали у мојој соби. Они су водили моју рuku по пустињи хартије, опомињући ме да се држим своје и људске истине, да не верујем речима са врха језика, да тачку не сматрам тачком...

Дошао сам у Херцеговину да изразим солидарност са свима, који су се борили и који се боре за духовно сједињавање српског народа. Родоначелник тог културног и књижевног јединства Срба био је и Светозар Ђоровић, писац који је са Јованом Дучићем, Алексом Шантићем и Атанасијем Шолом 1896. покренуо лист „Зора“ - један од најзначајнијих књижевних часописа тога доба и написао неколико књига о животу људи својске и градске Херцеговине, с краја 19. и почетка 20. века. С мишљу о духовном јединству српског народа, Светозар Ђоровић је увео Херцеговину у српски књижевни и културни живот, зането уверен и у српско-хрватско-муслиманско сједињавање.

Веру Ђоровићевог нараштаја поразила је историја. Јединствен језик и јединствена књижевност у јединственој држави - разорени су са том државом. Да ли је вера Ђоровића, Дучића, Кочића, Шантића, Андрића, младобосанаца, Хамзе Хуме, А. Б. Шимића, Селимовића и Скендера Куленовића била заблуда и имамо ли право да ту веру сматрамо заблудом?

Ја заблуду не одвајам од вере, нити верујем у људски живот без вере и заблуда.

Свет о коме је писао Светозар Ђоровић у реалности више не постоји. Преместио се у библиотеке, где нам је свима последње уточиште, ако га заслужимо. Али је остала и постоји борилачка свест и чежња српског народа БиХ за јединство са Србијом и читавим српским народом.

Тај закрвављени и мученички сан херцеговачких и босанских Срба траје читаво два столећа. Историчари су избројали 14 српских buna за ослобођење у 19.

веку, а слобода је за херцеговачке и босанске Србе свагда била - уједињене са Србијом и Црном Гором. И у 20. столећу у БиХ Срби су дизали два велика устанка и претрпели усташки геноцид. Ратовали су 12 година да имају оно најмање, што људи и народи имају у свету, који се диче цивилизацијом - право да живе на својој и сами собом управљају.

Али, они велики у сили, да потчињавају, тргују и продају народе, они су у име новог светског поретка, сматрајући га врхом историје човечанства, себе прогласили пуноправним да прописују како да живе, с ким да живе људи и народи. Они данас страхотном војном силом спречавају потомке Светозара Ђоровића, Јована Дучића, Алексана Шантића, Атанасија Шоле, Пера Слијепчевића, да буду оно што јесу - и имају оно што ником разумном на свету није штетно и грешно - слободу за живот са људима свога језика, своје вере, своје земље истог етничког и историјског бића, а притом да исти циљ не препречују и неправде не чине.

Политичари и војници морају да уважавају односе снага у свету. Привредници и трговци могу да пристану на свако стање, у коме могу да производе и тргују. Људи, који се баве духовним пословима и пишу књиге, одговорни су за језик, слободу духа, веру и идентитет људи и свога народа. Они не могу да пристану на стање у коме их поричу и потчињавају. Они су дужни да сачувају духовно биће свог народа, своју најбољу традицију, коју творе и стваралаштво Светозара Ђоровића и његових другова и следбеника. Ако не изврше ту дужност, не верујем да њихово постојање и делатност имају озбиљнији и трајнији значај.

Напре морамо себи да разјашњавамо себе, да бисмо разумели друге, и схватили зашто смо доживели оволику несрећу на крају века. Од те самоспознаје и од тог сазнања, не знам шта се у овом времену може битије да исказује на српском језику.

Драги Херцеговци! Смањили су нам земљу, разорили државу, поништили нам читав век борбења за слободан живот. Не пристајмо да нам опустоше разум, да нам унизе створене вредности, да нам скрате поглед у свет, да нам сатру наду у спокојнију сутрашницу. Али себи не праштајмо зла и неправде, које смо починили другима. Истовремено, истрајмо у борењу, у трпљењу. Садашње зло, верујем, није дуговеко. Боримо се духом, поштењем, памћењу, а не више пушком и гранатом. Боримо се радом и знањем, трпљењем и стрпљењем, с којима су људи и народи одавно опстали.

Сусрети српских прозних писаца постају традиционални и треба да уђу у програм републичких културних манифестација. Очекује се издавање збирке са свим

текстовима, презентованим на округлим столовима, књижевним вечерима и другим скуповима у току манифестације 19. и 20. септембра ове године.

Добрица Ђосић

ВРЕМЕ ВЛАСТИ

БИГЗ

Едукација медицинара Челинац 97.

Први корак у реализацији планираног модерног система здравствене заштите у Српској начињен је у Челинцу, где се у Школи за породичног лекара 12 медицинских тимова припрема за нови начин рада у здравству. Челинац је одлуком Владе Републике Српске проглашен за експериментално подручје на коме ће се покушати применити сви елементи стратешког плана реформе и реконструкције здравственог система. Пре-

пише
Сломенка
МИЉКОВИЋ

У разговору с предавачима, еминентним стручњацима Светске здравствене организације, као и професорима Универзитета у Банској Луци, 12 лекара и 24 медицинске сестре челиначког Дома здравља проверавају степену сазнања и настоје их практично применити. Школа је почела са радом 14. јула, у августу је направљена пауза због годишњих одмора, да би наставила са радом у септембру. Планирано је да траје шест месеци, али већ сада се поставља питање да ли је то довољно да би лекари савладали нове вештине.

Циљ школе је савладавање нових вештина, да наш породични лекар може и уме да породици жене на терену, да зна све децијне болести и

Када полазници школе заврше обуку, грађани Челинца ће моћи да бирају свог лекара

Лекар по избору породице

Челинац је одлуком Владе РС проглашен за експериментално подручје на коме ће се покушати применити сви елементи стратешког плана реформе и реконструкције здравственог система. Циљ школе је савладавање нових вештина да лекар може и да уме да породици жене на терену, да зна све децијне болести и календар вакцинације, да зна да оцени радну способност... Лекар ће бити свестан да је он тај коме ће се грађани обратити, кога ће тражити и коме ће, што је и основни циљ, веровати.

ма том плану, примарни ниво здравствене заштите у Српској треба да пређе на систем породичног лекара.

Искуства у здравству Холандије, Финске, Белгије, Енглеске и неких других земаља где се ради по овом систему показала су несумњиве предности породичног лекара. У Српској би овакав начин рада требало да закључи до 2000. године. Пилот-програму у Челинцу, под патронатом Светске здравствене организације, показало колико је то реално у нашим условима.

Овде није реч о класичном приступу какав је познат у ранијим реформама и реконструкцијама, где се доноса закон и онда се нашто мења. Овде смо прво припремили све оно што је неопходно како би могло да закључи оно што смо заштити. Иако се пилот-програму и експериментално подручје често тумачи на начин као да се ту нешто експериментира, овде то неће случај.

Еминентни предавачи

Челинац је само прво место у Републици Српској где се имплементира оно што смо заштити стратешким развоја здравствене заштите у Републици Српској, коју је усвојио парламент и стратешким планом који је усвојила Влада - каже Милорад Балабан, директор Републичког завода за заштиту здравља.

календар вакцинације, да зна да оцени радну способност, да отвори боловање раднику јер у породици коју он лечи је и полицијант и официр и здравствени радник...

То је нови приступ, нови концепт, ново знање и нова улога нашег лекара - објаснио је Милорад Кузмановић, помоћник министра здравства и социјалне заштите у Влади РС и директор Дома здравља Челинац.

Када полазници после шест месеци заврше обуку, сваки тим ће се адекватно опремити и тада ће грађани Челинца моћи да бирају свог лекара. Сви тимови ће тиме бити став-

љени у директну обавезу према породицама које их изаберају.

Лекар ће морати сам саврати технику односа са породицама која је најповољнија у том подручју. Лекар ће бити свестан да је он тај коме ће се грађани обратити, кога ће тражити и коме ће на крају, што је и основни циљ, веровати.

Набавка опреме

На овај начин лекар ће постати блиска особа са породицом, особа од поверења, од контакта, а не било који стручњак коме се грађани обраћа.

Самим моделом рада успоставиће се други облик односа лекара и пацијента, однос сарадње - објаснио је прим. др Чедо Алексић, координатор Министарства здравља

за реализацију стратешког плана у РС.

Финансирање пилот-програма у Челинцу преузела је Светска здравствена организација, односно јапанска влада. До краја ове године предвиђено је да се за овај пројекат утроши 220.000 немачких марака. До сада од ове суме није ништа потрошено, а све трошкове едукације кадра сноси Дом здравља у Челинцу.

Полазницима школе обезбеђен је свакодневно топли оброк, те услови и наставна средства за извођење предавања у оквиру Дома здравља. Овој установи је то додатни трошак, који већ износи око 20.000 динара, али неки други проблеми коштају много више.

Одсуство оволиког броја медицинских радника са посла у челиначком здравству се и те како осети. Дом здравља је због тога морао да прими на посао два нова лекара и седам медицинских сестара, док преостали лекари раде прекорено.

Како би помогли колегама, полазницима школе после предавања преузимају дежурство у Дому здравља. Без обзира на све тежкоће, здравствени радници у Челинцу су одлучни у жељи да овде што пре почну са радом тимови породичне медицине.

Ништа нашим лекари од овога немају ако их не буде пратила одређена опрема којом ће да раде. Један тим породичног лекара мора бити опремљен ЕКГ-апаратом, мени лабораторијом и другим потребним апаратима. Према неком проценама, опрема по тиму кошта седам хиљада марака, мада је тај износ реално већи. Направићемо листу, односно стандард по тиму, шта то један тим породичног лекара мора да има од опреме. То ће вероватно дотирати Светска здравствена организација са јапанском владом.

Кад направимо модел за један такав тим и видимо да то функционише, онда ћемо тако урадити у целој Републици тако да овде то мора успети или неће нигде успети - каже Кузмановић.

До 2000. године у Републици Српској треба да се обави рекултација укупног медицинског кадра, односно да се оспособи око 700 тимова породичне медицине јер је један лекар предвиђен за 1.800 становника у оквиру породице.

Нова улога здравствених радника

Ово је почетак реализације реформе здравствене заштите у Српској и то у најосетљивијем делу, а то је да лекар носилац примарне здравствене заштите схвати своју нову улогу и место. Мислим да је то једна од најважнијих ствари у овој области јер, ако лекари схвате своју нову улогу, онда ће и реформа имати шансе да буде реализована.

Суштински се много тога мења. Од лекара практичара који је чекао пацијента и упућивао га даље тражи се лекар који ће бити у могућности објективно да реши највећи део здравствених проблема у средини у којој ради и то је, у ствари, најважнији задатак реформе. То је преоријентација укупног метода рада, прелазак са пасивне

на активну медицину, са медицине која је ублажавала последице на медицину која спречава обољења, која унапређује здравље.

Прави је погодак што су носиоци реформе почели управо с тим јер је важећи задатак створити лекара носиоца који ће знати шта се од њега тражи и који ће знати да у довољној мери потребама него све новостите и све оно што следи иза тога.

Породични лекар значи нешто сасвим ново за наше прилике и ако то не буде најважнији стратешки резултат, нема померања тежишта на унапређење здравља, на превенцију, јер је то немогуће остварити ако нема неког ко ће то преузети и адекватно и квалитетно радити.

Као предавач у разговору с њима приметно сам да су лекари схватили да се од њих тражи нешто ново и да су они способни да то ново почну да примењују - каже проф. др Ђорђе Јаковљевић, дугогодишњи експерт Светске здравствене организације, један од предавача у Школи за породичног лекара у Челинцу.

Представници ICN „Југославије“ имали су много посла на штанду

Посетиоце су занимали савремени медицински уређаји

Лекови и разноврсни препарати изложени су на штанду „Зорке фарм“ из Шапца

Козметика је изазвала пажњу младих

За лепоту

Велики број посетилаца обишао је штандове излагача на Сајму медицине и козметике „Медико Бања Лука '97“, одржаном од 24. до 27. септембра у Музеју Републике Српске (Дом солидарности) у Бањој Луци. Међу њима били су стручњаци, пословни људи, потенцијални купци, знатижељници, али и средњошколци и студенти.

Бројну публику имали су округли столони са различитим темама из области здравства, као и презентације производних програма учесника.

То само потврђује речи министра здравља РС Мирка Шошића да је „Глас српски“ ову манифестацију организовао у право време и да је заинтересованост за достигнућа медицине и нове производе у козметички велика.

Све за лепоту било је на штандовима излагача

а Лука '97"

Обављени су и пословни разговори

Министар здравља Мирко Шошић, градоначелник Бање Луке Саво Тук и директор „Гласа српског“ Ненад Новоковић обишли су штандове излагача

и здравље

На штандовима 40 излагача представљени су производи предузећа из РС, Југославије и више од 200 светских фирми. Учесће гиганата какав је „Денерал електрик - Медицински системи“, ICN „Југославије“, „Хемофарма“, „Маркет хелигеа“, „Илрије“, „Лека“ и „Крка“, „Лукосла“, „Медне“, „Актив интернешнал“ и других само говоре колико је интересовање за тржиште на овим просторима.

На једном месту представљена су научна достигнућа у медицини и козметики. Сви излагачи тврде да ће доћи поново и врло често у разговору с њима чуле су се жеље да ова манифестација, чији је покровитељ Министарство здравља и социјалне заштите РС, постане традиционална.

М. Д.
Снимко Растко ОСТОЈИЋ

Отварању сајма (у среду, 24. септембра) присуствовао је велики број грађана

На сајму је свој штанд имала и мултинационална компанија „Денерал електрик - Медицински системи“

Девојке на штандовима биле су сусретљиве и сваком заинтересованом представљале изложене производе

Номинован за „човека године 97“ у Северној Каролини: Раде Давидовић

Има много људи ту око нас за које први пут чујемо када негде у белом свету добију неко високо признање и какву-такову сатисфакцију за свој рад.

Често су то велике, светски признате награде, недоступне много пута и нацијама са високоразвијеним технологијама, а које у науку и уметност улажу големе своје новца.

Тако је и Раде Давидовић, професор са Института за географију, Природно-математичког факултета у Новом Саду, номинован за престижни титулу „човек године 1997“ од стране чувеног америчког Биографског института из Северне Каролине, чији је међународни истраживачки одбор истакао да је номинација уследила на основу Давидовићевих „свеобухватних успеха и доприноса друштву“.

Па може да се каже да је ово признање највиши степен ик и низу. Претходиле су му три номинације за „Међународни лексикон истакнутих личности“, за „златну плочу за научна достигнућа за 97. годину“ и за едицију „Биографије 500 утицајних људи у свету“. За ову је титулу номинован и Милован Витозовић, пошто је ушао у лексикон Америчког биографског института „Ко је ко у свету“, за шта га је препоручио угледни амерички писац српског порекла Чарлс Симић. Ко је мене предложио, заиста ми није познато – каже Давидовић, који је са своје 53 године заиста много постигао.

Стварност другачија од књига

Давидовић је рођен у Босанском Милановцу, код Санског Моста, где је завршио и основну школу, након које је похађао Учитељску школу у Бихаћу и Приједору, да би 1965. године започео студије географије на Филозофском факултету у Новом Саду.

Студије сам завршио 1969. Тада, а и сада, везан за родни крај, урадио сам дипломски рад с темом „Геоморфолошки приказ санске котлине“ и био оцењен десетком. Тема магистарског рада на Природно-математичком факултету у Београду била је „Крашки рељеф Лушци поља“ а докторске дисертације на ПМФ-у у Новом Саду „Физичко-географски проблеми Петровачког поља“. Још тада су моја знања из књига била подређивана искуствима са терена. Бавио сам се, као асистент и доцент, спелеологијом и истражио више од 40 пећина и јама на Грмечу, што је дивно искуство. Бавећи се истраживањима ове врсте, пре десетак година сам пронашао човеку рибицу *Protens* и низ ендемичне подземне фауне у Лушци пољу, чиме су многи били изненађени јер се мислило да *Protens* живи само у Постојни, тако да је то тада био „бум“. Данас се тога ради сећам.

Наш саговорник сада је редовни

лише
Јасна
СТОЈАНОВИЋ

Успех вреди ако друштву користи

Међународни истраживачки одбор чувеног америчког биографског института из Северне Каролине истакао да је номинација уследила на основу Давидовићевих свеобухватних успеха и доприноса друштву
Због постигнутих научних резултата изабран за експерта за географију при Савезном министарству за науку, а био је и члан матичарске комисије за оснивање Филозофског а касније и Природно-математичког факултета у Бањој Луци

професор регионалне географије света на ПМФ-у у Новом Саду, а из истог предмета држи предавања на Географском факултету у Београду. Поред тога, у Новом Саду држи предавања из предмета Савремени проблеми регионалне географије на постдипломским студијама.

Ради усавршавања свог предмета пропутовао сам Европу, део Африке и Азије, одакле је резултирало више научних радова. У Африци ме је највише интересовала планина Атлас, која се протеже кроз три државе: Тунис, Мароко и Алжир. Обишао сам ову планину кроз све три државе, задржавши се највише у Мароку, јер ту је и највиши врх Атласа, 4187 метара, који није тешко освојити. Аутомобилом се може доћи до три хиљаде метара, а остали део се прелази пешице, без посебне планинарске опреме. Овај део Африке ме је интересовао и због друштвене географије. Становништво сачињавају две основне групе, Арапи и Бербери. Бербери су старије становништво, док су Арапи у то подручје дошли у седмом и осмом веку. Пошто географија има природни, то јест физички и друштвени карактер, у првих 15 година рада био сам базиран искључиво на физичку географију или рељеф, да бих тек после тога почео да се бавим регионалном географијом, која обухвата све аспекте географије, како физичке тако и друштвене карактеристике регија. У том смислу нарочито је интересантна Кина. Сви знамо да је кинеска цивилизација стара преко пет хиљада година, а тек недавно је свету отворила врата, што је за географе чини веома привлачном јер су створени услови за њено истраживање. У нашој литератури много је различитих података о Кини. Редимо, дужина кинеског зида негде је 2400, негде

3200, негде опет 3800 километара. А кад тамо одеш, узмеш њихов атлас, јер они сигурно боље знају, прочиташ да је дуг преко пет хиљада километара. Другачија је представа и о земљи и о народу кад их видиш него кад о томе читаш у литератури – прича Давидовић.

Многобројни научни радови

Потенцијал правог научног радника Давидовић је показао још у току студија, самим тим што је све испите положио за седам семестара са средњом оценом 9,20, а дипломски рад одборно чинио десетком. Само три месеца после дипломирања уписао је постдипломске студије, завршивши их пре времена, за само три семестра. Тако су му се отворила врата новосадског Природно-математичког факултета, на коме је прешао устаљени пут од асистента до редовног професора. Све то за само десет година. Своја истраживања је поткрепио и великим бројем научних и стручних радова.

Из више од 120 научних и стручних радова волео бих да издвојим пет-шест значајнијих монографија које сам урадио самостално или у коауторству. То су „Ињуја-географска монографија“, „Ириг-географска монографија“, „Петровачко поље-геоморфолошко-хидролошка проучавања“ и друге. Изабран сам, због постигнутих научних резултата, за експерта за географију при Савезном министарству за науку, а што ми је посебно задовољство, био сам члан матичарске комисије за оснивање Филозофског, а касније ПМФ-а у Бањој Луци. Сентиментално сам везан за овај крај и посећујем га два-три пута го-

дишње. Сарађујем са бањолучким Филозофским факултетом, али та је сарадња више индивидуалног него званичног карактера. Упознат сам и са радом одавњашњег Спелеолошког друштва „Понир“, које је недавно открило две пећине на експедицији „Сана 97“. Недавно сам им дао и списак пећина које сам истражио на Грмечу, како бих им колико-толико олакшао њихов истраживачки рад, а волео бих да са њима сарађујем и у будуће и да и сам учествујем у некој од њихових следећих експедиција-каже Давидовић.

Ко је ко у свету интелектуалаца“ едиција је за коју је Биографски институт из Оксфорда номиновао Давидовића прошлог месеца. Овај врхунски професор је, по свему судећи, интересантан свету науку, држи предавања у Регенсбургу, Братислави, Познану, Сегедину, Темишвару и Клужу, где и редовно сарађује са тамошњим универзитетима, а срећан је онда када са његових предавања студенти црпе знање. Поред научног рада бавио се и управљањем на Универзитету.

Знање за генерације које долазе

Као ванредни професор био сам и продекан на ПМФ-у у Новом Саду и то један мандат, а после, као редован професор, пет година сам радио као декан. Тада је факултет примало оне студенте који су били најбољи на пријемним испитима. Није се гледало одакле је ко јер је веома битно „створити“ професора који ће, редимо, после мене доћи и који ће надоградити све оно што је од мене научно. Можда сам и сам то-

лико постигао, што сам постигао, јер сам се увек трудио да оправдам оцене које сам добијао од својих професора, желећи уз то да дам и нешто више. Зато волим да путујем, да истражујем, да се на лицу места уверим у податке које сам прочитао у нашој литератури, да своје знање понудим онима који би га могли искористити. Радило би се много више да има довољно новчаних средстава. Зато истражујемо обично када то неможе наручи. То нису баш јефтине пројекти, па то је разлог због којег ми то не можемо сами. Иако, што ме јакно боли, резултати нашег рада нису у већини случајева ваљано искористијени. Не знам је ли узрок томе менталитет наших људи или, не дај боже, политика. Није ми јасно зашто, ако смо надлежне упозорили на, рецимо, загађеност воде за пиће у неким подручјима нашег истраживачког деловања, нико није нашао за сходно да нешто учини у вези с тим. Уместо тога, радове нам одлажу на полице, стављају им редне бројеве и остављају да куцају праšину. Једино то ме боли и смета. Номинација за „човека године 1997“, коју доживљавам као круну свог свеукупног рада, не значи ништа кад човек помисли да онде где живи, ради и ствара, није од велике користи, не зато што није радио, већ што његов рад није нико искористио, што нема где у свету. Ове редовне номинације многи ми значе, али то што сам био ментор за више од 60 дипломских радова студената, са проблематичком претватој везаном за Републику Српску и Крајину, за многобројне магистарске тезе и докторске дисертације и што у свом позиву могу да се бавим истраживачким радом значи много више. Ту, уз супругу и двоје деце, налазим своје право место.

Снегови, рузмарин и шаш

Ноћ цурице у пожару Чистог цвећа

Угаси светло ако желиш видети праве ствари.
Упали цигарету и нећеш бити сама.
Лоши момци из Алабама свирају одличан блуз.
Одврни.
Штета је заспати, цурице.
Погледај како трепере звезде и замисли да си једна од њих.
Хероји су обични људи и не изгледају страшно.

Пише
**БОРО
КАПЕТАНОВИЋ**

Крајње је време да нешто учиниш са својим осмехом, цурице.
Људи жељни туђег осмеха ноћас тугују по кафанама.
Празан град не обећава ништа само потрошеним курвама.
Разгледај мало боље сличице из офуцаног албума.
На фотографији где си рашчупана и грозна небо је, ипак, плаво.
Не пали светло.
Из мрака су светилке на суседним брдима много нест-варније.
Све те глупе књиге о сексу неће ти ништа рећи о љубави.
Са ТВ-екрана шаљу ти вештачку срећу.
Спадолед за будале.
Не лжи то, рибице.
Твој сом је узводно, на дну, и чека те.
Твоја истина не занима баш сваког кркана којег сретнеш.
Пази коме причаш приче о својој души.
Јоргован под твојим прозорима слушаће те верно.

Сузе на таом јастуку позлатиће песма ноћних птица.
Упитај месец које је боје љубав.
Где је моја, месече? - питај месец, рибице.
Не живи у кризи која се шири.
Сарати у боље тренутке.
Попиј нешто са сиромашним студентом у позоришној гардероби.
Тај момак зна где станују лепо дожиљаји.
Пут до пропланка где живе љубавне олује.
Стазу до ливаде где букти пожар чистог цвећа.
Плажу где ћеш бити срећна као ветар у крилима прегеплица, девојчице.
Закачи се за неку идеју.
Идеје су невидљива деца.
Рађај их, док си беспослена, цурице.
Размонтирај тај рингишипил на бесмисленом ваљару у својој глави.
Одлепи ту траку туге којом си се оденула.
Проветри хаљине из старог ормара.
О, не!, ни случајно не бриши флеке из тамо нека...
Обули кошуљу од свитања и стани пред огледало.
Отвори прозор да снови несрећних дечака не лутају.
Буди дан, девојчице.
Сабери се.
На раскрсницама постоје пристојни правци.
Важно је не кренути погрешним.
Скитнице су на правом путу само кад не знају куда.
Уличари своју срећу не војају у аутомобилима.
Пешачи, цурице, ако желиш видети звезде.

Илустровао Миладин МИХАЛЛОВИЋ

На свакој страни света никло је нешто што вреди уобрати.
Убери.
Ко оклева, лађа га не чека.
Кад отплови, маши марамом и вези гоблене.
Зар желиш?
Зар желиш да машеш марамом и везеш гоблене, цео живот, цурице?

Продавац новина у Београду

Мапа идентитета

...Schiller Gasse, Lenau Gasse, Guttentbrunn Gasse. Онда поче да окреће тајанствену малу Karlsdorfa. На врху је водоравна црно-бела линија показивала да је реч о прузи, с леве стране на крају писало је pash Panschowa 47 км, а с дес-

Пише
**ЗОРАН
КУЗМАНОВИЋ**

не су у углу, пруга се подизала ка углу и знад које је стајало pash Werschetz 26 км.
Занимљиво, шта би ово могло бити - помисли и настави да окреће карту. Испод пруге на врху у водоравним линијама по тачно правилним размацима учртане су улице - један, два, три, четири, пет, шест улица, мрмљао је у себи. По вертикали биле четири улице, тако да је карта изгледала као неки једноставни лавиринт са три учртана излаза. То су били путни правци. На левој страни на једном је писало Belgard 61 км, и одмах до Alisbrunn 6 км и Panschowa 47 км. Други излаз из Karlsdorfa је био с леве стране: Nikolintz 4 км, Werschetz 26 км и Tetschburg 106 км. А трећи је био у доњем левом углу и на њему је писало Wekerle.
Продавац на тренутак одмаче малу, као да је имао проблема с видом, па је поново помери на претходну даљину. Између улица гледао је у правоугаоне облике који су били подељени на мање правоугаонике, са ситним именима у сваком од њих. Подсећали су га на школске разреде са уписаним именима ученика. Почео

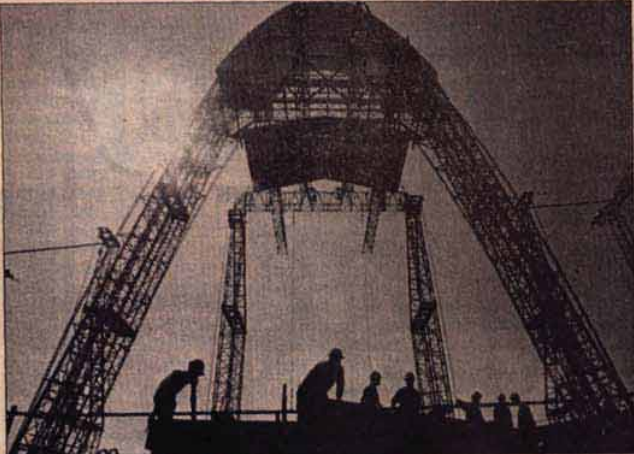
је да чита један од њих: Rosenberger, Wiegert, Hagel, Schmidt, Detz, Krischer, Kalitowitsch, Burg, Bakitsch, Spalth, Birta, Hartman... „О, ово је сувише ситно. Тешко се чита“, рече полугласно. Онда окрете и карту за 180 степени и настави да се мучи. Супротна страна правоугаоника имала је уписана ова имена: Spring, Beck, Stanisch, Kurjak, Seger, Vorwirth, Maschek, Kern, Hubert, Barbul, Steigar, Urban, Kramer, Smidht, Spring, Rehm, Kriser. Сваки правоугаоник имао је на крајним супротним странама такође уписана имена. По овом судећи то су били власници учртаних имања. Није више имао стрпљења да заврши читање, па упита: „Има ли ко неко повећало или двогледа?“

На ове његове речи Стојан подиже главу.
- А шта те мучи?
- Не могу ово да прочитам, сувише је ситно написано.
И још је на немачком језику. Волим немачки дух, а не знам њихов језик. Можете ли ми помоћи?
Стојан му рече да се спусти са кревета до Мусе а кад Продавац то учини, он

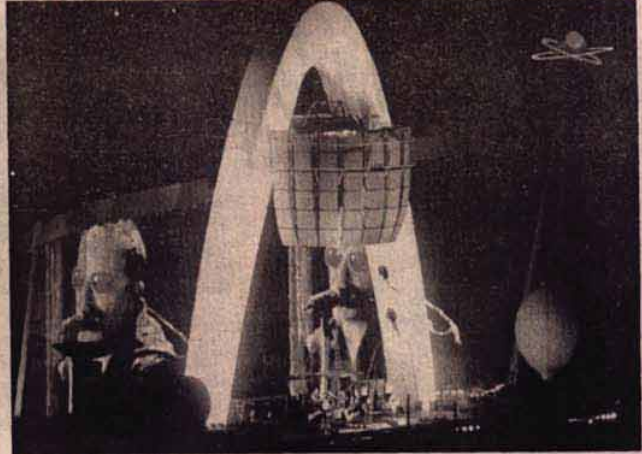
седе до њега и узме му карту из руке. Гледао је дуго без речи: „Ово је мапа Банатског Карловца од пре рата. Тада је то село било насељено Немцима. Зато је све именовано немачким писмом. Не знам шта хоћеш да прочиташ?“
Продавац објасни да је карту добио с писмом. Тослао им комунални инспектор чијом заслугом сам добио пет дана затвора. Укратко им је препоручио задржину, после чега се Стојан поново загледа у малу. Наста дужа пауза без речи. Продавац је гледао у Стојана. Мислио је на ону реч код које је стао пишући своје записе из затвора. Идентитет? Како објаснити Стојана, код кога је све инверзија у понашању? Мисли му одлуташе у лицу Књаза Михајла. Знао је много људе са улице, свакодневне штаче који су у гомили тражили свој идентитет. Не, није се само радило о људима сивашких сума, него по свему судећи о нормалним, ни по чему другачијим од оних за које важи атрибут пристојних грађана. Њихова шетња овом улицом је заправо тражење сопственог ја, а зашто га управо проналазе у мноштву - то му још увек није било јасно и поред вишегодишњег посматрања. Могао је о тој теми само да наслу-

ћује. Људи се у гомили препознају једни у другима. Као у огледалу. Понекад му се чинило да река људи у Кнезу представља једноједног човека. Човека глумца. Он ту своју улогу припреми пре уласка у најлепшу шетачку зону Београда: „И кад дође до мојих новина, једанпут показује лице ратника који би стање решио по кратком поступку. И гледа ме у лице као да тражи потврду свог ратоборног става. Други пут он ће играти улогу навијача који ни о чему није обавештен, као да је живео на пустом острву. Тражи одговоре од мене мислећи да ће тако спознати део себе. А колико је тек оних који неважно глуме равнодушност човека? Долазе да покажу колико их мало дотиче то што су целати недалеко од нас обављали свој посао. Има, наравно, и много оних који нападно показују паћеничко лице, настојећи да буду што убедљивији у свом кукању.“ Продавац је помислио како и он у свему томе има противречан положај. Понекад би осећао умор од свега тога, уз истовремено задовољство што у свима њима може да пронађе и део себе.
- Шта си ти читао на овој карти? - пробуди га из полусна Стојан. „Јеси ли ти видео ове изгледале плаве линије написане наливном? Ниск, наравно.“

Након доласка U2 у Сарајево

Постављање сцене два дана пре концерта

Сцена за време концерта

Концерт као персонификација?

Концерт групе U2 у Сарајеву, који је одржан 23. септембра на стадиону Кошево, био је у категорији високоризичних из најмање неколико разлога. Најпре, било је питање како ће се у земљи која, као бивша Босна и Херцеговина, иза себе има искуство рата, уопште организовати спектакл као што је велики стадионски концерт (који су били реткост и у бившој Југославији, тако да традиције нема), а ту су и политичке конотације доласка U2 у Сарајево.

Што се првог тиче, није било никаквих проблема: концерт је био у знаку префикса мега, како то и треба, и све је прошло, с обзиром на околности, зачуђујуће добро. Концерт је био добар, а инцидента

та није било. То је све што се од нечега сличног и може очекивати.

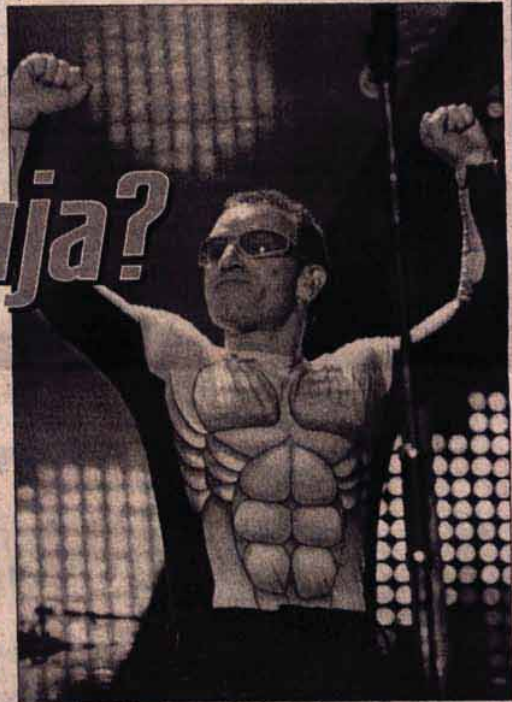
Са политиком је ствар такође јасна: коришћења концерта као повода за различита дневнополитичка тумачења (зашто сад и зашто у Сарајеву, пријатељство Бона Вокса и муслиманских званичника, песма „Miss Sarajevo“, концерт као персонификација подршке запада муслиманима, персонификација концерта као мултиетничког и мултикултурног хепенинга, предгрупе за U2, зашто концерт није одржан и/или у Бањој Луци, да ли је из Републике Српске требало ићи на концерт, зашто је ОЕБС организовао одлазак на концерт из Бање Луке... свакако ће бити. И сва ће она, чврсто верујемо, промашити мету

као и својевремени коментар Смиљка Шогоља за концерт Лајбиха у ондашњем „Дневнику“. Ко зна, биће му смешно, ко не зна, па нек' му и буде. Рокенрол је довољан сам себи, U2 су врхунска рок-група, а политика се њима бави само онда кад јој је то потребно у властите сврхе. И никада га не може протумачити без остатка.

Фотографије које преносимо захваљујући агенцији Ројтерс показују део атмосфере пре, после и за време концерта: склапање сцене, сцену за време концерта, попуњеност стадиона, доласак U2 у Сарајево, Бон у акцији...

Остало је, бар у овом случају, мање важно.

Р. РАДОВАНОВИЋ

Бонo Вокс у акцији

Аутограми, аутограми...

Стадион је био пун

Филм недеље

Рамбо-woman

„Поручник Џејн“ Г. И. Јане, СФД, 1997, гл. Деми Мур, Виго Мортенсен, Скот Вилсон, Ен Бенкрофт, р. Ридли Скот

пише Горан БАРАЋ

Жена-таксиста, жена-детектив, жена-пилот бомбардера (сећате ли се оне симпатичне Американке која је пре неколико месеци онако неславно завршила каријеру?)... Друга половина деведесетих одликује се логаном нестајањем линије која раздваја „слабији“ и „јачи“ пол. У времену данашњем жена све више парира „колеги“ мушкарцу на свим пољима живота, истичући у први план своје квалитете: проницљивост, урођену интуицију, педантност, продорност (!!!). Е, па кад је већ тако, да би ишли у корак са временом, Амери се досетили и у филм преточише идеју о жени-припадници елитне јединице америчке војске под називом „Морнарничке фоке“.

Поручник Г. И. Џејн (Деми Мур), уз пуну подршку сенаторке (коју глуми ветеранка Ен Бенкрофт), послана је у камп у којем се обучавају будући чланови „морнарничких фока“. И сама фанатик што се војске и војних вештина тиче, Џејн жели да прође комплетну обуку без икаквих олакшица и уступака, како би на тај начин доказала равноправност између полова и у овом роду америчке војске. Ношена невероватном

вољом и упорношћу, Џејн ће проћи страховити психофизички дрил током обуке, прескочиће све препреке које јој стоје на путу (сумњичавост, одбацивање од колега-мушкараца...), биће брутално претучена на једном од задатака, али ће у једној стварној акцији у Либији доказати да јој је место у тој јединици, што јој је и био крајњи циљ. Победила је!

Чисти феминизам, рећи ћете. Можда, али „Поручник Џејн“ је (изнад свега) ода женској упорности, па тек онда акциони филм са повременим изливима феминизма. Но, добро, доста су у претходним филмовима мушкарци шиканирали и тукли жене до бесвести, сада је ред да им оне то и врате (шалимо се, наравно)...

У сваком случају, мајстор филмске режије Ридли Скот написао је изузетно занимљив филм, са посебним апострофањем на сву бруталност обуке кроз коју пролазе будући чланови „фока“. Дobar део филма садржи кадрове снимљене „из руке“, како би се и визуелно дочарала сва драматичност у критичним тренуцима овог остварења. Мора се признати да све то заиста ефектно делује. Када се осоме додају улоге Деми Мур, која се добрано потрудила да што животије прикаже лик жене-поручника (и у томе и успела), и фасцинантна улога Виго Мортенсена као Џона Џејмса Гејла, командира „морнарничких

„Сирова“ женственост: Деми Мур

фока“, садисте, „сировине“ који ужива у иживљавању над људима, онда је овај магични трилинг сасвим довољна препорука да погледате „Поручник(у) Џејн“.

Још више ће вас одушевити styling Мурове: фризура, "a la Jul Briner", склебови на једној руди и остале Рамбо-вештине...

Ни жене више нису к'о што су некад биле!

Југословенска денс сцена: Ксенија Пејчин

Моје време тек долази

пише Оливера ТАШИЋ

Одавно је била глас најлепше денсерке „Центросцене“, па Ксенија Пејчин, иако је напустила групу „Дак“, и даље плива у музичким водама. Разлаз са Дачом био је главна тема многих естрадних часописа, јер се подигла велика прашина, али перспективна и млада певачица има у плану солистичку каријеру на којој упорно ради.

Фамозан раскид Даче и Ксеније уследио је после друге заједничке касете. На првој хит је била песма „Дачо, волим те“, али упркос разлазу она није променила мишљење.

Многе ситуације су се нагомилале, па је дошло до тачке кључања - каже Ксенија. - Није било никакве љубавне авантуре, што највише занима читавце, већ је реч о професионалном разлазу. Веровало се да су моји хонорари велики, а ја сам радила готово бадава. Али, моја публика најбоље зна колико се трошим, знојим и дајем себе док певам и играм.

Верни обожаваоци Ксеније Пејчин запазили су да је ова талентована и лепа

Нису више заједно: Ксенија и Дачо

девојка вечито у другом плану. У музичким спотовима је приказивана у магли и мраку, као да неко намерно жели да прикрије њене вредности и кључне атрибуте. А Ксенијин „кец у рукаву“ је добар изглед и гласовни квалитети. Они који је најбоље познају тврде да је упорна и амбициозна, па све изгуба до краја. Ксенија добро влада сценом, што није чудо јер се бавила манекенским позивом у Милану. Иако се опробала на листи, није се отиснула у свет моде јер је преовладала њена највећа љубав - љубав према музици. По Ксенијиним речима, највише је бодре пријатељи да истраје у музици, а критичари јој предавају успешну соло-каријеру.

Нисам ни сањала да ће ме људи толико подржавати - искрена је Ксенија. - Волим да певам и у нотама сам пронашла себе. Ја сам на сцени своја на своје. Колико желим

да сам уз микрофон, исто толико ми је драг и плес, тек тада је утисак комплетан. Јављају ми се музичари које чак и не познајем и иуде ми своју помоћ. Дакле, коначно остајем у сфери забавне денс музике.

Ксенија је талентована и то нико не може да јој оспори.

Такве квалификације ме никада нису погађале. Професионално радим свој посао и имам намеру да ту истрајем. Не кријем да на првој плочи нисам умирала од певања, али на другом материјалу сам отпевала три песме и то сам ја. Отворила сам плесну школу на Бановом брду, па уз песму моја публика ће моћи да ужива и у сценском покрету. Моје време тек долази, па ће поклонци мог стила моћи да уживају у Ксенији без Даче. Хоћу да изградим успешну соло-каријеру и зато упорно радим на себи и другима.

Занимљиви телекс

Срећа у несрећи

РУАН - Треба да будете баксуз па да док идете улицом на вас падне камена громада од 100 килограма са висине од 70 метара, али и срећник па да прођете само са огреботинама и лакшим повредама.

Управо то се догодило једној жени у француском граду Руану.

Према полицијском извештају, који преноси ДТА, на њу је пао огроман камени блок док је ишла поред катедрале у центру града. Извукла се са лакшим повредама, такође је огреботинама, док је један паркирани аутомобил био доста оштећен.

Камени блок се одвалио са једног торња са јужне стране чувене руанске катедрале, изграђене између 12. и 16. века. Не зна се шта је томе био узрок јер је катедрала недавно била реставрирана.

Последице инцидента су могле да буду много озбиљније јер само неколико часова раније на месту где је пао камени блок налазило се више стотина туриста који су се дивили јединственој архитектури цркве.

Тајанствени рачун

ЛОНДОН - Шест недеља пре него што је умро од ране коју је задобио на самом крају чувене Трафалгарске битке, енглески адмирал Хорацио Нелсон потрошио је пола од своје годишње зараде, данашњих 8.500 фунти (13.600 долара), за куповину 1.425 литара порта.

Рачун за вино и писмо које потврђује наруџбину је међу старим папирима пронашао један антиквар из Норфолка, који је желео да остане анониман. Они ће бити понуђени за продају на аукцији у граду Алшаму, 176 километара североисточно од Лондона, јавила је агенција АП.

Из рачуна се види да је вино испоручено 7. септембра 1805. године на имање Нелсонових, Мертон плејс у Сарју, западно од Лондона.

Огромна количина вина коју је овај енглески поморски херој наручио изазива недоумице јер је славни адмирал био познат као трезвенак.

Неки сматрају да је вино наручено за величанствену прославу победе британске армаде у бици код Трафалгара, где је до ногу потучена француска флота. Прослава никада није организована јер је Нелсон умро 21. октобра.

Други верују да иза ове наруџбе стоји Нелсонова љубавница, леди Ема Хамилтон.

„Био је општепознато да воли да организује пријеме. Лорд Нелсон се жалио на њену екстравагантност, али ју је обожавао и испуњавао јој сваку жељу“, рекао је Лес Винтер, оснивач Друштва Нелсон.

Он мисли да је могуће да је леди Хамилтон наручила вино у Нелсоново име, а да он о томе ништа није знао док му није стигао рачун.

Свет у фото-објективу

Вампир у збирци филателиста

Протекле седмице „Ројтерсови“ ловци на сензације нису имали крупан „залогај“. Голф, тенис, демонстрације силе, мања и она мало већа ратна жаришта и даље пажљиво архивирају, не пропуштајући да оку њихових камера промакне било шта из света музике, моде, филма, а о политичарима да се и не говори...

Да су Венецуеланке најлепше жене на свету, потврђено је на неколико последњих избора за мис света. Чак Мејџор Саез, мис света из 1981. године, плеше

на улици венецуеланског острва Маргарита за време дводневне посете.

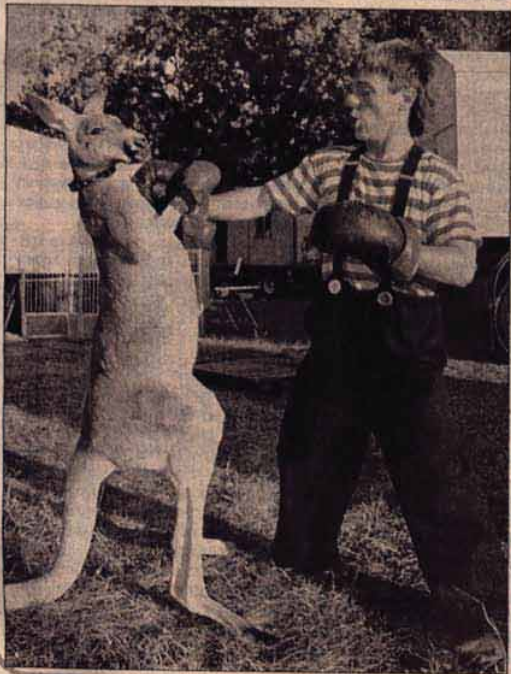
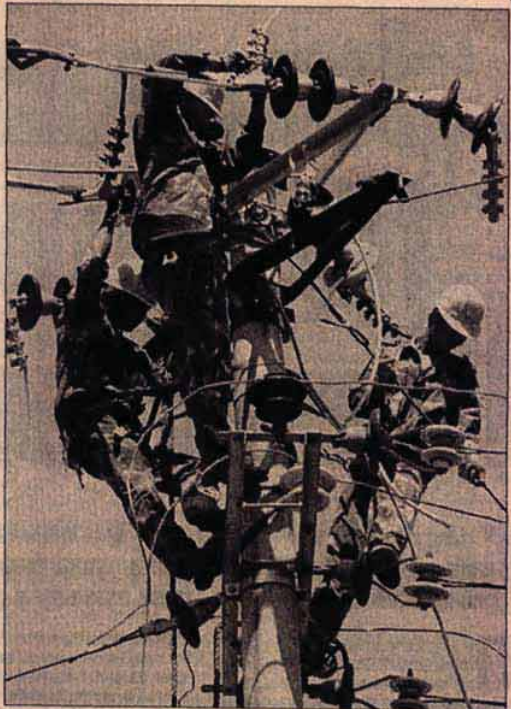
После Душка Дугоушка и Патка Даче, и гроф Дракула је добио своје место на поштанским маркама. Све је на продају, ваљда ће и Дракула наћи место у збиркама филателиста.

Тежак квар, али уз оволико мајстора мора бити отклоњен. Електричари у Кини ретко кад не успеју да отклонне квар, а и овај у улици Бејџинг, у главном граду, сигурно ће бити решен на задовољство потрошача. Редукције у Кини би повећале ионако велик број становника, зато се посао морао на време обавити.

Почетак турнеје „Ролинг стоунса“. Мик и друштво на свирци на чикашком Војничком пољу. Кад они свирају, „satisfaction“ је загарантован.

Московски циркус у Варшави. Кенгур Тоник припрема се за наступ у својој боксерској тачки.

М. Ми.

Ауто-промоција: „мицубиши каризма“

„Јапанац“ по мери Европљана

У „Мицубишију“ верују да на свету има приличан број купца који од аутомобила, пре свега, траже безбедност и економичност, док помоћне ствари стављају у други план

Понекад се запитамо да ли заиста познајемо јапанске произвођаче аутомобила, њихов производни програм, филозофију наступа на тржишту, однос према конкуренцији. Тек летимичан поглед на неки сватски каталог аутомобила открива нам сјасет модела који се не разликују само по имену, већ носе са собом суштинске специфичности које их упућују ка различитим тржиштима и укусима купаца. То је, сасвим сигурно, последица глобалног маркетинга, који нико други не примењује тако доследно као Јапанац. И „Мицубиши“, фабрика за коју се често каже да није типично јапанска, чврсто се држи све пословне политике, а плод таквог рада је „мицубиши каризма“.

Овај аутомобил је настао у жељи да се Европљанима понуди аутомобил по њиховој мери. Наравно, то не значи да до настанка „каризме“ фабрика није имала моделе који су се добро продавали на старом континенту. Напротив, „холт“, „ленсер“ и „галант“ деценијама су имали своје поклонице, а о квалитету и трајности тих аутомобила можда најбоље говори веровање по коме су „мицубишији“ трајнији и поузданији од других „јапанаца“. Све у свему, „каризма“ је потпуно европски ауто. Направљен је по укусу Европљана, продаје се искључиво у Европи, па чак је и производња смештена у Холандију. Притом, интересантно је рећи да се у истим погонима монтирају и неки модели „Волвоа“, а обе фабрике не крију да су помагале једна другој у припреми продукције и осмишљавања модела који се производе у истим погонима.

Породични аутомобил

Настала у таквом окружењу, „каризма“ је типичан породични аутомобил, који би требало да купују људи средњег стањења и старости између 30 и 40 година.

Спортске амбиције, тражење идеалне путање кроз кривину и остале возачке забаве, овај профил купаца давно је оставио за собом. Тако позиционирана, „каризма“ у Европи се за купце бори са „фијат марком“, „форд мондео“, „опел вектром“, „рено лагуном“, „тојота карином“, „ВВ вентом“. Нема сумње, жестока конкуренција.

Ни код нас ситуација није ништа боља: мање више сви побродани конкуренти су присутни. Неки од њих су са дугом традицијом међу домаћим возачима, што, сасвим сигурно,

отежава посао „каризми“, а као посебна отежавајућа околност за целокупну класу је хронична nestaшица пара и, већ толико пута помињане, високе дажбине.

Оно што је „Мицубиши“ обећао, то је и испунио - „каризма“ је од главе до пете савремена породична лимузина. Како ред и обичај налажу, производи се у двије верзије, као хечбек са петоро врата (такав аутомобил је био на тесту) и као класична тропросторна лимузина са четворо врата. Облик каросерије прати моду, а то значи да је без оштрих прелазних, наглашених облика, положеног ветробранског стакла, ниског предњег и високог задњег дела. Једном речју, допадљиво, наравно под условом да вам се важећи дизајнерски тренд свиђа. Чини се да „Мицубиши“ није хтео посебно да рескира са обликовањем аутомобила, овакав какав је сигурно ће наћи пут до купаца, а цена која је за то плаћена огледа се у релативној непризнатљивости. Додуше, иста констатација може да се упути и добром делу конкуренције, па се питамо: да ли је то заиста недостатак или су испитивања тржишта показала да профил купца којем је „каризма“ намењена не поставља оригиналност облика на прво место.

С друге стране, функционалност каросерије истиче се у пуној мери. Кроз врата на бокovima лако се доспева у кабину без обзира на то да ли улазите на предња или задња седишта. Приступ пртљажнику је добар, тако да ни кабасти терет није тешко ставити у ауто. Кабина је прилагођена општем карактеру аутомобила. Седишта су удобна, довољно велика површина да не замажу ни на дугим путовањима. Прстирке и текстиле облоге седишта и на оплати врата дискретног су дизајна и пастелних боја.

Једино што одудара од склада је пластика - просто је невероватно како јапанске фабрике никако да нађу праву меру између квалитета и лепоте када је овај материјал у питању. Ипак, чини нам се да се ради о малом недостатку, јер је стандардна опрема толико богата да јој је тешко наћи замерку. Ту су: сигурносни појасови и наслони за главу напред и назад, ваздушни јастуци за возача и сувозача, укључујући и бочне смештене у наслоне предњих седишта, серво-управљач, клима-уређај, централна брава, електриком управљани прозори и спољни ретровизори. Све у свему, „Мицубиши“ се потрудио да „каризму“ учини довољно конкурентном по европском стандардима.

Аутомобил је опремљен турбодизел мотором запремине 1.9 литара. Интересантно је да се фабрика, мада је досад показала да и те како добро зна да направи мотор, одлучила

У дизајну доминирају облици

Техничке карактеристике

Мотор:
Запремина:
Снага:
Обртни моменат:
Мењач:
Управљач:
Димензије:
Међуосовинско растојање:
Резервоар:
Маса:
Максимално оптерећење:
Пртљажник:
Пнеуматици:
Максимална брзина:
Убрзање од 0 до 100 km/h:
Потрошња: при 90 km/h
при 120 km/h
градска возња

Редни, четворцилиндрични дизел
1870 кубика
66 kw (90 KS) при 4250 0/мин.
176 Nm при 2250 0/мин.
петостепени, мануелни
назубљена петва, серво
2550 мм
60 литара
1165 кг
530 кг
430 литара
176/65 R 14 82 T
180 km/h
13,2 секунде
4,2/100 км
5,8 1/100 км
7,0 1/100 км

да овај агрегат купи од „Реноа“. У сваком случају то није лош потез, напротив - овај „дизелаш“ сасвим одговара аутомобилу. Максимална снага је солидних 66 kW (90 KS) при 4250 0/мин., а највећи обртни моменат је 176 Nm при 2250 0/мин.

Захваљујући уграђеној електронској контроли, како фабрика напомиње, потрошња горива је ниска, а најновији нормативи о издувним гасовима и буци у потпуности су испуњени.

То се и потврдило на тесту: аутомобил заиста мало троши, просечна потрошња је 6,9 литара на 100 километара, а вибрације и типичан звук дизела готово да се не примећују. Неупућени путници, вођени динамиком возње и гласом којим се јавља мотор, тешко да би поверовали како се ради о аутомобилу који не троши бензин већ нафту. У возњи, мотор се показује као добар сарадник. Лако и брзо реагује на команде са палучнице гаса. Додуше, до 2000 обртаја је нешто мирнији, што је последица рада турбо-пуњача, али после тога, све до забрањеног поља на обртомеру (4750 0/мин), без застајкивања преноси снагу ка точковима. Рецимо да је мењач прецизан, лак и са добро прорачунатим степенима преноса.

Удобна возња

„Каризма“ је аутомобил коме у возњи, пре свега, можемо приписати удобност. Или, боље речено, однос стабилности и удобне возње је добро одмерен, а то смо, морамо рећи, и очекивали од „Мицубишија“. Аутомобили ове фабрике одувек су се одликовали таквим карактеристикама, па нема превелике разлога да тако не буде и овај пут. Систем ослањања на предњим точковима је добро познати „мек-

ферсон“, док је назад независно „мултилинк“ оптерећење. Све у свему, „каризма“ је на аутопу, чак када се вози и готово максималном брзином (180 km/h), мирна и не захтева велике корекције путање.

Неравнине на путу готово не утичу на стабилност и удобност, а једино што смо приметили је да је код брзог проласка кроз кривину предњи део умерено вуче ка спољној ивици пута. То је за очекивати, јер је мотор у носу прилично тежак, а оптерећење није спортски тврдо. И серво-уређај на управљачу заслужује похвалу: при малим брзинама знатно олакшава управљање, док на великим и даље омогућава добру контролу правца. Кочнице (напред диск, назад добош) опремљене ABS-ом и ми нисмо успели да их толико изморимо да изгубе дах. Укратко, возач брзо налази заједнички језик са „каризмом“.

Морамо да признамо како нам је на крају теста било тешко да се растанемо са „каризмом“. И мада сам аутомобил није харизматичан, како му име сугерише, ради се о високосервискском производу за широке масе, њена кроткост, удобност у возњи и економичност чине живот са овим аутомобилом лепшим. Једноставно, о „каризми“ не размишљамо пуно. Када вам је потребно да се удобно и релативно брзо превезете, она је ту, а то, у крајњем случају, и очекујете од аутомобила.

Свиђа нам се и високи ниво стандардно уграђене опреме, која спада у домен безбедности, јер спознаја да су у фабрици урадили много како би вас заштитили улива посебну дозу осећаја да вам се на путу неће десити ништа лоше. Уосталом, „Мицубиши“ и не крије да му је жеља била да направи аутомобил који неће да вам приређује непријатна изненађења, већ да вас без проблема служи из дана у дан и тако годинама.

Припремио Дарко ПАШАГИЋ

Хороскоп

(27. 9 - 3. 10. 97.)

ОВАН: Не повлачите никакве крупније пословне потезе јер нећете имати снаге да их изведете до краја...

РАК: Радним задацима прићи ћете много одлучније. Ипак, не пренаглађујте у томе јер би могло доћи и до повреда на радном месту...

БАГА: Овај викенд бисте најрадије провели у друштву пријатеља. Не калкулишите много када су финансије у питању...

ЈАРАЦ: И ваш планетарни владар (Сатурн) и планета у вашем сазвезђу (Нептун ретроградни су), тако да ви још не можете доћи до пуног изражаја...

БИК: Од почетка наредне седмице односи са другима биће много бољи. Бићете у прилици да чујете различита мишљења и да нека од њих и прихватите...

ЛАВ: На друге бисте да оставите што повољнији утисак. До новца бисте могли доћи захваљујући свом интелекту, али и тактичности...

ШКОРПИЈА: Од прекосутра ћете бити вреднији када је у питању могућност да зарадите. Тежићете пословима који доносе брзу зараду...

ВОДОЛИЈА: Покушавате у свему што се дешава око вас да нађете узрочно - последичну везу. Проницљиви сте и захваљујући тој својој особини могли бисте сазнати и оно што зна мали број особа...

БЛИЗАНЦИ: Свађе са партнером су на помолу. Не будите ту нагли и не доносите одлуке у афекту. Радни задаци вам не падају тешко и обављате их са великом лакоћом...

ДЕВИЦА: Са електричним апаратима у стану будите што пажљивији. Постоји могућност да зарадите нешто више новца и то на занста необичан начин...

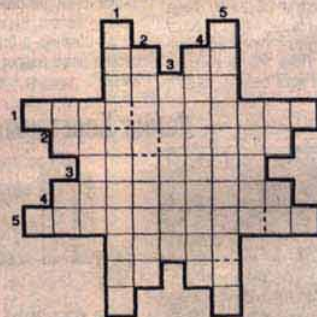
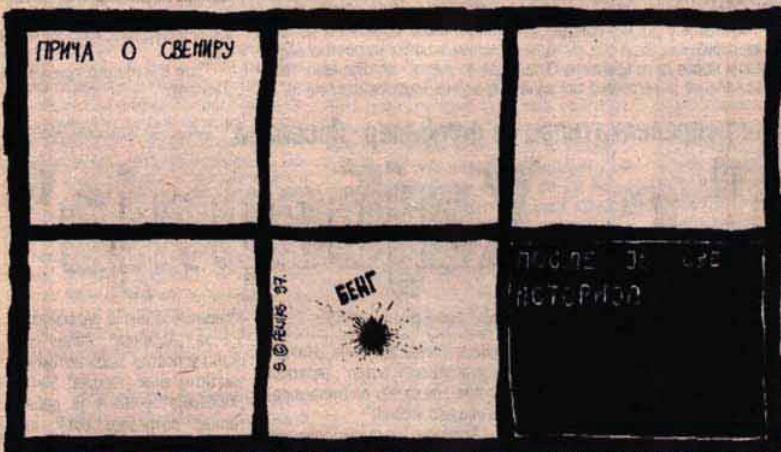
СТРЕЛАЦ: У наредни уторак Марс се уштетаву у ваше сазвезђе и својом енергијом вам улива више самопоуздања и жеље за акцијом...

РИБЕ: Данас се здравствено нећете осећати баш најбоље. На далеке путеве не крећите без преке потребе јер би се на њима могао десити непредвиђени низ околности...

Астро-радионица ЛУНА

ИЗВЕТАН ПОГЛЕД

Водоравно и усправно:

- 1) Бајагин хит из филма „Ни на небу, ни на земљи“, 4) Провансалски путујући песник љубавних песама (11-13. век) мношк., 2) Популарна фолк певачица, 5) Отрнути се нечим. 3) Жители Брода, аутор Б. ТУРЈАЧАНИН

Table with 12 columns and 10 rows. Columns represent various professions or roles (e.g., АУТОР ГОЛОС МИНИЧЕ, ИМЕ ПУТЕРА ЗОЧНИКА, ЧИМ ДЕЛО, БРОЈА СВОЈЕ КЕШКА, ОРЕ ТИВА (БРАКЕ), МИНИСТАР ДА ПРЕДНОСНОГ ДИПЛОМАТО (СОП), КАРАКТАС, БРИС, СЕБИИ, СТРА-ВРНАН, ЖИВОТНА НА СКА ДОДИАТРО-СОМ (ВН), ДИПЛО-МА НА ЗИВ ЗА БОГА, АДВОКАТ ТОМА, ЗИМКОРНИ СЛОПТ, СИКЦИЈИЈА, КАТРИН СТАК, ИТАЛИЈА, МЕНАЦ (ВН), ИНСЕНТ КОЈИ СЕ ХРАБИМ НЕКРАМА, ПОЛОСКИ РИШЕ-НО СРУ-МЕ (ВН), НЕДМОР МОГЛОС ОД СО-СТАВКИ). Rows contain crossword puzzle answers.

Шаљиви лексикон

ЖИПЕТ - сплет жила НЕМАН - онај који ништа нема ПАЛАНКА - ученица пала на по-правном ПАЛАЧИНКА - она која живи у пала-ци ПАСОШ - мали пас ПЕРИКАРД - особа која носи перику ТЕНИСЕР - онај који пази на тен ТЕТОВИРАТИ - пролазити кроз Тетово ТРАГЕДИЈА - проучавање трагова ТУНЕЛ - ловац на туне Гојко МАНДИЋ

Мода Екстравагантна јесен

Модни часописи широм света плавањени су шароликим креацијама познатих светских дизајнера моде. Жан Пол Голтиер, Долче и Габана, Вивијен Вествуд и многи други, за наступајућу јесен, предлажу изузетно екстравагантне моделе, изразито јаких боја и пренаглашених дезена.

Јесењи модели одеће коју предлажу светски модни дизајнери састоје се од несвакидашњих комбинација дводелних костима - јакна и панталоне или блејзер и сукња, у изразито провокативном издану. Тканине од којих је израђена ова одећа по многим особинама, а нарочито изгледом, одударују од класичне представе јесењих топлих штофова. Овде се ради о нешто пунијим тканинама са додатком сјаја, тако да се добија утисак да је реч о сатену или свиленом рипсу, док су дезени веома разноврсни и упадљиви: од усправних или водоравних пругица, до крупних коцки или туфница.

Полазећи, изгледа, од жеље да жена ове јесени заблеста у што гламурознијем „руху“, креатори предлажу што живље и бројније боје у гардероби.

Екстравагантну одећу модне јесени '97 употпуњава и прошлогодњи модни тренд, а то су тканине са дезенима „џунгле“.

И ове јесени улицама ће „шетасти“ тигрови, леопарди, жирафе, зебре и питони, али без фаталних последица по недужне пролазнике. Тако бар тврде Долче и Габана, Трусарди и друга звучна имена у свету моде.

Одећа за пословну жену подразумева, дакако, класичну варијанту дводелних костима, хаљина, мантила... са нежно наглашеном силуетом, али са пренаглашеним раменима. Овде треба нагласити извесну дозу смелости у понуђеним креацијама, где је осим дубоког деколтееа дозвољена и нешто краћа мини сукња или нарочито смела комбинација која се састоји од блејзера и кратких панталона.

М. Мил.

Медицински фељтон

Нега стопала

Упросеку човек препешачи око 160.000 километара у току свог живота. То износи 270 милиона корака. Болничарка превали на служби сваког дана 10,8 километара, секретарица 3,8, домаћица три.

При томе стопала носе сву тежину нашег тела. За тај огроман посао она су заслужила бар мало бриге и неге, већ и зато што су део тела од којег такође зависи здравље човека.

Проток крви, цео крвоток, размена материја у организму, а тиме и опште здравствено стање човека, у извесној мери одређује и стопала.

Велики проблем људи који на радном месту седе је проток крви у ногама: отици око чланака, грчеви у листовима. То настаје зато што се крв и лимфне течности у ногама нађу у хорсокаку, не теку јер се удови не крећу, па се у њима мишићи успавају.

„Узводни“ проток крви - од ногу ка срцу - захтева додатну снагу, а мишићи у доњим екстремитетима, кад раде, подстичу зидове вена да добро обнове свој тежак посао. При ходању, мишићи врше притисак на вене.

То пумпање они обављају највише у самом стопалу, у скочном зглобу и у листовима. Кад због недовољног кретања то изостане, онда трпи цео крвоток и човек се осећа тромим.

Стручњаци тврде да ментални доживљаји, душевни развој и флексибилност у извесној мери такође зависе од стопала. Оно је високосензибилно и његови многобројни нерви непрекидно шаљу разна обавештења мозгу.

Деца која су тек проходала, шетајући боса, доживљавају важне надражаје и осећају. Деца чија су стопала прикупила сувише мало надражаја, према неким педијатрима, чак се успорено развијају.

Посебно поглавље које се односи на

доброт стопала су - ципеле. Разуме се, нико се не мора одрећи обуће какву воли, али свако мора мислити и на своје верне носаче.

Да би се избегла оштећења стопала и вена у ногама, треба свакако што чешће мењати врсту ципела. Висока потпетице? Ако се стално носе, доводе до ране појаве обољења крвних судова и тромбозе. Мишићи листа се скраћују, јер сувише мирују и стопала се згрче.

Навикните на удобну ципелу. У почетку ће вам управо оне можда изгледати неудобно, а то је знак да су вам се мишићи већ скратили. У њима ће се стопала рапрострети, односно добро сместити. Можда ће се првих дана јавити болови због упале мишића, али убрзо ће то проћи и ви ћете корачати лакше него раније.

Козметички буквар

Цвеће за лепоту

Више се цени као украс, а ево примера како цвеће користимо за изглед. Ружа и љубичица колико су лепе, толико су и корисне.

Ружа

Дрвенаста биљка пернатих листова и цветова најразличитијих боја и величина један је од најлепших украса свих башта. Цветне латице треба брати само у пуном цвету и о суво време. Одличан лосион за масну кожу добија се по Месегиовом рецепту на следећи начин:

у литар изворске воде потопити у два прста ружиних латица, исто толико цвета жалфије, затим орахових листова и раставића (преслице).

Познат је и француски рецепт за једноставно припремање ружине водиче: латице од пет или шест ружа јаког мириса кувати пола сата у литру воде. За

време кувања додати једну мркву, која ће ружину водичу омекшати и дати јој лепшу боју. Уместо мркве, може се додати неколико листова нане. Држати на хладном месту, али не дуже од неколико дана, а затим направити нову.

Следећи рецепт је:

суд напунити латицама црвених ружа, прелити изворском водом и оставити да стоји два дана. Процедити. Додати мало белог сирћета. Овај рецепт је нарочито препоручљив за буљичаву кожу.

Још један ефикасан рецепт, против акни:

литар воде у коме треба скувати три пута у два прста ружиних латица и исто толико спеза, два пута у два прста жалфије и четири велика цвета

камилице. Тим уварком испирати кожу оболелу од акни.

Љубичица

Мирисаву љубичицу не треба посебно представљати, јер је свима добро позната и нема тога ко је није брао. Беру се цветови, листови и цела биљка у пролеће, а подземни делови у јесен.

Уварак против акни припрема се на следећи начин: 35 г мирисаве љубичице, 35 г обичне пасјаковине у једном литру воде. Супену кашику те јаке течности сваког дана разредити са пола литра воде и у пролеће пити 20 дана узастопно.

Уварак од љубичице користи се и за негу масне коже. Отприлике 10 грама цветова сувих прокувати у литру воде и чај пити ујутро на празан стомак. Не

сладити шећером, у најбољем случају кашичицом меда. Пити увек само млак чај, али пазити да приликом загревања не провери. Цветови мирисне љубичице се стављају и на опекотине. Исто тако, на брзину прокувани цветови мирисаве љубичице благотворно делују и на испуцалу кожу.

Прича „Гласа српског“

Уређује Ранко ПАВЛОВИЋ

Прво и задње писмо Душка Томића у Републику Српску, или, некролог

Милош МИЛОЈЕВИЋ

Поштар је закуцао на врата породице Радовић у Луци, убрзо по завршетку рата у Босни. Писмо је стигло од Вишег саобраћајног инспектора, настањеног у Загребу до почетка рата, 1991. Рођен на Козари, у мјешовитом браку, био је југословенски оријентисан. Објавио је књигу о дјечи с Козаре сахрањене на Мирогоју у Другом свјетском рату. И због тога је био међу првима на мети у Хрватској. Избјегао је с породицом у Луку, а последице је досио, заједно са оцем, у Сарајево. Рат га и одакле прогони у избјеглиштво. Кад је сазнао за јавно признање Републике Српске у Дејтону, написао је прво и задње писмо. Ево његовог садржаја:

Стари људи, а ја сам у овој ситуацији старац, воле да се дописују и да лапурдају - како је некад било. А било је, Бога ми! Било је, драги моји Радовићи, било, и то не тако давно, када ми се чинило да је време велико море, океан, који се полако нише великим обалама трајања. Сада ми личи на брзу реку која пребрзо односи тренутке. Избезумљује ме то силвито незаустављиво кретање, које сам присиљен да сустижем, припремљен у себи. Шта ли ће изаћи из мрака будућности и да ли ће се догодити оно што чекам, када се све споји у ланац узрока и последица?

Било је драги моји... било је: и Козара и завичај, са жељом за широким светом; као што су ме стварали; безброј других прилика и места, сусрета, људи; настајао сам у стотинама измена, и увек ми се чинило да све раније нестаје са новим променама и да се губи као безначајно у маглама протеклог времена. А сада, наново и неочекивано, налазим трагове свега што

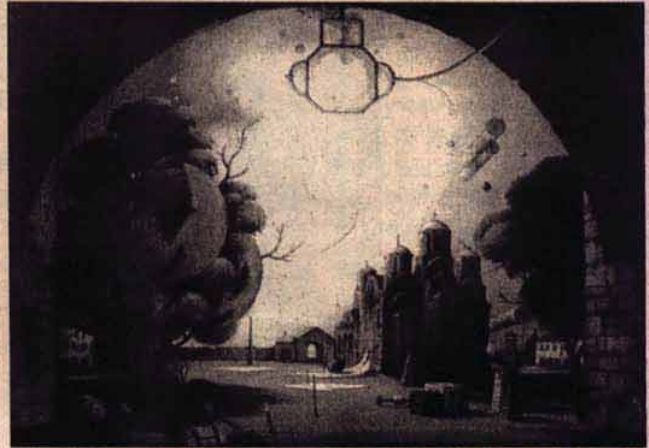
је бивало, као живе исконске, као своје властите наслаге заблуда, и, мада су ружне и старе, постоју ми драге и лепе. Тај поново откривени и неизгубљени део мене, време је улепшало и вратило ми га из недодатних даљина, спајајући ме с њом, као делић моје садашњости и као сећање.

Заборавао сам мирисни повјетарац свог Поткозарја и завичај као прибежиште, живот је распршио све оне дуге разговоре и снарења о слободи жељења, без граница... Где ли су, ооо, где ли су те зланте рибице људских снова? Преко којих се то мора и врлетних гора до њих долази?! Да ми је знати...

Да ли ми се та, дубока, чежња поново јавља као тужни знак или као подсмех сада кад ми је најтеже?

Заборавао сам себе бившег, утопљеног у време: сада су испловили разбијени остаци олућина... Све сам то ја, иситњен, сав од комадића, сав од случајности, од нераспознатих разлога, од смисла који је постојао па се затурио, и сад више не знам шта сам у том кршу?! Сада ми је цивилизација непријатна попут тесних ципела: лакше је и лепше, босоноги живот попут номада, без племена...

Да не буде Чича Мића и готова прича, испричаћу вам још једну. Ону о цару Александру Македонском: цар је једном добио на поклон дијане посуде од стакла. Поклон му се јако допао а ипак је све посуде полупао. Зашто? Зар нису лепе? - упитали су га ближњи. - Баш зато! - одговорио је цар. - Толико су лепе да би ми било тешко да

их изгубим после јер временом би се једна по једна разбила и ја бих жалио више него сад...

Ова наивна прича запрепашћује својом горчином!

- Зар човек треба да се одрекне свега што би могао да заволи, јер су губитак и туга неизбежни!

Морамо ли се одрећи љубави, да је не уништи други?

Морамо ли се одрећи сваког везивања, због могућег жаљења?

Ове и овакве мисли су сурово безнадне...

Не, не можемо уништити све што волимо, увек ће остати могућност да нам то уништи неко други...

Остало ћемо уживо да попричамо пошто имам намеру, ако Бог да, ускори, заобилазно одавде отпућујем. Сада сам при сакупљању ваљаних докумената, а тренутно располажем само

са „исказницима“ рдечег (црвеног) крста. С њом могу само да се вратим у овадшњем округу.

Да Бог да вас ово моје писамце затекло све на окупу, како сте некад били и у најлепшем могућем расположењу. То вам је моја, за сада и честијом и настојању да дођем и да обиђем гробове својих предака и гробове људина који падоше изнова бранећи се.

Веселите се, јер свака туга изједа и траје дуго, прождрљива је и за будуће нараштаје.

Поздравите све: најмилије своје, пријатеље који су остали и моју, свакако, родбину а вама свима у кући, највише шаљем добрих жеља.

Срдечно, ваш Т.Д.

За нужду, адреса: Церкље об Крки (Рдечи к.)

П.С.

Наш повратак у Сарајево не долази у обзир, настојте нас повезати с неким адвокатом за замену стана. Ја мислим да је сада време за то.

П.С. породице Радовић, на дну истог писма:

Данас, на Благовијести, из телефонских позива смо сазнали да је Душко Томић умро у избјеглиштву дана 2. априла 1996. године, од можданог удара. Ово писмо ћемо чувати од заборава као и успомени на дивног човека који у њему, несвесно, исписа самом себи некролог, али и многим другим Србима прогнаним са кућног прага ратним страхотама.

(Прича награђена на књижевном конкурсима „Истина о Србима“ у Градици)

Славко ЈУЊИЋ ЕССЕЈ

Молитва

Молим ти се велики оче да душу просветлиш моју и мисли изоштриш моје

Путеве странпутне исправиш свевиди види немоћ моју дај ми бела анђела у ноћној тишини Хлеб и воду кад жеђ ми дође Ветар узвистлани скрени да поглед ми не помути сабласти уклони

Див

На планини у пећини живи сиви див са белим стадом својим кад сунце рађа младу траву тад наласа стадо своје

Кад облак над њим лева стадо му пије воду док спава и у сну крикне ноћне пробуди птице заплаши звери

Тако он горе живи са стадом својим кротким невидљив често а свима добро знан

